

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Mgr. Jiří Koucký

Oddlužení z pohledu insolvenčního správce

Rigorózní práce

Pověřený akademický pracovník: JUDr. Miroslav Sedláček, LL.M., Ph.D.

Tematický okruh: Občanské právo procesní

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 6.6.2022

Prohlašuji, že jsem předkládanou rigorózní práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 266 080 znaků včetně mezer.

Jiří Koucký

V Praze dne 12.6.2022

Poděkování

V první řadě děkuji panu JUDr. Miroslavu Sedláčkovi, LL.M., Ph.D. za motivaci, odborné vedení, cenné rady a připomínky. Dále děkuji paní Mgr. Janě Fábry Payne, M. iur. comp., advokátce a insolvenční správce za to, že mě přivedla do světa insolvenčního práva. Též děkuji své rodině za podporu nejen během psaní této práce, ale i během předešlého studia.

Jiří Koucký

V Praze dne 12.6.2022

Obsah

Seznam zkratk.....	6
Úvod.....	8
1 Geneze pramenů insolvenčního práva.....	10
1.1 Insolvenční zákon.....	10
1.2 Zákon o insolvenčních správcích.....	13
1.3 Další zákony.....	13
1.4 Podzákonné právní předpisy.....	14
1.5 Ostatní prameny.....	16
2 Insolvenční správce.....	18
2.1 Insolvenční řízení a úpadek.....	19
2.2 Ustanovení insolvenčního správce do funkce.....	20
2.3 První úkony insolvenčního správce.....	22
3 Přezkum přihlášených pohledávek.....	25
4 Soupis majetkové podstaty.....	30
4.1 Majetková podstata.....	30
4.2 Součinnost.....	33
4.3 Střet insolvenčního řízení a exekuce.....	36
4.4 Prohlídka obydlí a dalších prostor, součinnost dlužníka.....	38
4.5 Soupis a ocenění.....	41
4.6 Vyřazení, upuštění, vynětí, vyjmutí, vyloučení.....	42
4.7 Správa majetkové podstaty.....	46
4.8 Neúčinnost a neplatnost právních úkonů.....	48
5 Jednání s dlužníkem.....	53
6 Zpráva pro oddlužení.....	58
6.1 Způsoby oddlužení.....	61

6.1.1	Oddlužení zpeněžením majetkové podstaty	61
6.1.2	Oddlužení kombinací	72
7	Schválení oddlužení	89
8	Průběh oddlužení.....	92
8.1	Povinnosti dlužníka po schválení oddlužení	96
8.2	Přerušení a prodloužení průběhu oddlužení	100
9	Skončení oddlužení	102
10	Odměna a náklady	110
	Závěr.....	115
	Seznam použitých zdrojů	117
	Abstrakt	128
	Abstract	129

Seznam zkratek

- **IZ/insolvenční zákon**   Zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení
- **NOZ**   Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník
- **OSŘ/občanský soudní řád**   Zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád
- **ZIS**   Zákon č. 312/2006 Sb. o insolvenčních správcích
- **EŘ/exekuční řád**   Zákon č. 120/2001 Sb. o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů
- **ZOK**   Zákon č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech
- **TZ**   Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník
- **ZŘS**   Zákon č. 292/2013 Sb. o zvláštních řízeních soudních
- **DPH**   Daň z přidané hodnoty
- **ZVD**   Zákon č. 26/2000 Sb. o veřejných dražbách
- **Revizní novela**   Zákon č. 294/2013 Sb.
- **Akreditační novela**   Zákon č. 64/2017 Sb.
- **Oddlužovací novela**   Zákon č. 31/2019 Sb.
- **Vyhláška o standardech**   Vyhláška č. 121/2019 Sb. o materiálním vybavení a standardech výkonu funkce insolvenčního správce
- **Vyhláška o náležitostech formulářů**   Vyhláška č. 191/2017 Sb. o náležitostech podání a formulářů elektronických podání v insolvenčním řízení a o změně vyhlášky č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, ve znění pozdějších předpisů
- **Vyhláška o odměně**   Vyhláška č. 313/2007 Sb. o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů.

- **Nařízení o chráněném obydlí**   nařízení vlády č. 189/2019 Sb. o způsobu určení hodnoty obydlí, které dlužník není povinen vydat ke zpeněžení
- **Nařízení o nezabavitelných částkách**   nařízení vlády č. 595/2006 Sb. o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení
- **Směrnice o restrukturalizaci a insolventci**   Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1023 ze dne 20. června 2019 o rámcích preventivní restrukturalizace, o oddlužení a zákazech činnosti a opatřeních ke zvýšení účinnosti postupů restrukturalizace, insolvence a oddlužení a o změně směrnice (EU) 2017/1132 (směrnice o restrukturalizaci a insolventci)
- **Plánovaná novela**   Novela insolvenčního zákona, Sněmovní tisk 1073/0, Poslanecká sněmovna, VIII. volební období, 2. 11. 2020, Praha.

Úvod

Tato práce se věnuje jednomu ze sanačních způsobů řešení úpadku, oddlužení. Na jeho problematiku a instituty nazírá očima insolvenčního správce. Ten je v insolvenčním řízení subjektem s velmi specifickým postavením z pohledu procesního práva a vedle toho též regulovaným podnikatelem a profesionálem, musí disponovat schopnostmi v mnoha směrech. Jeho činnost je různorodá a nezahrnuje pouze práci kancelářskou či v pohodlí budov, správce musí pracovat i v „terénu“ a ne při všech úkonech se může nechat zastoupit. Musí se při své činnosti řídit též normami, které poměrně podrobně upravují nároky na jeho činnost tak, aby neporušil povinnost postupovat svědomitě a s odbornou péčí. Za nekvalitní výkon funkce může být sankcionován a odpovídá za případně způsobenou škodu.

Cílem práce je jednak předat podrobný a ucelený obraz o povinnostech insolvenčního správce v průběhu oddlužení v časové posloupnosti tak, jak se s nimi správce setkává od jeho ustanovení až do zproštění funkce. Tento souhrn by měl demonstrovat, jaký je objem práce insolvenčního správce při oddlužení a v poslední kapitole zhodnotit, zda je agenda oddlužení adekvátně financována v kontextu nárůstu povinností správce v posledních letech v důsledku novelizací insolvenčního práva a s přihlédnutím k budoucí transpozici směrnice o preventivní restrukturalizaci a insolvenci. Sekundárním cílem je analyzovat některé teoretické a praktické problémy, se kterými se insolvenční správce v oddlužení setkává, a které musí řešit. Práce v jednotlivých kapitolách zmiňuje též změny, které měla přinést plánovaná novela.

Rigorózní práce byla sepsána za použití metody analýzy, která byla v některých pasážích kombinována s metodou komparace. Práce vychází z právní úpravy oddlužení v insolvenčním zákoně doplněné komentáři, jejichž výklad někdy vzájemně porovnává. Dále čerpá z podzákoných právních předpisů, přičemž v jednotlivých kapitolách obsahuje rozbor některých aplikačních nebo interpretačních problémů s případným praktickým řešením, vycházejícím především z judikatury, názorů odborníků, soudců, literatury a odborných článků. Tyto poznatky jsou někdy doplněné o názor autora, či poznámku o postupu insolvenčních správců či soudů v praxi. Kapitoly, jichž se měla dotknout plánovaná novela, obsahují též vylíčení plánovaných změn a autorův komentář k těmto změnám. Podotýkám, že s koncem volebního období minulé vlády však bylo projednávání plánované novely ukončeno. Nová vláda však bude muset nějakým způsobem směrnici o restrukturalizaci a insolvenci do právního řádu ČR implementovat.

První kapitola práce pojednává o genezi pramenů insolvenčního práva včetně podzákoných právních předpisů. Druhá kapitola obsahuje vysvětlení základních pojmů insolvenčního práva a postavení insolvenčního správce, jeho ustanovení do funkce a první úkony v oddlužení. Třetí kapitola je zaměřena na přezkum přihlášených pohledávek. Čtvrtá kapitola pojednává o soupisu majetkové podstaty. Pátá kapitola je věnována jednání s dlužníkem, šestá zprávě pro oddlužení, ve které je navrhován jeden ze způsobů oddlužení. V sedmé kapitole se věnují schválení splátkového kalendáře. Kapitola osmá navazuje průběhem oddlužení. Kapitola devátá se zabývá skončením oddlužení a v desáté kapitole se zabývá odměnou a náhradou nákladů insolvenčního správce.

1 Geneze pramenů insolvenčního práva

1.1 Insolvenční zákon

Hlavní pramen insolvenčního práva, insolvenční zákon, nabyt účinnosti dne 1.1.2008 a zrušil mimo jiné do té doby platný zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání. Od nabytí účinnosti, a vlastně i ještě před tím, došlo k množství novelizací insolvenčního zákona. Pro samotné oddlužení však byly podstatné jen některé z nich. Důležitou novelou byla novela provedená zákonem č. 217/2009 Sb., která umožnila dlužníkům v návrhu na povolení oddlužení navrhnout způsob oddlužení a také žádat o snížení zákonné splátky. Tuto nižší splátku bylo možné schválit v případě, že dlužník uhradí alespoň 50 % zjištěných pohledávek nezajištěných věřitelů.¹ Další průlomovou novelou byla novela revizní. Ta byla přijata v souvislosti s přijetím NOZ a s ním souvisejícími změnami v hmotném právu. Novela prolomila do té doby platnou zásadu, že oddlužení není pro podnikatele, protože zavedla možnost oddlužení i pro fyzické podnikající osoby. Ty tedy ode dne nabytí její účinnosti 1.1.2014 mohou v rámci oddlužení své věřitele uspokojovat z příjmů ze svého podnikání. Tato novela také umožnila společné oddlužení manželům.

Podstatné změny přinesla rovněž akreditační novela, která zavedla nezbytnost podání a zpracování insolvenčního návrhu advokátem, notářem, soudním exekutorem, insolvenčním správcem, nebo tzv. akreditovanou osobou a dále upravuje způsoby získání této akreditace. Rovněž stanovila horní hranici odměny sepisovatele návrhu. Tato novela ve snaze ulehčit insolvenčním soudům zrušila přezkumná jednání v oddlužení před soudem a nahradila je osobním jednáním insolvenčního správce a dlužníka. Od účinnosti novely se konají schůze věřitelů jen pokud věřitelé projeví zákonem předpokládanou aktivitu.

Od 1.6.2019 je účinná oddlužovací novela. Ta přinesla velkou řadu podstatnějších změn. Z důvodové zprávy vyplývá, že hlavní motivací bylo zpřístupnit oddlužení osobám, které nebyly schopny splnit dosavadní podmínku prokázání příjmů postačujících ke splnění 30 % zjištěných pohledávek nezajištěných věřitelů. Účelem tedy bylo zpřístupnit oddlužení lidem v „*dluhové pasti*“ s nižšími příjmy a nepostačujícím, či žádným majetkem. Toho skutečně oddlužovací novela dosáhla odstraněním explicitní hranice minimální míry uspokojení. Nutno podotknout, že nové pravidlo obsažené v ust. § 395 odst. 1 písm. b) IZ stanovilo alespoň tzv.

---

¹ SMOLÍK, Petr. *Oddlužení v právním řádu ČR*. Praha: C.H. Beck, 2016. Právní praxe. ISBN 9788074006173.

„*minimální splátku*“², tedy nový test výše splátek a třicetiprocentní hranice splnění zjištěných pohledávek nezajištěných věřitelů zůstala už jen jako základní bod vyvratitelné právní domněnky o splnění podmínek pro osvobození dlužníka na konci oddlužení.

Novela rovněž znemožnila oddlužení jen splátkovým kalendářem. Vedle zpeněžení majetkové podstaty je možný splátkový kalendář výhradně v kombinaci se zpeněžením majetkové podstaty. Další změnou bylo zavedení možnosti zkrácení oddlužení na 36 měsíců pro invalidní důchodce, pokud se jedná o invaliditu druhého nebo třetího stupně a rovněž důchodce starobní. Novela umožnila zachovat dlužníkovo obydlí, pokud jeho hodnota nepřesáhne hodnotu stanovenou prováděcím právním předpisem³, jedná se o hodnotu tzv. „*chráněného obydlí*“.

Oddlužovací novela taktéž rozšířila skupinu podřízených pohledávek v případě, kdy je řešením úpadku oddlužení. Ustanovení § 172 odst. 2 IZ nově navíc uvádí, že „*je-li způsobem řešení úpadku oddlužení, za podřízené pohledávky se s výjimkou pohledávek uvedených v § 170 považují také úroky, úroky z prodlení a poplatek z prodlení z pohledávek přihlášených věřitelů a smluvní pokuta sjednaná pro případ prodlení s plněním přihlášené pohledávky, není-li taková smluvní pokuta dluhem z podnikání, ve výši, ve které v souhrnu převyšují výši jistiny přihlášené pohledávky k okamžiku jejího vzniku.*“ Šlo o velký zásah do možnosti uspokojení některých pohledávek, které se skládají z větší části z narostlých úroků v oddlužení. S oddlužovací novelou souvisela rovněž změna dalších předpisů, zde mám na mysli zejména vyhlášky, či nařízení o nichž pojednává podkapitola o podzákonných právních předpisech.

Novela provedená zákonem č. 230/2019 Sb. s účinností od 1.10.2019 přinesla zkrácení oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty na 3 roky i osobám, které mají „*dětské dluhy*“, tedy konkrétně v situaci, kdy minimálně dvě třetiny pohledávek nezajištěných věřitelů vznikly před dosažením 18 let věku dlužníka.

V roce 2020, kdy svět postihla pandemie koronaviru SARS CoV-2, přijal zákonodárce řadu dočasných opatření dopadajících mimo jiné rovněž na insolvenční řízení. Učinil tak

---

² Více v podkapitole: Minimální splátka.

³ Nařízením o chráněném obydlí.

zejména zákonem č. 191/2020 Sb.⁴, který je označován též jako „*lex covid I.*“ a zákonem č. 460/2020 Sb.⁵, nazývaným „*lex covid II.*“ Oba tyto zákony přinesly zejména opatření dočasná, která pomínou, protože již nejsou v platnosti a tématem této práce není vliv opatření proti šíření pandemie na oddlužení či obecně insolvenční řízení, i když by to jistě bylo také velmi zajímavé téma. Zmíněné dva zákony přinesly však i trvalé změny insolvenčního zákona a také občanského soudního řádu, jehož použití upravuje ust. § 7 insolvenčního zákona. Jedná se např. o vyřazení daňového bonusu⁶ z mimořádných příjmů dlužníka, které byl povinen dlužník použít k mimořádným splátkám nad rámec splátkového kalendáře, či o stanovení odlišného způsobu počítání srážek z odstupného⁷. Zajímavostí, která se týká přímo insolvenčního zákona je vypuštění věty vedlejší „ *která nemá dluhy z podnikání*“ z ust. § 389 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona. Na první pohled by se tedy mohlo zdát, že se nově umožnilo oddlužení fyzickým osobám s dluhy z podnikání za stejných podmínek, jako těm, které dluhy z podnikání nemají, nicméně není tomu tak, neboť podmínky, za kterých dluh z podnikání nebrání řešení dlužníkovu úpadku oddlužením obsažené hned v následujícím ust. § 389 odst. 2 zůstaly zachovány. Jednalo se tedy pouze o kosmetickou úpravu textu, je však nešťastné, že se k této změně nevyjadřuje ani důvodová zpráva.

Následuje stručný popis struktury insolvenčního zákona. Insolvenční zákon má 4 části. Obecnou část, způsoby řešení úpadku, akreditace pro poskytování služeb v oblasti oddlužení, společná ustanovení, a nakonec ještě přechodná ustanovení. Obecná část je členěna do sedmi hlav (základní ustanovení, procesní subjekty, ustanovení o insolvenčním řízení, projednání úpadku a rozhodnutí o něm, věřitelé a uplatňování pohledávek, majetková podstata, neplatnost a neúčinnost právních úkonů). V obecné části tedy najdeme úpravu společnou napříč všem způsobům řešení úpadku, základní zásady insolvenčního řízení, základní procesní úpravu,

---

⁴ Zákon o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu.

⁵ Zákon, kterým se mění zákon č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu, a zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.

⁶ Daňový bonus dle ust. § 35c odst. 3 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

⁷ Odstupné dle ust. § 67 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce.

postupy při uplatňování pohledávek apod. Druhá část se ve svých pěti hlavách věnuje řešení úpadku konkursem, reorganizací, zvláštním ustanovením o vyloučení účinků zákona, úpadku finančních institucí a oddlužení. Třetí část upravuje v první hlavě akreditaci pro poskytování služeb v oblasti oddlužení, v druhé hlavě pak dohled nad těmito činnostmi, které vykonává Ministerstvo spravedlnosti. Čtvrtá část, která je členěna do čtyřech hlav, upravuje insolvenční rejstřík, vztah ke státům evropské unie, formuláře a závěrečná ustanovení.

1.2 Zákon o insolvenčních správcích

Dalším podstatným pramenem, tvořícím insolvenční právo, je ZIS, jehož obsahem je úprava vzniku práva vykonávat činnost insolvenčního správce včetně podmínek získání povolení a zvláštního povolení, seznam insolvenčních správců a údaje do něj zapisované, členění seznamu, jeho vedení a podmínky zápisu do seznamu, činnost hostujícího insolvenčního správce a dohled nad činností insolvenčního správce a hostujícího insolvenčního správce. Zákon byl rovněž mnohokrát novelizován, většinou zároveň s novelizací insolvenčního zákona. Poslední větší novela byla v souvislosti oddlužovací novelou účinnou od 1.6.2019. Ta například upřesnila požadavky na zaměstnance insolvenčního správce, podílející se na činnostech vykonávaných při výkonu jeho funkce, kteří musí být bezúhonní a musí mít alespoň střední vzdělání s maturitou doplněné minimálně šesti měsíci odborné praxe v oblasti, která souvisí s výkonem funkce insolvenčního správce, zejména práva, ekonomie, auditu, účetnictví, daňové poradenství nebo řízení podniku. Zaměstnanec, který zastupuje insolvenčního správce v řízení před soudem však musí mít vysokoškolské právnické nebo ekonomické vzdělání v magisterském studijním programu. Vyšší nároky na zaměstnance insolvenčního správce však bohužel nebyly promítnuty do systému financování, resp. odměňování insolvenčních správců, kterým stouply mzdové náklady.

1.3 Další zákony

Mezi prameny insolvenčního práva rovněž patří další zákony v čele s OSŘ a ZŘS. Jejich použití upravuje § 7 IZ. Zde je zakotven klasický vztah předpisu obecného a zvláštního, kdy obecným předpisem je OSŘ, případně ZŘS. Současně však platí podmínka, že nesmí dojít k rozporu se zásadami insolvenčního řízení⁸. Nestanoví-li insolvenční zákon jinak, tak se v případech, které neupravuje, přiměřeně použije občanský soudní řád a není-li to možné tak zákon o zvláštních řízeních soudních, za předpokladu, že nedojde k rozporu se zásadami

---

⁸ Zásady insolvenčního řízení jsou upraveny zejména v ust. § 5 IZ.

insolvenčního řízení. Z tohoto základního aplikačního pravidla platí však výjimka. Ustanovení o výkonu rozhodnutí a exekuce se pro insolvenční řízení použijí přiměřeně pouze, pokud na ně insolvenční zákon přímo odkazuje. Pro tato ustanovení tak platí zásada opačná. Nabízí se otázka, jak postupovat tehdy, kdy insolvenční zákon neupravuje určitý procesní postup, ale přiměřené použití občanského soudního řádu je vyloučeno, neboť by použitý postup byl v rozporu se zásadami insolvenčního řízení.⁹ Tehdy úpravu občanského soudního řádu vyloží insolvenční soud tak, aby k takovému rozporu se zásadami nedocházelo, přitom se soud musí co nejvíce držet úpravy původní, aby nebyla narušena jistota v postavení účastníka¹⁰.

Vzhledem k tomu, že insolvenční řízení se dotýká množství právních vztahů napříč právním řádem, a to nejen procesněprávních, za pramen práva lze považovat rovněž ty zákony, které upravují střet insolvenčního řízení s jinými řízeními, například zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád, nebo exekuční řád, ten upravuje například způsob vydávání prostředků soudním exekutorem insolvenčnímu správci, nebyly-li rozpočteny věřitelům a mezitím došlo k zahájení insolvenčního řízení. Stanoví též způsob, jakým si soudní exekutor může z této částky odečíst náklady exekuce.¹¹ Nelze nezmínit též ZOK, který stanoví například zvláštní povinnosti při úpadku obchodní korporace a po novele, provedené zákonem č. 33/2020 Sb., též obsahuje nový typ incidenčního sporu¹². Trestněprávní následky porušování insolvenčních předpisů obsahuje samozřejmě TZ. Insolvenční řízení může mít rovněž tzv. mezinárodní prvek, proto mezi prameny práva uvádím i zákon č. 91/2012 Sb. o mezinárodním právu soukromém. Insolvenční právo má velmi široký záběr a nelze opomenout též jeho zásah do oblasti pracovního práva a zákon č. 118/2000Sb. o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů.

1.4 Podzákonné právní předpisy

Insolvenční zákon obsahuje ve svém § 431 zmocňovací ustanovení pro Ministerstvo spravedlnosti, které na jeho základě vydává vyhlášky k provedení insolvenčního zákona. Obsahuje výčet písmen a) až h), která určují, co má být vyhláškou blíže stanoveno, další vyhlášky též provádí ZIS. Pro činnost insolvenčního správce je klíčová vyhláška o standardech,

---

⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.6.2013, č.j. 29 NSČR 50/2011-B-2054.

¹⁰ KOZÁK, Jan. *Insolvenční zákon: komentář*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788075985781, s. 31.

¹¹ Ust. § 46 odst. 7 EŘ.

¹² Ust. § 66 ZOK.

kteřá obsahuje podrobný katalog povinností insolvenčního správce, který dle Ministerstva spravedlnosti naplňuje obecnou povinnost odborné péče. Přístup k této vyhlášce by měl být založen na principu „*comply or explain*“. Správce se tedy může od těchto standardů odchýlit, avšak i jeho odlišný postup může být svědomitý a s odbornou péčí, dokáže-li jej správce odůvodnit.¹³ Dále máme vyhlášku o náležitostech formulářů, vyhlášku č. 311/2007 Sb. o jednacím řádu pro insolvenční řízení, vyhlášku o odměně, vyhlášku č. 190/2017 Sb. k provedení § 3 odst. 3 insolvenčního zákona (vyhláška o platební neschopnosti podnikatele), vyhlášku č. 312/2007 Sb. o obsahu a dalších náležitostech zkoušek insolvenčních správců a vyhlášku č. 314/2007 Sb. o minimálním limitu pojistného plnění a minimálních standardech pojistných smluv insolvenčních správců.

Za zmínku ještě stojí vyhláška č. 581/2020 Sb. kterou se mění vyhláška o náležitostech formulářů, ta nabyla účinnosti 1.1.2021 a spolu s ní ministerstvo zveřejnilo nové formuláře pro většinu zpráv podávaných insolvenčním správcem v oddlužení. To skutečně přispělo k výraznému zjednodušení administrativy. Zpráva o přezkumu, záznam o jednání s dlužníkem a zpráva pro oddlužení byly sjednoceny do jednoho formuláře. Byl zrušen formulář přehled stanovisek dlužníka. Od její účinnosti se přezkumné listy vyhotovují pouze u přihlášek popřených. Dlužník tak na přezkumném jednání podepisuje již pouze dva formuláře, pokud nepočítám to, že insolvenční správce může požádat dlužníka o podpis prohlášení správnosti soupisu majetkové podstaty,¹⁴ což lze správcům v praxi rozhodně doporučit. Rovněž došlo ke sjednocení zprávy o průběhu oddlužení s oznámením o změně v distribuční tabulce.

Mezi podzákoné právní předpisy týkající se oddlužení patří rovněž nařízení o chráněném obydlí a nařízení o nezabavitelných částkách. Druhé zmíněné nařízení provádí primárně občanský soudní řád. Insolvenční zákon však nemá vlastní úpravu srážení ze mzdy a výslovně odkazuje na použití občanského soudního řádu, potažmo zmíněného nařízení o nezabavitelných částkách¹⁵.

---

¹³ ŘEHÁČEK, Oldřich. VRBA, Milan. In: SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 9788074007538, s. 101.

¹⁴ Ust. § 221 IZ.

¹⁵ Ust. § 398 odst. 3 IZ.

1.5 Ostatní prameny

Mezi další prameny lze zařadit judikaturu, přičemž o podstatných, či zajímavých judikátech budu referovat v jednotlivých kapitolách. Neopomenutelnými prameny insolvenčního práva jsou též předpisy Evropské unie, zejména nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/848 o insolvenčním řízení ze dne 20. května 2015, dále směrnice o restrukturalizaci a insolvenční, ta měla být transponována plánovanou novelou insolvenčního zákona, která byla projednávána poslaneckou sněmovnou jako sněmovní tisk 1073. V minulém volebním období však nedošlo k jejímu schválení. Novela byla odbornou veřejností kritizována z několika důvodů. Prvním důvodem je, že jde nad rámec povinné transpozice, neboť směrnice ukládá zavést v členských státech oddlužení trvající 3 roky pouze pro fyzické osoby podnikající, a nikoliv pro spotřebitele.¹⁶ Ministerstvo spravedlnosti se však rozhodlo sjednotit dobu oddlužení pro všechny fyzické osoby na 3 roky. Výtky dále směřují k nestandardnímu postupu v legislativním procesu na úrovni vlády, protože u takto podstatné změny insolvenčního zákona neproběhlo připomínkové řízení a návrh nebyl projednán legislativní radou vlády.¹⁷ Návrh plánované novely tedy nebyl diskutován v odborných kruzích a nebylo zpracováno ani hodnocení dopadů změny právního stavu.¹⁸ Novela měla být navíc projednána ve stavu legislativní nouze, přestože se nejednalo o krizové opatření, ale o řádnou legislativu. Není zatím jasné, jak se k potřebě transpozice postaví nová vláda, ve svém programovém prohlášení však uvádí: „Zkrátíme dobu insolvenčního řízení na 3 roky. Nastavíme celý systém tak, aby byl dlužník vždy motivován pracovat a splácet dluh.“¹⁹ Z toho je zřejmé, že vláda si nechává

---

¹⁶ Čl. 21 odst. 1 směrnice o restrukturalizaci a insolvenční.

¹⁷ ČAK. Stanovisko ČAK k návrhu novely insolvenčního zákona, *Bulletin advokacie*. 2021, č. 1-2, s. 6.

¹⁸ Na základě výjimky dle čl. 76 odst. 1 a 2 legislativních pravidel vlády schválených usnesením vlády ze dne 19. března 1998 č. 188 a změněných usnesením vlády ze dne 21. srpna 1998 č. 534, usnesením vlády ze dne 28. června 1999 č. 660, usnesením vlády ze dne 14. června 2000 č. 596, usnesením vlády ze dne 18. prosince 2000 č. 1298, usnesením vlády ze dne 19. června 2002 č. 640, usnesením vlády ze dne 26. května 2004 č. 506, usnesením vlády ze dne 3. listopadu 2004 č. 1072, usnesením vlády ze dne 12. října 2005 č. 1304, usnesením vlády ze dne 18. července 2007 č. 816, usnesením vlády ze dne 11. ledna 2010 č. 36, usnesením vlády ze dne 14. prosince 2011 č. 922, usnesením vlády ze dne 14. listopadu 2012 č. 820, usnesením vlády ze dne 15. prosince 2014 č. 1050, usnesením vlády ze dne 3. února 2016 č. 75 a usnesením vlády ze dne 17. ledna 2018 č. 47.

¹⁹ Vláda ČR, *vlada.cz: Programové prohlášení vlády*. [online]. 7.1.2022. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/programove-prohlaseni-vlady-193547/>.

prostor pro rozhodování, zda se zkrácení trvání oddlužení bude týkat též nepodnikatelů. Lhůta k transpozici směrnice byla prodloužena do 17.7.2022.²⁰

---

²⁰ Ministerstvo spravedlnosti, Odbor legislativní. *Justice.cz: Shrnutí výstupů expertní skupiny k transpozici preventivní restrukturalizace.* [online]. Dostupné z: https://www.justice.cz/documents/12681/2158815/MSp+-+Shrnut%C3%AD+EPS+k+preventivn%C3%AD+restrukturalizaci_%C3%BAnor_2020_fin.pdf/fcd7f78a-0c82-4f86-812f-656103148972.

2 Insolvenční správce

Insolvenčním správcem je fyzická osoba nebo veřejná obchodní společnost, zahraniční společnost či sdružení, u které je ručení upraveno stejně jako u veřejné obchodní společnosti, založená podle práva členského státu EU a tato osoba je oprávněna vykonávat činnost insolvenčního správce.²¹ Vedle insolvenčních správců zná právní řád ještě tzv. hostující IS. Těmi mohou být insolvenční správci, kteří tuto činnost vykonávají v jiném členském státě EU, či členském státě Dohody o evropském hospodářském prostoru nebo Švýcarské konfederace, a rovněž správce, který je společností, která poskytuje stejné záruky ručení jako veřejná obchodní společnost a zároveň tento správce má právo vykonávat dočasně, nebo příležitostně činnost insolvenčního správce na území České republiky.²² Zákon blíže nespécifikuje postavení insolvenčního správce, a tak v praxi si často účastníci řízení vykládají jeho postavení dle svého a chápou jej jako svého zástupce. Což je výklad mylný a častěji se objevuje u dlužníků v oddlužení než u věřitelů. Tato tzv. teorie zastoupení byla vyloučena judikaturou, přestože správce má povinnost dát přednost tzv. společnému zájmu věřitelů²³. Řeháček a Vrba dále zmiňují, že další možnou teorií je tzv. teorie orgánu. Tedy, že insolvenční správce je zástupcem nikoliv účastníků, ale samotné majetkové podstaty. Tato konstrukce je ale v našem právním řádu nepřijatelná, protože majetková podstata nemá hmotněprávní ani procesní subjektivitu. Nejvíce se postavení správce blíží teorii úřadu, dle které je správce „*nezávislý, na věci nezainteresovaný subjekt, který je dosazen z rozhodnutí insolvenčního soudu či vrcholného věřitelského orgánu do funkce („úřadu“) se zákonem vymezenou působností.*“²⁴ Činnost insolvenčního správce je tedy jedním z druhů neživnostenského regulovaného podnikání.

Existují dva typy oprávnění výkonu funkce insolvenčního správce. Základní oprávnění je uděleno po splnění podmínek uvedených v ust. § 6 ZIS, které upravuje požadavky na vzdělání, bezúhonnost, způsobilost k právním úkonům, splnění povinné doby praxe, vykonání zkoušky insolvenčního správce, povinné uzavření smlouvy o pojištění odpovědnosti a

---

²¹ Ust. § 2 odst. 1 a 2 zákona č. 312/2006 Sb. ZIS.

²² ŠNOBLOVÁ, Zuzana. NĚMČÁK, Vítězslav. *Insolvenční správce*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Právní rukověť (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788073579142. s. 219.

²³ Ke společnému zájmu věřitelů též Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27.8.2012, č.j. 3 VSPH 541/2012-B-96.

²⁴ ŘEHÁČEK, Oldřich. VRBA, Milan, In: SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 9788074007538, s. 67.

personální a materiální vybavení dle § 13a ZIS. Vedle základního oprávnění ještě existuje povolení zvláštní, které vyžaduje splnění zvláštní zkoušky insolvenčního správce a splnění předpokladů pro výkon citlivé činnosti podle zákona o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti. Insolvenční správce se zvláštním povolením může vykonávat funkci správce dlužníka, jehož obrat dosáhl v posledním účetním období alespoň 100.000.000,- Kč, nebo má nejméně 100 zaměstnanců, dále dlužníka, který je finanční institucí, obchodníkem s cennými papíry, centrálním depozitářem, provozovatelem vypořádacího systému, organizátorem trhu s investičními nástroji, investiční společností, investičním fondem penzijní společností nebo penzijním fondem, anebo dlužníkem, jehož úpadek je řešen reorganizací.²⁵

2.1 Insolvenční řízení a úpadek

Insolvenční řízení je soudní řízení, které řeší úpadek, či hrozící úpadek dlužníka a nabízí několik způsobů jeho řešení (konkurs, reorganizace, oddlužení²⁶ a zvláštní způsoby řešení úpadku). Samotný úpadek je upraven v ust. § 3 insolvenčního zákona. České insolvenční právo zná dva druhy úpadku, a to předlužení a platební neschopnost. V obou případech musí být dána mnohost věřitelů, tedy dlužník musí mít minimálně dva různé věřitele.

Platební neschopnost nastává tehdy, kdy má dlužník peněžité závazky po splatnosti více než 30 dní a tyto závazky není schopen plnit.²⁷ Přitom existují čtyři vyvratitelné právní domněnky, že dlužník není schopen plnit své peněžité závazky. Za první, jestliže zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků, za druhé, je neplní po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti, za třetí, pokud není možno dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek v exekuci nebo výkonem rozhodnutí a za čtvrté nesplnil povinnost předložit seznamy uvedené v § 104 odst. 1, kterou mu uložil insolvenční soud.²⁸ Nejčastěji využívanou domněnkou je nehrazení závazků po dobu delší 3 měsíců, ta je však naplněna, má-li dlužník alespoň dva různé věřitele splňující tento požadavek, nestačí tedy dvě pohledávky jednoho věřitele byt' na základě jiného právního titulu.²⁹

---

²⁵ Ust. § 3 odst. 2 a § 6 odst. 2 ZIS.

²⁶ Více o oddlužení v podkapitole: Způsoby oddlužení.

²⁷ Ust. § 3 odst. 1 IZ.

²⁸ SVITÁK, Stanislav. Insolvenční řízení. In: ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 9788073807146. s. 475.

²⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.4.2015, č.j. 29 NSČR 24/2013.

Předlužení se může týkat pouze právnických osob nebo fyzických podnikajících osob. Jedná se o stav, kdy hodnota majetku dlužníka je nižší než jeho závazky, samozřejmě opět při mnohosti věřitelů. Pro účely posuzování dlužníkovy majetku je třeba brát v potaz rovněž další správu jeho majetku, či provozování podniku. Je nutné tedy zohlednit i na očekávané příjmy a výdaje.³⁰ Pokud se prokáže platební neschopnost, insolvenční soud již nezkoumá, zda je dlužník předlužen, a tedy zda je, v případě fyzické osoby, podnikatelem.³¹

Kritizovaným nedostatkem insolvenčního zákona je málo určitá úprava hrozícího úpadku. Insolvenční zákon pouze říká, že jde o hrozící úpadek tehdy, jestliže lze se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník nebude řádně a včas schopen splnit podstatnou část peněžitých závazků. „*Otázkou zůstává, co se rozumí podstatnou částí peněžitých závazků – zda je to víc než polovina anebo počítáno ve vztahu k síle a významu jednotlivých dlužníkových věřitelů, případně – jak již se stalo zákonodárcovým zvykem – ponechávat výklad neurčitých pojmů na posouzení ad hoc.*“³² S ohledem na to, že insolvenční návrh pro hrozící úpadek, může podat pouze dlužník³³, není dle mého názoru na škodu, že byl ponechán insolvenčním soudcům prostor pro zhodnocení konkrétní situace, naopak. Tím zákonodárce umožnil řešit zodpovědným dlužníkům svoji dluhovou situaci včas, např. ještě dříve, než pohledávky narostou o náklady nalézacího a případně vykonávacího řízení. Typickým příkladem v případě podnikajícího dlužníka je stav, kdy se ocitne v úpadku jeho klíčový odběratel, a proto očekává dlužník i svoji platební neschopnost, tzv. druhotná platební neschopnost.³⁴

2.2 Ustanovení insolvenčního správce do funkce

Insolvenční správce vstupuje do řízení jako subjekt ustanovením do funkce, v tu chvíli pro něj insolvenční řízení začíná. Jmenován je nejpozději v okamžiku zveřejnění usnesení o úpadku v insolvenčním rejstříku, v tomto usnesení totiž insolvenční soud nejpozději ustanoví

---

³⁰ Ust. § 3 odst. 4 IZ.

³¹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 5.3.2010, č.j. 1 VSPH 144/2010-A-10.

³² MORAVEC, Tomáš. In: MORAVEC, Tomáš. KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN 9788074008498, s. 25.

³³ KOZÁK, Jan. *Insolvenční zákon: komentář*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788075985781.

³⁴ O druhotné platební neschopnosti též KAVAN, Petr. Problematika kvalifikace úpadku a jeho osvědčování - nad podobou nového insolvenčního zákona. *Právní rozhledy*, 2003, č. 4, s. 155-164.

insolvenčního správce. Osobu správce vybírá předseda soudu na základě tzv. „kolečka“ ve kterém má každý správce své pořadí určené dnem zápisu sídla nebo provozovny do seznamu insolvenčních správců vedené pro konkrétní insolvenční soud. IZ obsahuje možnost odchýlit se od tohoto pořadí vzhledem k okolnostem případu a v některých případech se výjimka dokonce předpokládá.³⁵ Odchýlení se od rotačního systému však musí být odůvodněno.³⁶ Návrh na ustanovení konkrétní osoby insolvenčním správcem může být obsažen v samotném insolvenčním návrhu, nicméně jím není insolvenční soud vázán.³⁷ Usnesení o úpadku obsahuje též výrok o tom, že se zjišťuje úpadek, nebo hrozící úpadek dlužníka. V některých případech může insolvenční soud ustanovit insolvenčního správce i před rozhodnutím o úpadku, pak se jedná o tzv. předběžného správce.³⁸ Přestože je proti usnesení o úpadku přípustné odvolání, jeho účinky nastávají okamžikem zveřejnění v insolvenčním rejstříku. Insolvenční správce se svému ustanovení do funkce může bránit odvoláním pouze z důvodů obsažených v ust. § 26 IZ, tedy z důvodů, že nesplňuje podmínky pro ustanovení, nebo že není nepodjatý.³⁹ Usnesení o úpadku je klíčové rovněž pro věřitele, kterým začíná běžet dvouměsíční lhůta pro podávání přihlášek svých pohledávek.⁴⁰

Insolvenční správce musí po svém ustanovení do funkce provést množství důležitých úkonů pro další průběh insolvenčního řízení, které stanoví insolvenční zákon a které blíže specifikují prováděcí právní předpisy, zejména již zmíněná vyhláška o standardech. Povinnosti insolvenčního správce korelují s povinnostmi dlužníka a také úkony věřitelů v insolvenčním řízení.

---

³⁵ V případě manželů, jejichž insolvenční řízení je vedeno odděleně zákon předpokládá jmenování stejného insolvenčního správce.

³⁶ KISLINGEROVÁ, Eva. RICHTER, Tomáš, SMRČKA, Luboš. *Insolvenční praxe v České republice: v období 2008-2013*. Praha: C.H. Beck, 2013. Beckova edice ekonomie. ISBN 9788074004971. s. 87.

³⁷ SMOLÍK, Petr. *Oddlužení v právním řádu ČR*. Praha: C.H. Beck, 2016. Právní praxe. ISBN 9788074006173, s. 69.

³⁸ Ust. § 27 IZ.

³⁹ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 7.7.2010, č.j. 3 VSOL 222/2010-B-256, srov. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29.7.2010, č.j. 1 VSPH 610/2010-A-25.

⁴⁰ Věřitelé však mohou své pohledávky přihlašovat již od zahájení insolvenčního řízení.

2.3 První úkony insolvenčního správce

V první řadě insolvenční správce vytvoří spis, který může vést buď elektronicky, fyzicky nebo kombinovaně.⁴¹ Spis musí obsahovat náležitosti, jako je spisová značka insolvenčního soudu, spisová značka insolvenčního správce a obsahovat dokumenty týkající se daného insolvenčního řízení, zejména soudní rozhodnutí, protokoly, přípisy, korespondenci apod. Každý dokument musí být označen speciálním identifikátorem. Součástí spisu také musí být spisy přihlášených pohledávek včetně jejich příloh a dalších dokumentů a rovněž spisy případných incidenčních sporů.

Insolvenční správce pro nového dlužníka založí zvláštní účet u banky, nebo spořitelního a úvěrového družstva, neboť je povinen vést majetek dlužníka odděleně od svého⁴² a samozřejmě též od majetku dalších dlužníků. Mnoho bank dokáže vyjít vstříc požadavkům insolvenčních správců na vedení velkého množství bankovních účtů pro každé insolvenční řízení.⁴³

Ihned po svém ustanovení do funkce oznámí insolvenční správce prostřednictvím insolvenčního rejstříku místo a způsob nahlížení do spisů přihlášených pohledávek,⁴⁴ tedy zašle oznámení insolvenčnímu soudu, který jej zveřejní v rejstříku. Insolvenční soud ukládá v usnesení o úpadku správci, aby sdělil dlužníkovi číslo účtu majetkové podstaty a oznámil mu, zda je plátcem DPH, a to zejména z důvodu povinnosti dlužníka hradit zálohy na odměnu a náklady insolvenčního správce.⁴⁵ Velmi často dlužníci navrhující povolení oddlužení nejsou dostatečně obeznámeni s průběhem oddlužení a svými povinnostmi. Děje se tak přesto, že zpracovatelé návrhu jsou povinni poučit dlužníka o jeho povinnostech v insolvenčním řízení a dlužníkem podepsané prohlášení o poučení je dokonce povinnou přílohou návrhu na povolení oddlužení. Je tedy na místě, aby insolvenční správce dlužníka kontaktoval a vysvětlil mu jeho povinnosti v daném stádiu řízení, což je vhodné učinit spolu se sdělením č. účtu majetkové podstaty a vyzvat dlužníka k předložení aktuálních dokladů o příjmech o majetku, k hrazení zálohy na náklady a odměnu atd. Insolvenční správce působí v insolvenčním řízení též jako

---

⁴¹ Ust. § 18 odst. 2 vyhlášky o standardech.

⁴² Ust. § 36 odst. 5 IZ.

⁴³ KOZÁK, Jan. *Insolvenční zákon: komentář*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788075985781, s. 128.

⁴⁴ Ust. § 9 písm. a) vyhlášky o standardech.

⁴⁵ Více v kapitole: Odměna a náklady.

„prodloužená ruka insolvenčního soudu“⁴⁶, musí dbát na to, aby nedocházelo k maření účelu insolvenčního řízení⁴⁷, tím je zejména uspořádání majetkových vztahů k osobám, které byly dotčeny úpadkem nebo hrozícím úpadkem dlužníka a co nejvyšší a zásadně poměrné uspokojení věřitelů⁴⁸. V případě oddlužení tak má insolvenční správce dlužníka poučovat a jednat tak, aby bylo oddlužení, pokud možno, úspěšně dokončeno.

Některé povinnosti zvláště ukládá insolvenčnímu správci insolvenční soud v usnesení o úpadku spojeném s povolením oddlužení. Insolvenční soud nenařizuje v případě oddlužení⁴⁹ přezkumné jednání⁵⁰, ale uloží insolvenčnímu správci podat insolvenčnímu soudu ve lhůtě do 30 dnů po uplynutí lhůty k přihlášení pohledávek zprávu o přezkumu, zprávu pro oddlužení a předložit soupis majetkové podstaty⁵¹. Organizace přezkumného jednání je svěřena do rukou insolvenčnímu správci. K přesunu vedení přezkumného jednání správcem, místu insolvenčním soudem došlo již akreditační novelou, účinnou od 1.7.2017. Tato změna byla odůvodněna zahlcením soudů insolvenční agendou⁵² a byla jakýmsi začátkem trendu zvyšování objemu povinností insolvenčního správce a požadavků na výkon jeho činnosti.

Z výše uvedeného tedy pro insolvenčního správce mimo jiné vyplývá, že správce musí po svém ustanovení do funkce začít se zjišťováním osobních poměrů dlužníka, respektive ověřit, zda informace, které dlužník uvedl dříve v insolvenčním návrhu jsou kompletní a stále aktuální. Pokud nejsou, vyzve dlužníka k jejich doplnění, či prokázání nových skutečností konkrétními doklady⁵³. Za nešťastné považuji, že insolvenční soud nezasílá insolvenčnímu správci automaticky insolvenční návrh a jeho přílohy. Tyto dokumenty jsou sice zveřejněny v insolvenčním rejstříku, nicméně citlivé údaje jsou v nich anonymizovány. Často se tedy pro správce nepoužitelné. Insolvenční správce musí tedy soud požádat o zaslání

---

⁴⁶ Taranda, Petr. In: HÁSOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckova edice komentované zákony. ISBN 9788074005558, s. 62.

⁴⁷ Ust. § 7 písm. m) vyhlášky o standardech.

⁴⁸ Ust. § 1 písm. a) IZ.

⁴⁹ Na rozdíl od konkursu a reorganizace.

⁵⁰ Ust. § 137 odst. 1 IZ.

⁵¹ Ust. § 136 odst. 2, písm. f) IZ.

⁵² STANISLAV, Antonín. In: KOZÁK, Jan. *Insolvenční zákon: komentář*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788075985781, s. 513.

⁵³ Např. výplatní pásky, daňová přiznání, pracovní smlouva, mzdový výměr, důchodový výměr, oddací list, aj.

neanonymizovaného návrhu a příloh v každém řízení, což zbytečně zvyšuje administrativní zátěž insolvenčních správců.

Dále insolvenční soud v usnesení o úpadku vyzve věřitele, aby případně insolvenčnímu soudu sdělili, že mají zájem o výkon funkce ve věřitelském orgánu⁵⁴ a také vyzve nezajištěné věřitele, aby soudu ve lhůtě do 7 dnů od zveřejnění zprávy pro oddlužení v insolvenčním rejstříku případně navrhli konání schůze věřitelů podle § 399 odst. 1 IZ nebo aby v této lhůtě hlasovali podle § 400 IZ, s poučením o následcích zmeškání této lhůty⁵⁵. Věřitelé mají tedy i v oddlužení možnost zásadně ovlivnit insolvenční řízení, avšak v oddlužovací praxi se však téměř nesetkáme s konáním schůze věřitelů ani s tím, že by hlasovali mimo schůzi. Je to tím, že věřitelé nejsou motivováni zajímat se o řízení, které jim nepřinese valné uspokojení jejich pohledávek a jeho případným ovlivněním by vyššího zřejmě ani nedosáhli.

Insolvenční soud v rozhodnutí o úpadku ukládá insolvenčnímu správci i další povinnosti, například informovat známé věřitele, kteří mají své obvyklé místo pobytu, bydliště nebo sídlo v jiných členských státech.⁵⁶

---

⁵⁴ Ust. § 136 odst. 2, písm. h) IZ.

⁵⁵ Ust. § 136 odst. 2, písm. i) IZ srov. s ust. § 137 odst. 1 IZ.

⁵⁶ Článek 40 Nařízení rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. 5. 2000 o úpadkovém řízení.

3 Přezkum přihlášených pohledávek

Insolvenční správce provádí v insolvenčním řízení přezkum přihlášených pohledávek. Přihláškami pohledávek uplatňují věřitelé ve lhůtě 2 měsíců od zveřejnění rozhodnutí o úpadku své pohledávky. Přihlášky pohledávek jsou jakési žaloby *sui generis*. Musí obsahovat, kromě obecných náležitostí podání, důvod vzniku a výši přihlašované pohledávky. Musí v nich být uvedeno, zda, v jaké výši a proč se případně jedná o pohledávku vykonatelnou, zajištěnou, podmíněnou, nebo podřízenou. Tvrzené skutečnosti musí být doloženy listinnými přílohami.

Insolvenční správce podrobí přihlášené pohledávky kontrole, přičemž se zaměří na jejich oprávněnost, správnost, jejich výši a pořadí dle insolvenčního zákona. Přihlášené pohledávky jsou zveřejňovány v insolvenčním rejstříku bez příloh, které jsou následně insolvenčnímu správci doručeny insolvenčním soudem spolu s přihláškou pohledávky a dokladem o jejím doručení. K přezkoumání může insolvenční správce využít i součinnosti orgánů, které jsou jí povinny dle insolvenčního zákona insolvenčnímu správci poskytovat.⁵⁷ Ustanovení § 9 vyhlášky o standardech upřesňuje, jak má insolvenční správce provádět přezkum přihlášených pohledávek, aby neporušil povinnost postupovat při výkonu své funkce svědomitě a s odbornou péčí. Musí řádně přezkoumat přihlášené pohledávky, zejména podle příloh přihlášek, které obdrží od insolvenčního soudu a podle účetnictví dlužníka, případně dle dalších nezbytných podkladů včetně těch, které si od věřitele výzvou k doplnění vyžádá. Dále musí odůvodnit, proč přihlášené pohledávky nepřezkoumal v pořadí, v němž byly podány insolvenčnímu soudu. Shledá-li insolvenční správce pohledávku přihlášenou neoprávněně, v nesprávné výši, nebo pořadí, měl by ji popřít a toto popření dostatečně odůvodnit.⁵⁸ V zájmu předcházení sporům, je-li to účelné, před popřením přihlášené pohledávky by měl neformálně informovat věřitele, co vede insolvenčního správce k popření pohledávky, aby věřitel měl šanci nedostatky přihlášky napravit, či pochybnosti insolvenčního správce vyvrátit. Podstatné je rovněž zmínit, že věřitelé mohou jednou přihláškou přihlásit více tzv. dílčích pohledávek, je tedy třeba zásadně rozlišovat pojmy pohledávka a přihláška. Možnost popření se samozřejmě vztahuje na každou pohledávku.⁵⁹ V seznamu přihlášených pohledávek, který o přezkumu pohledávek vyhotovuje pak musí dostatečně odůvodnit stanovisko, že pohledávku nepopírá, pokud se tím odchýlí od judikatury publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek.

---

⁵⁷ Ust. § 188 odst. 1 IZ odkazuje na ust. § 43 a § 44 IZ, více v podkapitole: Součinnost.

⁵⁸ Popřít ji může rovněž dlužník a přihlášení věřitele, viz ust. § 192 odst. 1 IZ.

⁵⁹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 3. 2014, č.j. 3 VSPH 1850/2013-P10-12.

Nutno podotknout, že posledně uvedená povinnost klade na insolvenčního správce velmi zásadní požadavek znát rozsáhlou soudní judikaturu a v podstatě odůvodňovat uznání pohledávky, tedy *de facto* hájit věřitele, jehož pohledávka není insolvenčním správcem popřena.⁶⁰ Tato povinnost by se dala srovnat s povinností soudů odůvodňovat odchýlení se od ustálené rozhodovací praxe, které musí soudy rovněž zdůvodnit.⁶¹ Někdy se říká, že správce provádí *de facto* jakýsi "*malý soud*", při kterém hodnotí oprávněnost a správnost přihlášených pohledávek věřitelů, podobně jako soud v nalézacím řízení. Ústavní soud zhodnotil postavení insolvenčního správce při uznávání pohledávek jako postavení orgánu veřejné moci⁶² a „*nic na tom nemění skutečnost, že v procesu ustanovení insolvenčního správce může hrát roli spoluúčast věřitelů na jeho výběru.*“⁶³

V případě, že shledá insolvenční správce přihlášku pohledávky neúplnou nebo vadnou, vyzve věřitele k její opravě či doplnění, k čemuž dá věřiteli lhůtu 15 dnů nebo delší. Výzva k opravě nebo doplnění přihlášky musí obsahovat poučení o tom, jakým způsobem ji má věřitel opravit či doplnit a rovněž musí být poučen o negativním následku nedoplnění přihlášky ve stanovené lhůtě. Pokud by totiž věřitel lhůtu zmeškal, insolvenční správce by poté přihlášku pohledávky předložil insolvenčnímu soudu k rozhodnutí o tom, že se k přihlášce pohledávky nepřihlíží.⁶⁴ Zákon však již nestanoví podrobnosti takového doplnění, zda jej má věřitel provést věřitel opět na formuláři přihlášky pohledávky a komu ji adresovat. Obě otázky vyřešila až judikatura. Oprava nemusí být na předepsaném formuláři, neboť tak zákon výslovně nestanoví⁶⁵ ale věřitel ji musí adresovat insolvenčnímu soudu. Soudy dovodily, že oprava má stejnou povahu, jako samotná přihláška. Insolvenční správce navíc musí ve své výzvě věřitele poučit, komu opravu či doplnění adresovat.⁶⁶ Tento postup dle ust. § 188 odst. 2 IZ však lze uplatnit pouze v případě formálních vad přihlášky, které způsobí její nepřezkoumatelnost, a

---

⁶⁰ Tato povinnost byla zavedena vyhláškou o standardech s účinností od 1.6.2019, vyhláška zavedla mnoho nových povinností insolvenčního správce, a některé konkretizovala.

⁶¹ Nález Ústavního soudu ze dne 17.8.2018, č.j. II. ÚS 387/18.

⁶² Nález Ústavního soudu ze dne 1.7.2010, č.j. Pl.ÚS 14/10.

⁶³ PAYNE, Jana. Změny v insolvenčním zákoně. *Právní rozhledy*, 2010, č. 18. s. 667-669.

⁶⁴ Ust. § 188 odst. 2 IZ.

⁶⁵ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 8.9.2014, č.j. 3 VSPH 789/2013-P3-12.

⁶⁶ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 12.8.2009, č.j. 2 VSPH 271/2009-P4-8.

nikoliv například z důvodu, že věřitel nepřiložil všechny přílohy prokazující skutečnosti v přihlášce tvrzené, to je naopak situace, kdy má insolvenční správce pohledávku popřít.⁶⁷

Insolvenční správce může popřít pohledávkou co do pravosti výše a pořadí, vedle toho rozhoduje, které pohledávky nezařadí na přezkum.⁶⁸ Své stanovisko k jednotlivým pohledávkám může insolvenční správce měnit a své popření brát zpět.⁶⁹ Popření pravosti pohledávky znamená, že je namítáno, že pohledávka vůbec nevznikla nebo již zcela zanikla nebo že došlo k jejímu promlčení.⁷⁰ Je-li popřena výše pohledávky, znamená to, že je namítáno, že závazek dlužníka je ve skutečnosti nižší, než činí přihlášená částka. Při popření výše je třeba vždy uvést, jaká je skutečná výše pohledávky.⁷¹ Popření pohledávky co do jejího pořadí znamená, že je namítáno, že pořadí pohledávky je dle insolvenčního zákona ve skutečnosti horší, než pořadí uváděné v přihlášce pohledávky nebo je popíráno právo věřitele na uspokojení pohledávky ze zajištění. Záleží však pouze na věřiteli, zda přihlásí svoji pohledávku s lepším pořadím do insolvenčního řízení jako pohledávku s pořadím horším. Tato situace není důvodem k popření insolvenčním správcem. Věřitel může přihlásit pohledávku nepodřízenou jako podřízenou a zajištěnou jako nezajištěnou, nikoliv však naopak. Insolvenční správce tedy nemůže popřením „vylepšit“ pořadí pohledávky. Ne vždy by šlo o vylepšení. Za určitých podmínek může být v oddlužení může být pro zajištěného věřitele přihlásit svoji pohledávku jako nezajištěnou, zejména jde-li o věřitele zajištěného druhého či dalšího v pořadí.⁷² Popírající insolvenční správce musí vždy uvést, jaké je správné pořadí pohledávky. Popření výše pohledávky nemá vliv na její pořadí a popření pořadí nemá vliv na pravost nebo výši, tudíž jsou-li tu skutečnosti, pro které je možné popřít pohledávku z vícero důvodů, je třeba uvést všechny a popřít pohledávku též z dalších důvodů.⁷³ Vzhledem k tomu že zajištění věřitelé mají právo na uspokojení své pohledávky pouze ze zajištění, má popření pořadí spočívající v popření práva na uspokojení ze zajištění stejný účinek jako popření pravosti pohledávky. Bylo-li toto právo popřeno jen zčásti, má stejné účinky jako popření výše pohledávky.⁷⁴ To znamená, že

---

⁶⁷ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 27.11.2008, č.j. 1 VSOL 150/2008-P6-15.

⁶⁸ Pohledávky vyloučené z uspokojení v insolvenčním řízení dle ust. § 170 IZ.

⁶⁹ Ust. § 192 odst. 1 a 2 IZ.

⁷⁰ Ust. § 193 IZ.

⁷¹ Ust. § 194 IZ.

⁷² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28.3.2019, č.j. 29 ICdo 95/2017.

⁷³ Ust. § 196 odst. 1 IZ.

⁷⁴ Ust. § 196 odst. 2 IZ.

zajištění věřitelé nejsou uspokojováni spolu s nezajištěnými věřiteli, nýbrž pouze z majetku poskytnutého k zajištění.⁷⁵

Klíčovou vlastností pohledávky je vykonatelnost, a to pro postup po jejím popření. Pokud insolvenční správce popřel nevykonatelnou pohledávku, může se věřitel bránit popření tzv. odporovou žalobou, jíž iniciuje incidenční spor.⁷⁶ Jde o žalobu na určení pohledávky, kterou může věřitel k insolvenčnímu soudu podat do 30 dnů od přezkumného jednání nebo od právní moci rozhodnutí o schválení zprávy o přezkumu, nejpozději ale do 15 dnů ode dne doručení vyrozumění o popření.⁷⁷ V případě, že insolvenční správce popírá vykonatelnou pohledávku, musí on sám podat do 30 dnů od přezkumného jednání nebo od právní moci rozhodnutí o schválení zprávy o přezkumu⁷⁸ insolvenčnímu soudu odporovou žalobu. To neplatí, popírá-li správce pořadí vykonatelné pohledávky. V případě popření pořadí podává žalobu vždy věřitel, stejně jako při popření nevykonatelné pohledávky.⁷⁹ Lhůta k podání odporové žaloby je lhůtou hmotněprávní a důležité je zmínit, že insolvenční správce i dlužník jsou osvobozeni od placení soudního poplatku.⁸⁰ Popírající insolvenční správce může v odporové žalobě vždy uplatnit pouze skutečnosti, pro které pohledávku popřel, samotný text odůvodnění popření musí obsahovat všechny důvody.

Další odlišnost u vykonatelné pohledávky spočívá v omezenější možnosti jejího popření, oproti nevykonatelné. Při jejím popření totiž správce může jako důvody uvádět pouze takové skutečnosti, které nebyly dlužníkem v předcházejícím nalézacím řízení uplatněny a nemůže ji popřít z důvodu jiného právního posouzení.⁸¹ Při přezkumu pohledávky přihlášené jako vykonatelné může insolvenční soud rozhodnout o tom, že se pohledávka považuje pro účely

---

⁷⁵ MORAVEC, Tomáš. In: MORAVEC, Tomáš, KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 752.

⁷⁶ MIŠTOVÁ, Jaroslava. Odporový spor při popření pravosti nevykonatelné pohledávky. In: VRBA, Milan. ŘEHÁČEK, Oldřich. ZÚBEK Jan. DIRHAN, Martin. *Výbraná judikatura z oblasti uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení s komentářem*. Praha: Wolters Kluwer, 2020. *Výbraná judikatura*. ISBN 9788075987679, s. 209.

⁷⁷ Dle ust. § 197 odst. 2 IZ, srov. ust. § 410 odst. 2 IZ.

⁷⁸ Ust. § 410 odst. 3, písm. a) IZ.

⁷⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2013 č.j. 29 ICdo 11/2012.

⁸⁰ ŘEHÁČEK, Oldřich. VRBA, Milan, In: SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. *Velké komentáře*. ISBN 9788074007538, s. 556.

⁸¹ Ust. § 199 odst. 2 IZ.

jejího přezkoumání za nevykonatelnou, děje se tak nejčastěji na návrh insolvenčního správce,⁸² poté se insolvenční správce může k pohledávce, o které takto soud rozhodl, chovat jako k pohledávce nevykonatelné. Insolvenční soudy takto rozhodují zejména v případech, kdy lze na první pohled poznat, že se ve skutečnosti nejedná o pohledávku vykonatelnou. Je však třeba uvést, že je zbytečné žádat soud, aby vydal zmíněné rozhodnutí v případě, že tuto pohledávku nemíní insolvenční správce popírat. Vykonatelnost pohledávky má své výhody pro věřitele pouze při přezkumu a po jeho skončení bude podle výsledku přezkumu a schválení oddlužení uspokojována stejně jako ostatní nevykonatelné pohledávky, pokud tedy nešlo zároveň o pohledávku zajištěnou.

Výsledek přezkoumání jednotlivých pohledávek zachytí insolvenční správce v seznamu přihlášených pohledávek, který sestaví. V něm výslovně uvede, jaké pohledávky popírá a dále z proč do tohoto seznamu se nezařadil všechny pohledávky. Do seznamu nezařadí ty, ke kterým se nepřihlíží, tedy pohledávky vyloučené z uspokojení⁸³ a pohledávky, o kterých tak zákon stanoví, například pohledávky za majetkovou podstatou a jim na roveň postavené. Tyto mohou věřitelé uplatnit kdykoliv.⁸⁴ Pohledávky zajištěných věřitelů musí být v seznamu uvedeny zvlášť a uveden důvod a způsob zajištění. Ze seznamu musí být též zřejmé, které pohledávky jsou vykonatelné a podmíněné. Celkový výsledek přezkumu pohledávek shrne insolvenční správce ve zprávě o přezkumu, jehož přílohou je právě zmíněný seznam přezkoumaných pohledávek. Obě listiny musí být na předepsaném elektronickém formuláři,⁸⁵ který insolvenční správce připraví na osobní jednání s dlužníkem, neboť jeho originál podepisuje dlužník a insolvenční správce.

---

⁸² Ust. § 191 odst. 2 IZ.

⁸³ Ust. § 170 IZ.

⁸⁴ O postavení těchto pohledávek rozhoduje primárně insolvenční správce a má-li věřitel pochybnosti o tom, jaké postavení má jeho pohledávka, může podat k insolvenčnímu soudu žalobu na určení pořadí uplatněné pohledávky za majetkovou podstatou dle ust. § 203a IZ.

⁸⁵ Ust. § 189 odst. 4 IZ.

4 Soupis majetkové podstaty

Insolvenční správce musí podrobně zmapovat ekonomickou situaci dlužníka, aby mohl splnit povinnost předložit ve stanovené lhůtě insolvenčnímu soudu zprávu pro oddlužení, o přezkumu včetně soupisu majetkové podstaty, s tím souvisí také povinnost zmapování majetku dlužníka, jehož seznam dlužník musel jako povinnou přílohu připojit již k insolvenčnímu návrhu.⁸⁶ Nutno podotknout, že seznamem majetku není pouhé dlužníkově tvrzení o majetku obsažené v insolvenčním návrhu.⁸⁷ Musí se jednat o přílohu návrhu, která musí obsahovat dlužníkův podpis a datum. Insolvenční správce by měl po rozhodnutí o úpadku prověřit, zda dlužníkův seznam majetku je skutečně správný a úplný,⁸⁸ stejně jako ostatní seznamy, které je dlužník povinen přiložit k insolvenčnímu návrhu.

Insolvenční správce po svém ustanovení do funkce začne sepisovat majetek do soupisu majetkové podstaty,⁸⁹ tedy majetek určený k uspokojení dlužníkových věřitelů.⁹⁰ Učinit tak má přesto, že není osobou s dispozičním oprávněním a musí sám rozhodovat, který majetek do majetkové podstaty náleží či nenáleží.⁹¹

4.1 Majetková podstata

V případě, že insolvenční návrh na sebe podal sám dlužník, náleží do majetkové podstaty majetek, který dlužníkovi patřil k okamžiku, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, tedy k okamžiku zveřejnění vyhlášky o zahájení insolvenčního řízení v insolvenčním rejstříku⁹² a dále také majetek, který dlužník nabyt v průběhu insolvenčního řízení. Jinak tomu je v případě věřitelského návrhu, kdy je třeba, aby správce zjišťoval majetek, který buďto dlužníkovi patřil k okamžiku, kdy nastaly účinky rozhodnutí o

---

⁸⁶ Dle ust. § 104 odst. 1 písm. a) IZ jde dále o seznam zaměstnanců a listiny prokazující úpadek. Seznam závazků s uvedením věřitelů není třeba v případě návrhu na povolení oddlužení přikládat.

⁸⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.3.2011, č.j. 29 NSČR 13/2009.

⁸⁸ Ust. § 104 odst. 4, věta třetí IZ. Povinnost porovnat seznam majetku se skutečností a případné odlišnosti oznámit insolvenčnímu soudu pro insolvenčního správce vyplývá konkrétně z ust. § 11 písm. b) vyhlášky o standardech.

⁸⁹ Ust. § 209 odst. 1 IZ.

⁹⁰ Ust. § 2 písm. e) IZ.

⁹¹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 6.11.2012, č.j. 3 VSPH 503/2012-B-105, srov. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19.7.2013, č.j. 3 VSPH 469/2012-B-117.

⁹² Ust. § 109 odst. 4 IZ.

úpadku, nebo účinky předběžného opatření, kterým insolvenční soud zcela nebo zčásti omezil právo dlužníka nakládat s jeho majetkem, dále rovněž majetek, který dlužník nabyl v průběhu insolvenčního řízení poté, co nastaly účinky těchto rozhodnutí. Věřitelské insolvenční návrhy v oddlužení, jsou však spíše výjimkou, častější jsou v případě úpadku právnických osob. Nicméně lze se s nimi setkat i u osob fyzických. Když už se objeví, ve většině případů jde o fyzické osoby podnikatele nebo bývalé podnikatele, což je dáno tím, že v podnikatelských vztazích vznikají vyšší pohledávky a věřitelům se vyplatí investovat čas a prostředky do podání insolvenčního návrhu. Věřitel samozřejmě musí prokázat úpadek dlužníka konkrétními důkazy, což není vždy jednoduché. Do majetkové podstaty patří i spoluvlastnický podíl a majetek ve společném jmění dlužníka a jeho manžela.⁹³

V ust. § 206 až 208 insolvenční zákon stanoví, který majetek patří do majetkové podstaty. První odstavec § 206 obsahuje demonstrativní výčet majetkových položek, které do ní náleží. Stručně řečeno se jedná o veškerý majetek dlužníka, s výjimkou majetku, který nelze postihnout výkonem rozhodnutí, nebo exekucí,⁹⁴ nicméně pravidla obsažená v občanském soudním řádu se neuplatní, jestliže IZ obsahuje zvláštní právní úpravu, která zpeněžení takového majetku oproti OSŘ připouští.⁹⁵ V insolvenčním řízení platí výjimka pro věci sloužící podnikání, které do majetkové podstaty spadají. Nepatří tam však majetek, se kterým lze podle zvláštního právního předpisu naložit pouze určitým způsobem⁹⁶, jedná se zejména o účelové dotace, návratné výpomoci ze státního rozpočtu, z Národního fondu, z rozpočtu územního samosprávného celku nebo státního fondu, finanční rezervy vytvářené podle zvláštních právních předpisů atd., tedy o majetek, u něhož je to vyloučeno jinými právními předpisy.⁹⁷

Nutno podotknout, že o tom, zda bude dlužník povinen vydat konkrétní nezajištěný majetek insolvenčnímu správci ke zpeněžení, rozhoduje v oddlužení až insolvenční soud v usnesení o schválení oddlužení. Proti tomuto výroku se může dlužník bránit odvoláním.

---

⁹³ Ust. § 205 odst. 1, 2 a 3 IZ.

⁹⁴ Insolvenční zákon odkazuje v ust. § 207 odst. 1 IZ, na právní úpravu obsaženou v občanském soudním řádu, např. v ust. § 321 a § 322 odst. 1 a 2 OSŘ, které podrobně upravuje majetek postižitelný výkonem rozhodnutím a při exekuci.

⁹⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.6.2013, č.j. 29 NSČR 50/2011-B-2054.

⁹⁶ Ust. § 208 IZ.

⁹⁷ MORAVEC, Tomáš. KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN 9788074008498, s. 784.

Judikatura⁹⁸ umožnila ponechat dlužníku konkrétní majetkové položky, které nezbytně potřebuje k udržení svého příjmu, tedy nejen podnikání, ale též příjmu ze závislé činnosti. Insolvenční soud může ponechat dlužníkovi, který má příjem ze zaměstnání, rovněž majetek, který nezbytně potřebuje k udržení svého příjmu za použití zásady rychlého a co nejvyššího uspokojení věřitelů.⁹⁹ Zpeněžením takového majetku by se uspokojení věřitelů mohlo dokonce snížit, neboť by dlužník nemohl vykonávat výdělečnou činnost, jako doposud. Typickým příkladem u zaměstnaného dlužníka je automobil, který potřebuje k dojíždění za lepší prací, čímž dosahuje vyšších příjmů. U dlužníka podnikatele to pak mohou být výrobní prostředky, tedy stroje, náradí, ale též budova provozovny. Bude vždy záležet na konkrétním případě.

Tím se dostáváme k další součásti majetkové podstaty, kterou je dlužníkuv příjem. Příjmy dlužníka však dělíme na dvě kategorie. První typ by se dal označit jako „řádny“ příjem, jedná se o mzdu, důchod, náhradu mzdy, příjem z podnikání apod. Tento příjem se vyznačuje tím, že je odměnou dlužníka za jeho práci, či úsilí o zisk. Ten nenáleží do majetkové podstaty celý, ale pouze v rozsahu, v jakém z něho mohou být při výkonu rozhodnutí nebo při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky.¹⁰⁰ Základním pravidlem je, že dlužníkovi musí zůstat každý měsíc právními předpisy stanovené minimum. To platí jak pro zaměstnance, tak pro podnikatele, jejichž měsíční splátky se určují, s ohledem na charakter samostatné činnosti, odlišně.¹⁰¹

Druhým typem příjmu dlužníka jsou příjmy mimořádné. Ty patří do majetkové podstaty celé a vyznačují se nepředvídatelností vzniku. Dlužník s těmito příjmy nepočítá, objeví se nahodile. Typickým příkladem je dědictví, výhra nebo dar vyšší hodnoty. Zákon výslovně upravuje, že mimořádným příjmem není plnění na náhradu škody, nebo nemajetkové újmy. Hranice mezi řádnými a mimořádnými příjmy však může být tenká. Mezi řádné totiž mohou spadat příjmy za delší než jednoměsíční období, například honorář spisovatele za knihu, jež psal rok a půl, jednorázově vyplacený důchod, který byl dlužníku přiznán zpětně za delší časové období apod. Tyto příjmy nejsou mimořádné, insolvenční správce je má rozpočítat na jednotlivé měsíce a z této částky ponechat dlužníku nezabavitelnou část za každý jednotlivý měsíc.¹⁰²

---

⁹⁸ Např. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 25.3.2020, č.j. 4 VSOL 124/2020-B-15.

⁹⁹ Ust. § 5 písm. a) IZ.

¹⁰⁰ Ust. § 207 odst. 2 IZ, které odkazuje na ust. § 279 odst. 2 OSŘ.

¹⁰¹ Více k výpočtu postižitelného příjmu v kapitole: Oddlužení kombinací.

¹⁰² KRHUT, Rostislav. Netypické příjmy v oddlužení. *Insolvenční kongres*. [přednáška, prezentace]. 11.11.2021. Praha. Sál IR-IS.

Do majetkové podstaty může náležet též majetek třetích osob, zejména na základě neúčinných nebo neplatných právních úkonů podle ust. § 231 IZ a násl., tedy ten, který se dlužník snažil vyvést z majetkové podstaty a dále majetek sepsaný podle ust. § 224 IZ, tedy tzv. sporný majetek. Zda tento majetek v soupisu majetkové podstaty zůstane záleží na tom, zda třetí osoba zahájí incidenční spor a jak dopadne.¹⁰³

Insolvenční správce při soupisu vychází z dlužníkem předloženého seznamu majetku, avšak má povinnost tento zjišťovat a vyhledávat i sám.¹⁰⁴ Dlužník je povinen poskytnout insolvenčnímu správci při zjišťování majetkové podstaty všestrannou součinnost, zejména dbát jeho pokynů a umožnit správci přístup na všechna místa, kde má umístěn majetek náležející do majetkové podstaty.¹⁰⁵ Ze zákona vyplývá, že dlužník spolupracovat s insolvenčním správcem aktivně.¹⁰⁶

4.2 Součinnost

Insolvenčnímu správci zákon uděluje určité pravomoci, které mu umožňují vyhledat dlužníkův majetek nebo získat jiné potřebné informace samostatně. Mezi ně patří povinnost poskytnutí součinnosti insolvenčnímu správci zakotvená v ust. § 43 a 44 IZ. Součinnost musí poskytovat primárně orgány veřejné správy, což je nejširší možné označení veřejných institucí, neboť zahrnuje jak orgány státní správy, tak orgány samosprávy.¹⁰⁷ Zmíněné ustanovení insolvenčního zákona obsahuje pouze jejich demonstrativní výčet a dále ukládá tuto povinnost též notářům, soudním exekutorům, osobám vedoucím evidenci cenných papírů, finančním institucím, provozovatelům telekomunikačních služeb, provozovatelům poštovních služeb a jiným osobám, které se zabývají přepravou zásilek, vydavatelům tisku a dopravcům. Ustanovení § 44 IZ pak upravuje způsob, jakým tyto subjekty součinnost insolvenčnímu správci poskytují. Pokud by subjekt odmítal poskytnout potřebnou součinnost, může insolvenční

---

¹⁰³ MORAVEC, Tomáš. KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN 9788074008498, s. 777. Více v podkapitole: Vyřazení, upuštění, vynětí, vyjmutí, vyloučení.

¹⁰⁴ Ust. § 211 IZ.

¹⁰⁵ Ust. § 212 odst. 1 IZ.

¹⁰⁶ GRYGAR, Jiří. *Insolvenční zákon: ve znění zákona č. 64/2017 Sb. s poznámkami, judikaturou, nařízením Evropského parlamentu a Rady 2015/848 a prováděcími předpisy*. 3. aktualizované vydání podle stavu právní úpravy k 1.1.2018. Praha: Leges, 2018. Glosátor. ISBN 9788075022578.

¹⁰⁷ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 4., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 9788075985644, s. 31.

správce požádat soud, aby poskytnutí odpovídající součinnosti takovému subjektu nařídil usnesením.¹⁰⁸

Insolvenční správce může rozeslat žádosti o poskytnutí součinnosti bankám, pojišťovnám, prověřit katastr nemovitostí, registr motorových vozidel, centrální depozitář cenných papírů, úřad průmyslového vlastnictví atd. Tak se dozví informace o nejčastějším hodnotnějším majetku dlužníka. Pokud je třeba zjistit, či ověřit další informace, tak kupříkladu Česká správa sociálního zabezpečení může na žádost o součinnost poskytnout údaje o zaměstnání dlužníka, prostřednictvím sdělení údajů o osobě, která za zaměstnaného dlužníka hradí sociální pojištění, finanční úřad může poskytnout informace o daňových záležitostech, jako jsou přeplatky či nedoplatky daní, což může být užitečné zejména v případě podnikajícího dlužníka. Je na insolvenčním správci, které orgány veřejné správy osloví, a které rejstříky a seznamy prověří, jako například centrální registr zbraní, plavební rejstřík, letecký rejstřík nebo rejstřík zástav. Některé z nich nejsou, na rozdíl třeba od katastru nemovitostí, veřejným seznamem ve smyslu NOZ¹⁰⁹. V některých případech je přístup do registrů a seznamů možný dálkově, jako je tomu například právě u katastru nemovitostí. Při rozhodování o tom, kam žádosti o součinnost insolvenční správce zašle, a které rejstříky, nebo seznamy prověří „*má vycházet z principu přiměřenosti úkonů, které sám provádí, tedy zjišťovat údaje o majetku na základě relevantních domněnek týkajících se informací z jeho dosavadní činnosti ve vztahu k posouzení hospodaření dlužníka samotného.*“¹¹⁰ Není tedy nutné vždy provádět veškeré zmíněné součinnosti.

Zvláštní pozornost je třeba věnovat součinnosti soudních exekutorů. V případě dlužníka, ohledně kterého je vedeno exekuční řízení by insolvenční správce měl vždy požádat soudního exekutora o součinnost, neboť je to jeden z požadavků na odborný a svědomitý výkon funkce správce dle ust. § 11 písm. c) vyhlášky o standardech. Lze totiž předpokládat, že exekutor provedl rozsáhlé šetření o majetku již dříve na základě jemu svěřených pravomocí dle exekučního řádu. Je zajímavé porovnat jeho pravomoci s pravomocemi insolvenčního správce. Exekuční řád obsahuje úpravu součinnosti v ust. § 33 a násl. EŘ. Z něho je zřejmé, že pravomoci soudního exekutora jsou širší. Má možnost získat například i referenční údaje ze

---

¹⁰⁸ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29.3.2012, č.j. 3 VSPH 1213/2011-B-92.

¹⁰⁹ Ust. § 980 a násl. NOZ.

¹¹⁰ KOZÁK, Jan. *Insolvenční zákon: komentář*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788075985781. s. 156.

základního registru obyvatel, z agendového informačního systému evidence obyvatel a z agendového informačního systému cizinců. Zatímco insolvenční zákon obsahuje obecné označení „*finanční instituce*“, exekuční řád má podrobnější úpravu těchto subjektů včetně např. instituce elektronických peněz, zahraniční instituce elektronických peněz, vydavatelé elektronických peněz malého rozsahu atd. Podle mého názoru by však soudní exekutor měl tyto informace v rámci požadované součinnosti poskytnout insolvenčnímu správci, má-li je k dispozici. Postavení soudního exekutora je odlišné také v tom, že na rozdíl od insolvenčního správce je úřední osobou dle ust. § 127 odst. 1 písm. f) TZ. „*Insolvenční správce tedy nepožívá zvýšené ochrany, jaká je trestním právem poskytována úředním osobám, je-li proti nim páchána trestná činnost, a současně se na insolvenčního správce nevztahují případy, kdy je spáchání trestného činu úřední osobou znakem kvalifikované skutkové podstaty a jako takové přísněji trestáno.*“¹¹¹

Soudní exekutor splní povinnost součinnosti vůči insolvenčnímu správci tak, že poskytne údaje o majetku, závazcích a dalších zjištění ohledně hospodářské situace dlužníka. Soudní exekutor je povinen na žádost insolvenčnímu správci poskytnout také znalecký posudek, kterým ocenil majetek dlužníka, nebo jeho část a v případě, že náklady na vypracování tohoto posudku nebyly v exekučním řízení uhrazeny, jsou pohledávkou postavenou na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou a jako takové se tedy uspokojí v plné výši kdykoliv po rozhodnutí o úpadku¹¹². Zde je vhodné zmínit, že „*ani exekutor, ani insolvenční správce nemohou závěr znaleckého posudku „slepě“ převzít, ale musí jej hodnotit kriticky.*“¹¹³ Insolvenční správce samozřejmě může nechat vypracovat posudek nový, například když ten poskytnutý soudním exekutorem určil hodnotu věci hromadné, typicky celého podniku nebo sbírky, ačkoliv se jako výnosnější jeví prodej jednotlivých věcí zvlášť. Insolvenční správce si může nechat vypracovat kupříkladu jen dodatek ke znaleckému posudku s ohledem na vývoj cen na trhu.

---

¹¹¹ BERGER, Pavel. *Bulletin-advokacie.cz: Úpadkové delikty*. [online]. 28. 9. 2012. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/upadkove-delikty>.

¹¹² Ust. § 169 odst. 2 IZ.

¹¹³ SOKOL, Tomáš. JANČOVÁ, Iveta. K možné odpovědnosti za chybné provedení exekuce nebo insolvenčního řízení. *Bulletin advokacie*. 2020, č. 10, s. 28.

4.3 Střet insolvenčního řízení a exekuce

Insolvenční řízení se však s exekucí střetává i v dalších situacích, které insolvenční správce musí případně řešit, a to již na počátku insolvenčního řízení, aby mohl podat insolvenčnímu soudu kompletní zprávu pro oddlužení. Vzhledem k jednomu z účinků zahájení insolvenčního řízení, kterým je zákaz provádění výkonu rozhodnutí či exekuce, která by postihovala majetek ve vlastnictví dlužníka, jakož i jiný majetek, který náleží do majetkové podstaty¹¹⁴, je vhodné, aby insolvenční správce spolu s žádostí o součinnost exekutorovi zaslal výzvu k vydání případně vymoženého plnění po zahájení insolvenčního řízení. V praxi často dochází k tomu, že zaměstnavatel dlužníka, včas nezjistí, že bylo zahájeno insolvenční řízení a provede z příjmu dlužníka exekuční srážku, kterou stejně jako doposud zašle exekutorovi. Účinky zákazu provádění exekuce však pro zaměstnavatele dlužníka znamenají, že by sice měl každý měsíc provádět srážku z příjmu dlužníka, ale tuto srážku by měl deponovat na svém účtu až do rozhodnutí o schválení či neschválení oddlužení. Bude-li oddlužení schváleno, měl by deponované srážky z příjmů vyplatit na účet majetkové podstaty.¹¹⁵ Soudní exekutor nesmí exekuci provádět, tzn. nesmí již přijímat další plnění od povinného, respektive jej musí vydat insolvenčnímu správci bez nároku na odpočet nákladů exekuce a odměny exekutora. Náklady si může přihlásit do insolvenčního řízení.¹¹⁶ Odlišný je postup v situaci, kdy soudní exekutor vymohl plnění ještě před zahájením insolvenčního řízení, avšak tyto prostředky nebyly „rozděleny“ (vyplaceny) oprávněnému a soudnímu exekutorovi na úhradu nákladů exekuce. Tento případ řeší zvláštní právní úprava ust. § 46 odst. 7 EŘ. Podle té exekutor vydá usnesení, kterým rozhodne o vyplacení takto vymoženého plnění insolvenčnímu správci po odečtení nákladů exekuce. Tento postup potvrdil i Ústavní soud, když řekl, že kolize ust. § 5 IZ a § 46 odst. 7 EŘ je vztahem obecné, dřívější právní úpravy podle insolvenčního zákona a zvláštní, pozdější, kogentní právní úpravy podle exekučního řádu.¹¹⁷ V praxi dochází k tomu, zejména pokud se jedná o vymožené plnění sražené z měsíčního příjmu dlužníka, že náklady exekuce převyšují výši vymoženého plnění, tudíž k vydání insolvenčnímu správci často nezbývá nic. Přesto soudní exekutor musí usnesení o vydání plnění insolvenčnímu správci vydat, aby bylo zřejmé, jakým způsobem exekutor dospěl k částce svých nákladů a odměny. Insolvenční

---

¹¹⁴ Ust. § 109 odst. 1 písm. c) IZ.

¹¹⁵ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 5.11.2012, č.j. 3 VSPH 450/2012-B-24.

¹¹⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.7.2017, č.j. 29 ICdo 56/2015.

¹¹⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 17.1.2017, č.j. ÚS 2264/16.

správce může usnesení napadnout odvoláním. V případě, že soudní exekutor použil vymožené plnění, nebo jeho část, na úhradu nákladů exekuce, měl by insolvenční správce tuto skutečnost posléze zkontrolovat i při přezkumu přihlášené pohledávky soudního exekutora, kterou si přihlásí zbytek své odměny jako pohledávku do insolvenčního řízení.

V souvislosti s vydáním výtěžku od exekutora je třeba upozornit na ustálenou judikaturu ohledně odměny insolvenčního správce. Právní věta Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 7. 2019, č.j. 29 NSČR 180/2017-B-36 zní: *„Byl-li majetek tvořící předmět zajištění (zástava) v souladu se zákonem zpeněžen v exekučním řízení a byl-li dosažený výtěžek takového zpeněžení postupem podle § 46 odst. 7 exekučního řádu předán do majetkové podstaty dlužníka, kde má být vydán zajištěnému (zástavnímu) věřiteli, jehož zástavní právo v exekučním řízení zaniklo podle § 337h odst. 1 o. s. ř., nenáleží insolvenčnímu správci dlužníka odměna za zpeněžení předmětu zajištění, kterou by si postupem podle § 298 odst. 2 insolvenčního zákona mohl odečíst od výtěžku zpeněžení předmětu zajištění před jeho vydáním zajištěnému věřiteli.“* Jinými slovy, pokud exekutor předává výtěžek zpeněžení zajištěného majetku insolvenčnímu správci, který jej tedy má vyplatit v rámci insolvenčního řízení zajištěnému věřiteli, insolvenčnímu správci nenáleží odměna.¹¹⁸ Toto rozhodnutí je založené na úvaze, že odměna byla již z výtěžku uhrazena exekutorovi a vzhledem ke spojení účinků zániku zástavního práva v důsledku zpeněžení exekutorem¹¹⁹ a zákazu provádění exekuce v důsledku zahájení insolvenčního řízení je jediným možným postupem výplata zajištěného věřitele, který byl dříve povinným v exekuci, prostřednictvím insolvenčního správce. Ten však obdrží již čistý výtěžek, neboť odměnu inkasoval exekutor. Soud připomněl, že tím obecně není vyloučeno zvýšení odměny insolvenčního správce dle ust. § 38 odst. 3 IZ. S ohledem na předchozí judikaturu¹²⁰, která stanovila, že i pouhé převedení finančních prostředků na účet majetkové podstaty bez přičinění insolvenčního správce zakládá jeho nárok na odměnu z výtěžku zpeněžení, se z pohledu insolvenčního správce zdá prvně zmíněné rozhodnutí zcela protichůdné a nespravedlivé.

---

¹¹⁸ Více o odměnách insolvenčního správce v kapitole: Odměna a náklady.

¹¹⁹ Zástavní právo v exekučním řízení zaniká podle ust. § 337h odst. 1 OSŘ.

¹²⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.5.2018, č.j. 29 NSČR 141/2016.

4.4 Prohlídka obydlí a dalších prostor, součinnost dlužníka

Vedle zjišťování majetku pomocí součinnosti jiných subjektů je insolvenční správce povinen zjišťovat majetek dlužníka také vlastní činností. Pravomoci insolvenčního správce jsou v zásadě srovnatelné s pravomocemi soudního vykonavatele.¹²¹ Insolvenční správce má v případě oddlužení provést prohlídku dlužníkovy obydlí, případně dalších míst, kde by se mohl nacházet jeho majetek a podle možností pořídit z této prohlídky i obrazovou fotodokumentaci při zjišťování majetkové podstaty.¹²² Může tak učinit i prostřednictvím svého zaměstnance. Dlužník je povinen poskytnout insolvenčnímu správci při zjišťování majetkové podstaty všestrannou součinnost, zejména dbát jeho pokynů a umožnit mu přístup na všechna místa, kde má umístěn majetek náležející do majetkové podstaty.¹²³ Tuto součinnost musí dlužník poskytovat správci aktivně, musí správci otevřít a zpřístupnit všechny prostory, kde se nachází jeho majetek.¹²⁴

Dlužník by měl poskytnout pravdivé a úplné informace o svém majetku. V případě, že insolvenční správce zjistí, že dlužníkův seznam majetku není kompletní, neboť objevil další majetek dlužníka, může to vést k neschválení oddlužení dle ust. § 405 insolvenčního zákona, ať už s „přeměnou“ v konkurs, či k zastavení řízení.¹²⁵ V průběhu celého oddlužení by dlužníka tedy měla pozitivně motivovat k důslednému plnění povinností vidina úspěšného konce oddlužení v podobě osvobození od placení neuspokojených pohledávek zahrnutých do oddlužení¹²⁶. Pokud se ukáže, že seznam majetku dlužníka nebyl kompletní, záleží na posouzení konkrétní situace, zda lze takové jednání dlužníka považovat za nepoctivý záměr, či lehkomyšlný nebo nedbalý přístup k jeho povinnostem,¹²⁷ pro které je možné zamítnout návrh na povolení oddlužení, potažmo též neschválit oddlužení.¹²⁸ Nelze spatřovat nepoctivost

---

¹²¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), č. 182/2006, která míní postup dle ust. § 325a a 325b OSŘ.

¹²² Dle ust. § 11 písm. a), b), d) vyhlášky o standardech.

¹²³ Ust. § 212 odst. 1 IZ.

¹²⁴ STANISLAV, Antonín. In: KOZÁK, Jan. *Insolvenční zákon: komentář*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788075985781.

¹²⁵ Otázka, zda bude řízení zastaveno, nebo na majetek dlužníka prohlášen konkurs záleží na stavu dlužníkovy majetku. Více v kapitole: Skončení oddlužení.

¹²⁶ Ust. § 414 IZ.

¹²⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.01.2014, č.j. 29 NSCR 88/2013.

¹²⁸ Ust. § 395 odst. 1, písm. a) a odst. 2) ve spojení s ust. § 405 odst. 1 IZ.

dlužníka v každém pochybení, které má původ v neuvedení majetku v seznamu, ale benevolence dlužníka v přístupu k ozřejmění jeho majetkové situace už svědčí o jeho lehkomyšlném a nedbalém přístupu k plnění povinností v insolvenčním řízení.¹²⁹ Insolvenční správce tak může navrhnout ve zprávě pro oddlužení neschválení oddlužení dle ust. § 395 odst. 2 IZ, avšak pokud je neuvedení majetku dlužníkem dle názoru správce „ospravedlnitelné“ insolvenční správce může porušení pouze zmínit a ponechat věc na zvážení insolvenčnímu soudu. Ten bude posuzovat konkrétní okolnosti případu, tedy např. jaký důvod opomenutí dlužník uvedl nebo jaká byla hodnota zamlčeného majetku, neboť „*neuvede-li dlužník v seznamu svého majetku podstatnou část svého majetku, je to podkladem pro závěr, že dosavadní výsledky řízení dokládají lehkomyšlný nebo nedbalý přístup dlužníka k plnění povinností v insolvenčním řízení*“¹³⁰ Neuvedení nepodstatné části dlužníkovy majetku tak nemusí být lehkomyšlným a nedbalým přístupem. Každé porušení povinnosti dlužníka musí být posuzováno s přihlédnutím ke všem okolnostem konkrétního případu.

Insolvenční zákon dále stanoví povinnost osobám, které u sebe mají dlužníkův majetek náležející do majetkové podstaty, oznámit tuto skutečnost insolvenčnímu správci, jakmile se tyto osoby dozví o vydání rozhodnutí o úpadku. Dále musí tyto osoby umožnit insolvenčnímu správci prohlídku takového majetku a jeho ocenění.¹³¹

V případě, že dlužník neposkytuje insolvenčnímu správci předpokládanou součinnost při soupisu majetkové podstaty, může insolvenční soud na návrh insolvenčního správce nařídít prohlídku bytu, sídla nebo jiných místností dlužníka včetně nařízení otevření skříní nebo jiných schránek, kde se nachází dlužníkův majetek. Písemné vyhotovení rozhodnutí o prohlídce doručuje dlužníkovi sám insolvenční správce až při prováděné prohlídce místností, kterých se usnesení týká.¹³² Rozhodnutí není do té doby zveřejněno ani v insolvenčním rejstříku. Tím se má zamezit případnému ukrývání majetku před jejím uskutečněním. Vzhledem ke složitosti prokázání případného odklizení věcí se těžko hodnotí účelnost těchto opatření, nicméně dle

---

¹²⁹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 13.10.2021, č.j. 3 VSPH 893/2021-B-25, srov. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28.3.2012, č.j. 29 NSČR 32/2011.

¹³⁰ PRUDILOVÁ KONÍČKOVÁ, Zdeňka. *Epravo.cz: Oddlužení a poctivý záměr nejen ve světle judikatury Nejvyššího soudu*. [online]. 27.11.2015. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/oddluzeni-a-poctivy-zamer-nejen-ve-svetle-judikatury-nejvyssiho-soudu-99566.html>.

¹³¹ Ust. § 213 IZ.

¹³² Ust. § 212 odst. 2 a 3 IZ.

mého názoru přichází snaha o „*moment překvapení*“ pozdě. Tomu, aby insolvenční soud nařídil prohlídku, musí předcházet minimálně jeden předchozí neúspěšný pokus o prohlídku provedenou správcem. Dlužník tedy o snaze insolvenčního správce prohlédnout jeho obydlí, či jiné místnosti ví a případné ukrytí věcí může provést ihned po první snaze správce o prohlídku. Osoby, u nichž dlužník bydlí, má sídlo nebo jiné jejich místnosti, které dlužník používá, jsou také povinny strpět prohlídku těchto prostor insolvenčním správcem, v opačném případě je insolvenční správce oprávněn zjednat si k bytu nebo jiné místnosti dlužníka přístup.¹³³ Pojem „*strpět*“ neznamena ani v případě osob odlišných od dlužníka pouze pasivní přístup, ale povinnost aktivní součinnosti při zajištění přístupu na taková místa. Je-li to nutné, insolvenční správce přibere k prohlídce zástupce orgánu obce a pokud mu není poskytnuta součinnost, může si zjednat přístup kvalifikovanou firmou, vyžádat si doprovod Policie ČR nebo bezpečnostní agentury.¹³⁴ O prohlídce vždy sepíše protokol, ve kterém uvede, jaký majetek byl při prohlídce zjištěn a zajištěn. Protokol podepisuje insolvenční správce a případně též osoba, kterou k prohlídce přibral. Poté jej insolvenční správce předloží insolvenčnímu soudu.

Dalším nástrojem pro zjištění majetku dlužníka je možnost insolvenčního správce navrhnout předvolání dlužníka k prohlášení o majetku¹³⁵. Pokud insolvenční soud vyhoví návrhu insolvenčního správce a je-li dlužník předvolán k prohlášení o majetku, je povinen se dostavit k insolvenčnímu soudu osobně, s tím, že jeho nedostavení se bez včasné a důvodné omluvy povede k jeho předvedení. Odmítnutí prohlášení o majetku nebo uvedení nepravdivých či hrubě zkreslených údajů může vést až k trestní odpovědnosti dlužníka.¹³⁶ Prohlášení o majetku musí dlužník vždy uvést svého plátce mzdy nebo jiného příjmu, dále banky, pobočky zahraničních bank a spořitelni a úvěrní družstva, u kterých má dlužník účty a uvést čísla těchto účtů a sdělit, zda dlužník má vůči nim jiné peněžité pohledávky a případně jejich důvod. Rovněž musí uvést osoby, vůči kterým má jiná majetková práva nebo majetkové hodnoty a samozřejmě rovněž musí uvést nemovitě a movitě věci, včetně spoluvlastnického podílu na nich a sdělit, kde se tyto věci nacházejí. Totéž platí o cenných papírech. Dlužník podnikatel musí uvést údaje o svém podniku a sdělit, kde se nachází. Dlužníci musí uvést případně svá další práva či jiné

---

¹³³ Ust. § 212 odst. 4 IZ.

¹³⁴ STANISLAV, Antonín. In: KOZÁK Jan. *Insolvenční zákon: komentář*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788075985781.

¹³⁵ Ust. § 214 IZ.

¹³⁶ Ust. § 227 zákona č. 40/2009 Sb. TZ.

majetkové hodnoty, pokud jsou ocenitelné penězi. Insolvenční správce má právo klást předvolanému dlužníkovi otázky.¹³⁷ O prohlášení o majetku je poté insolvenčním soudem vyhotoven protokol, jehož přílohou je seznam majetku dlužníka, pokud jej dlužník předložil. Z tohoto protokolu správce vychází při soupisu majetkové podstaty.

Poslední dva nástroje, tedy prohlídka nařízená soudem a prohlášení o majetku nejsou v oddlužení obvyklými způsoby zjišťování majetku. Pokud by k nim insolvenční správce, potažmo soud, musel přistoupit, oddlužení by pak nemohlo být schváleno z důvodu takto závažného porušení povinnosti součinnosti ze strany dlužníka.¹³⁸

4.5 Soupis a ocenění

Insolvenční správce sepíše zjištěný majetek do soupisu majetkové podstaty. Ten se provádí na předepsaném elektronickém formuláři¹³⁹. Formulář musí obsahovat náležitosti dle vyhlášky o náležitostech formulářů. Ministerstvo spravedlnosti zveřejnilo jeho vzor na svých internetových stránkách ve formátu PDF.¹⁴⁰ Majetek náležející do majetkové podstaty musí být v soupisu náležitě označen, tj. každá majetková položka musí být sepsána zvlášť v samostatné kolonce formuláře¹⁴¹ a označena způsobem, který umožňuje její identifikaci.¹⁴²

Povinností insolvenčního správce je každou sepsanou položku majetku ocenit. Při ocenění musí vycházet z údajů v dlužníkově účetnictví nebo evidenci.¹⁴³ Insolvenční správce v praxi často vychází zejména z porovnání hodnoty obdobných věcí prodávaných v daném čase a místě. V některých případech je nutné ocenit majetek soudním znalcem. To je nutné vždy, žádá-li o to věřitelský výbor. Pokud se ale jedná o obtížně ocenitelný majetek,¹⁴⁴ může jej insolvenční správce nechat ocenit soudním znalcem i bez žádosti věřitelského výboru za předpokladu, že náklady na ocenění nepřesáhnou přínos pro majetkovou podstatu z tohoto

---

¹³⁷ Ust. § 216 odst. 2 IZ.

¹³⁸ Ust. § 405 IZ.

¹³⁹ Ust. § 222 odst. 1 IZ.

¹⁴⁰ Ust. § 23 vyhlášky o náležitostech formulářů.

¹⁴¹ S výjimkou podniku nebo jiných hromadných věcí a souboru věcí dle ust. § 218 odst. 2 IZ, například sbírka známek, sada náradí. Musí však být zřejmé, co vše do podniku nebo souboru věcí náleží.

¹⁴² Například motorové vozidlo označit uvedením nejen jeho značky a typu, ale též registrační značkou nebo VIN kódem.

¹⁴³ Ust. § 219 IZ odkazuje na zákon 586/1992 Sb. o daních z příjmů.

¹⁴⁴ Například umělecké dílo, starožitnost, patent apod.

majetku. Náklady na vypracování znaleckého posudku jsou pak pohledávkou za majetkovou podstatou.

Další případy, kdy je vždy nutné nechat vypracovat znalecký posudek jsou situace, kdy se v majetkové podstatě nachází nemovitá věc,¹⁴⁵ když dochází ke zpeněžení podniku nebo jeho části, či celé majetkové podstaty jedinou smlouvou,¹⁴⁶ dále když zajištěný věřitel uplatnil své právo na uspokojení přihlášené pohledávky ze zajištění. *“Cílem je správné nastavení nabídkové ceny při prodejním procesu, lapidárně řečeno, snaha, aby majetek nebyl prodáván pod cenou.”*¹⁴⁷

Vedle označení a ocenění majetku musí insolvenční správce uvést v soupisu majetkové podstaty den, kdy došlo k soupisu majetkové položky a rovněž důvod soupisu.¹⁴⁸ Nejčastějším důvodem bude vlastnické právo dlužníka. Insolvenční správce může dlužníka požádat o prohlášení správnosti soupisu. Dlužník toto prohlášení může odmítnout pouze pokud písemně uvede důvody, pro které nepovažuje soupis majetkové podstaty za správný.¹⁴⁹ Soupis majetkové podstaty zašle insolvenční správce insolvenčnímu soudu, který jej zveřejní v insolvenčním rejstříku nejpozději spolu se zprávou pro oddlužení. Insolvenční správce musí tedy soupis zaslat insolvenčnímu soudu do 30 dnů ode dne uplynutí lhůty k přihlášení pohledávek.¹⁵⁰

4.6 Vyřazení, upuštění, vynětí, vyjmutí, vyloučení

Položky v soupisu majetkové podstaty nemusí pouze přibývat, ale zákon upravuje též postupy, kterými je možné majetkové položky ze soupisu odstranit. Insolvenční správce musí sám posoudit, zda se v konkrétním případě jedná o majetek, který patří do majetkové podstaty či nikoliv a v pochybnostech má tento majetek sepsat. Insolvenční zákon nabízí několik postupů, jak napravit nesprávný soupis do majetkové podstaty. Následující instituty jsou často vzájemně zaměňovány, a to nejen účastníky řízení, ale též správci, soudy i zákonodárcem, jak vyplývá z dalšího textu. Jejich správné rozlišování je však pro dodržení zákonného postupu klíčové.

---

¹⁴⁵ Ust. § 398a odst. 2 IZ.

¹⁴⁶ Ust. § 290 a 292 IZ.

¹⁴⁷ SIGMUND, Adam. Specifika oceňování podniku v insolvenční. *Bulletin advokacie*, 2019, č. 5, s. 40-41.

¹⁴⁸ Ust. § 220 IZ.

¹⁴⁹ Ust. § 221 IZ.

¹⁵⁰ Ust. § 136 odst. 2, písm. f) IZ.

Pokud insolvenční správce sepsal majetek, o kterém později vyšlo najevo, že do majetkové podstaty nepatří, může takový majetek vyřadit. Nejčastěji se tak děje na návrh osoby, která uplatňuje k věci nárok.¹⁵¹ Insolvenční správce může vyřazení položky ze soupisu učinit sám po projednání s věřitelským výborem a po vyzoomění insolvenčního soudu. To by mělo proběhnout tak, že zašle soudu vyzoomění a požádá soud o jiný pokyn v případě, že bude mít na věc odlišný názor. K takovému vyjádření poskytne soudu přiměřenou lhůtu k reakci.¹⁵² Po jejím uplynutí upraví soupis majetkové podstaty, zapíše do něj datum vyřazení majetku a zašle jej soudu. Vyřazený majetek může být sepsán do soupisu opětovně.¹⁵³ Pokyn k vyřazení může udělit samotný insolvenční soud a správce jej musí uposlechnout, i když má za to, že je nesprávný. Insolvenční soud pak odpovídá za případnou škodu způsobenou nesprávným úředním postupem.¹⁵⁴

Insolvenční zákon umožňuje také zcela upustit od soupisu majetkové podstaty nebo od ocenění majetku. K tomu je možné přistoupit v případech stanovených zákonem po právní moci rozhodnutí insolvenčního soudu o upuštění od soupisu nebo ocenění majetku.¹⁵⁵ Soud o něm rozhodne v případech, kdy by bylo pořízení soupisu nebo provádění jeho oceňování zjevně neefektivní.¹⁵⁶

Dalším institutem, kterým je možné odstranit majetek z majetkové podstaty je vynětí¹⁵⁷. Návrh na vynětí může uplatnit pouze dlužník, a to pro majetek, který do majetkové podstaty nepatří.¹⁵⁸ Judikatura však dovodila další speciální důvod vynětí vztahující se k oddlužení. Jedná se též o důvod, kdy určitý majetek nemá být dle insolvenčního zákona zpeněžen vzhledem k charakteru zvoleného způsobu řešení úpadku.¹⁵⁹ Okruh důvodů byl rozšířen z toho

---

¹⁵¹ JIRMÁSEK, Tomáš. Spory o rozsah majetkové podstaty. *Právní rozhledy*, 2019, č. 19, s. 655-662.

¹⁵² SEDLÁČEK, Dušan. JIRMÁSEK, Tomáš. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 9788074007538, s. 591.

¹⁵³ Ust. § 217 odst. 2 IZ.

¹⁵⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22.4.2004, č.j. 29 Cdo 3064/2000.

¹⁵⁵ Ust. § 223 IZ.

¹⁵⁶ GRYGAR, Jiří. *Insolvenční zákon: ve znění zákona č. 64/2017 Sb. s poznámkami, judikaturou, nařízením Evropského parlamentu a Rady 2015/848 a prováděcími předpisy*. 3. aktualizované vydání.

¹⁵⁷ Ust. § 226 IZ.

¹⁵⁸ Podle ust. § 207 a 208 IZ.

¹⁵⁹ V daném případě šlo o zpeněžení majetku, jež dlužník neuvedl ve svém seznamu majetku viz Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.2.2016, č.j. 29 NSČR 33/2016-B-38.

důvodu, že by se dlužník takovému zpeněžení nemohl účinně bránit před jeho samotným provedením. Návrh na vynětí podává dlužník vůči insolvenčnímu správci. Musí jej podat bez zbytečného odkladu. Posouzení včasnosti bude záležet na konkrétních okolnostech daného případu.¹⁶⁰ Lhůta začíná běžet od okamžiku, kdy se dlužník o soupisu věci dověděl nebo měl dovědět, tedy typicky v době, kdy mu insolvenční správce předkládá soupis majetkové podstaty, nejpozději však lhůta začíná běžet dnem zveřejnění soupisu majetkové podstaty v insolvenčním rejstříku.¹⁶¹ Pokud je dlužníkův návrh podán řádně, včas a posoudí jej insolvenční správce kladně, tak jej předloží věřitelskému výboru k vyjádření. Finální stanovisko je však na insolvenčním správci. Rozhodne-li správce o vynětí, upraví soupis majetkové podstaty tak, že do něj zapíše den a důvod vynětí majetku. *“Upravený soupis insolvenční správce bezodkladně spolu se zprávou, předloží insolvenčnímu soudu. Má-li insolvenční správce vyňatou věc v držení, je povinen ji bez zbytečného odkladu vydat dlužníkovi.”*¹⁶² V případě, že insolvenční správce neshledává dlužníkův návrh na vynětí odůvodněným nebo včasným, předloží jej insolvenčnímu soudu k rozhodnutí.¹⁶³ Důležitým aspektem institutu vynětí je to, že do rozhodnutí o návrhu na vynětí nesmí být předmětný majetek zpeněžen. Pokud by ke zpeněžení správce přesto pristoupil, jednalo by se o závažné porušení povinnosti insolvenčního správce a důvod k jeho zproštění funkce. Správce by případně nesl též odpovědnost za náhradu škody dle ust. § 37 IZ. Závažným porušením povinností by však mohlo být i zpeněžení věci, která nepatřila do soupisu majetkové podstaty, přestože návrh na vynětí podán nebyl. Insolvenční správce tak musí pečlivě vážit, jaké věci do soupisu sepíše.¹⁶⁴ Znalost právní úpravy ohledně věcí, které nejsou postižitelné v rámci insolvenčního řízení patří neoddiskutovatelně mezi elementární znalosti insolvenčního správce.

Dalším způsobem, kterým se může majetek ze soupisu majetkové podstaty dostat je vyjmutí¹⁶⁵. Vyjmout může insolvenční správce majetek, který nemůže sloužit k uspokojení věřitelů, a to zejména z důvodu neprodejnosti věci, nedobytnosti pohledávky a rovněž majetek, který byl zajištěn v trestním řízení, a k jehož zpeněžení nebyl udělen souhlas orgánu činného v

---

¹⁶⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10.12.2013, č.j. 32 Cdo 2484/2012.

¹⁶¹ JIRMÁSEK, Tomáš. In: SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 9788074007538, s. 614.

¹⁶² JIRMÁSEK, Tomáš. Spory o rozsah majetkové podstaty. *Právní rozhledy*, 2019, č. 19, s. 655-662.

¹⁶³ Ust. § 226 odst. 5 IZ.

¹⁶⁴ JIRMÁSEK, Tomáš. In: SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 9788074007538, s. 617.

¹⁶⁵ Ust. § 227 IZ.

tretním řízení.¹⁶⁶ Nemusí se jednat přímo o neprodejnost věci, ale může jít též o nepoměr nákladů spojených s prodejem nebo držením věci a výtěžkem zpeněžení.¹⁶⁷ Majetkovou položku může správce vyjmout kdykoli v průběhu insolvenčního řízení a v případě oddlužení, nebo nepatrného konkursu k tomu není dle ust. § 398 odst. 8 ve spojení s § 315 odst. 1 písm. c) IZ třeba předchozího souhlasu věřitelského výboru a insolvenčního soudu vyžadovaného obecně ve “velkém” konkursu. Zákon sice v ust. § 315 odst. 1, písm. c) IZ hovoří o vyloučení, nicméně tato výjimka “*je evidentně odchylnou reagující na § 227, i když se v její formulaci objevují určité nepřesnosti.*”¹⁶⁸ To jen dokládá, jak často dochází k záměně názvů jednotlivých institutů.

Posledním institutem k odstranění majetku ze soupisu majetkové podstaty je vyloučení. To umožňuje obranu 3. osobám proti soupisu majetku. Osoba, která má za to, že určitý majetek neměl být sepsán do soupisu, neboť to vylučuje její právo k tomuto majetku nebo je tu jiný důvod, pro který neměl být majetek zahrnut do soupisu, může podat žalobu na vyloučení majetku z majetkové podstaty.¹⁶⁹ Musí se však jednat o věc individuálně určitelnou, nikoliv např. peníze.¹⁷⁰ Pasivně legitimován je v tomto případě insolvenční správce a žaloba musí být podána ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy této osobě bylo doručeno vyrozumění o soupisu majetku do majetkové podstaty insolvenčním správcem, který sepsal do majetkové podstaty majetek třetí osoby. O vyloučení může rozhodovat pouze insolvenční soud.¹⁷¹ Jedná se zejména o případy neúčinného nebo neplatného právního úkonu dlužníka.¹⁷² Třetí osobu ale musí vyrozumět nejen o provedení soupisu, ale poučit ji o možnosti podání excindační žaloby a také o následcích zmeškání lhůty k jejímu podání.¹⁷³ Pokud se navíc jedná o nemovitost, která je

---

¹⁶⁶ Jedná se o speciální úpravu v případě, že je majetek zajištěn postupem podle TR. Je možné jej zpeněžit pouze v případě, že s tím vysloví souhlas příslušný orgán činný v tretním řízení.

¹⁶⁷ STANISLAV, Antonín. In: KOZÁK, Jan. *Insolvenční zákon: komentář*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788075985781, s. 864.

¹⁶⁸ KOTOUČOVÁ, Jiřina, MORAVEC, Tomáš. In: MORAVEC, Tomáš. KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN 9788074008498, s. 1154.

¹⁶⁹ Ust. § 225 odst. 1 a 2. IZ. Žaloba se nazývá též vylučovací nebo excindační.

¹⁷⁰ Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 22.10.2009, č.j. 13 Cmo 2/2009-32 srov. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13.12.2005, č.j. 29 Odo 1005/2003.

¹⁷¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20.11.2014, č.j. 21 Cdo 953/2014.

¹⁷² Více v podkapitole: Neúčinnost a neplatnost právních úkonů.

¹⁷³ Ust. § 224 IZ.

zapsána v katastru nemovitostí a není ve vlastnictví dlužníka, insolvenční správce o soupisu musí vyrozumět též příslušné katastrální pracoviště. V případě věci, která podle rejstříku zástav není ve vlastnictví dlužníka, vyrozumí insolvenční správce notářskou komorou České republiky. Obdobně postupuje též v případech majetku vedeného v jiných veřejných či neveřejných seznamech, které osvědčují vlastnictví.¹⁷⁴

Spor o vyloučení majetku z majetkové podstaty je incidenčním sporem.¹⁷⁵ Dokud tento spor není pravomocně skončen, nemůže insolvenční správce zpeněžit nebo jinak nakládat s majetkem, o který se jedná. Výjimkou je situace, kdy to, z důvodu hodných zvláštního zřetele, insolvenční soud umožnil ve výroku rozhodnutí, kterým vylučovací žalobu zamítl řízení zastavil nebo žalobu odmítl. Přesto však výtěžek zpeněžení může být rozdělen až po pravomocném skončení řízení o excindační žalobě.¹⁷⁶ V tomto incidenčním sporu bude vylučovatel prokazovat, že je vlastníkem věci, tedy že věc platně nabyl od dlužníka.¹⁷⁷ V případě, že insolvenční správce zpeněžil věc, která neměla být sepsána do soupisu majetkové podstaty, má poškozený právo na vydání výtěžku zpeněžení, což nevyklučuje jeho právo na náhradu škody.¹⁷⁸

Každý z výše uvedených institutů má své jedinečné znaky, ale domnívám se, že by bylo vhodné uvažovat do budoucna o sloučení vyřazení s vyloučením a vyjmutím s vynětím, a to na základě toho, kdo se jich může domáhat, nebo je učinit, zda třetí osoby, či zda pouze dlužník a insolvenční správce. Složitost těchto postupů a zejména jejich případně shodný výsledek vede velmi často v praxi k chybám v terminologii a k větší složitosti insolvenčního procesu.

4.7 Správa majetkové podstaty

Správou majetkové podstaty se rozumí činnost směřující k tomu, aby nedocházelo ke znehodnocení majetkové podstaty, k jejímu zničení, poškození či odcizení, aby byl majetek využíván v souladu se svým určením, aby přinášel plody, pokud je to možné, s přihlédnutím ke stavu majetkové podstaty a obvyklým obchodním příležitostem a dále činnost směřující k tomu,

---

¹⁷⁴ Musí se jednat o veřejné seznamy, které osvědčují vlastnictví nebo jiná věcná práva k majetku.

¹⁷⁵ Ust. § 159 odst. 1, písm. b) IZ.

¹⁷⁶ Ust. 225 odst. 5 IZ.

¹⁷⁷ JIRMÁSEK, Tomáš. In: SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 9788074007538, s. 603.

¹⁷⁸ Ust. § 225 odst. 6 IZ.

aby byly vymoženy pohledávky dlužníka a získáno plnění z neúčinných právních úkonů.¹⁷⁹ Při správě majetku musí insolvenční správce samozřejmě postupovat svědomitě a s odbornou péčí. V případě správy zajištěného majetku se má insolvenční správce řídit pokyny zajištěného věřitele.¹⁸⁰ Správu vykonává osoba s dispozičním oprávněním,¹⁸¹ tj. osoba, která smí s majetkem nakládat. Demonstrativní výčet způsobů nakládání s majetkovou podstatou obsahuje ustanovení § 228 IZ.

Z obecné úpravy ust. § 229 odst. 3 IZ vyplývá, že insolvenční správce má dispoziční oprávnění pouze v době od prohlášení konkursu, jinak je má dlužník.¹⁸² Tudíž obecně platí, že v oddlužení je touto osobou dlužník. Změna nastává po schválení oddlužení, protože k majetku, který je povinen dlužník vydat ke zpeněžení a také k tomu, který je předmětem zajištění pohledávky má dispoziční oprávnění insolvenční správce. Nikdo jiný touto osobou být nemůže, tedy ani v případě majetku ve vlastnictví třetí osoby. Zapsaný vlastník nemá dispoziční oprávnění, je-li majetek sepsán do soupisu majetkové podstaty. Pokud majetek zapsán dosud není, může soud omezit vlastníka v nakládání s tímto majetkem předběžným opatřením.¹⁸³ Domnívám se, že účinnějším i rychlejším nástrojem insolvenčního správce je soupis majetku do majetkové podstaty, předběžné opatření může být účinné v případě, kdy hrozí, že třetí osoba bude majetek skrývat, či s ním jinak nakládat.

Dlužník je již od zahájení insolvenčního řízení v dispozici s majetkem omezen, a to insolvenčním zákonem¹⁸⁴ nebo případně rozhodnutím insolvenčního soudu. Dlužník nesmí od okamžiku, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, nakládat s majetkovou podstatou tím způsobem, že by došlo k podstatným změnám ve skladbě, využití nebo určení tohoto majetku anebo o jeho nezanedbatelné zmenšení. Pokud by tímto způsobem dlužník nakládal s majetkem náležejícím do majetkové podstaty jeho právní jednání by bylo neúčinné.¹⁸⁵ Z tohoto zákazu existují výjimky stanovené v ust. § 111 odst. 2 IZ, pro splnění

---

¹⁷⁹ Ust. § 230 odst. 1, písm. a) až d) IZ.

¹⁸⁰ Více o pokynech zajištěného věřitele ke správě i zpeněžení v podkapitole: Zpeněžení zajištěného majetku.

¹⁸¹ SEDLÁČEK, Dušan. JIRMÁSEK, Tomáš. In: SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 9788074007538, s. 623.

¹⁸² Ust. § 229 odst. 3, písm. d) IZ.

¹⁸³ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 29.1.2014, č.j. 11 VSOL 169/2013-171.

¹⁸⁴ Např. ust. § 111 IZ.

¹⁸⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27.9.2018, č.j. 29 ICdo 108/2016.

povinností stanovených zvláštními právními předpisy, pro obvyklé hospodaření dlužníkovu podniku, odvrácení hrozící škody, plnění zákonné vyživovací povinnosti, splnění procesních sankcí. Zákaz se také nevztahuje na hrazení pohledávek za majetkovou podstatou a jim na roveň postavených. Ústavní soud řekl, že „omezení se netýká úkonů ke splnění povinností stanovených zvláštními právními předpisy. Takovými úkony, které může dlužník provést, aniž by byly vůči věřitelům neúčinné, jsou např. placení daní nebo poplatků, a to včetně soudních poplatků dle zákona o soudních poplatcích soudních poplatcích.“¹⁸⁶ S tím však nesouhlasí Sprinz, respektive říká, že to neznamená možnost hradit dluh na daních bez dalšího, neboť by tím docházelo ke zvýhodňování státu, jako věřitele, ale rozhodující bude ekonomický a právní kontext té které povinnosti.¹⁸⁷ V této věci lze poukázat na judikát Nejvyššího soudu, dle kterého pod tuto výjimku nespadá placení pojistného na sociální pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti,¹⁸⁸ přestože čistě jazykovým výkladem pod tuto výjimku spadá. K výjimkám by měl insolvenční správce přistupovat velmi obezřetně s ohledem na svou odpovědnost za škodu dle ust. § 37 IZ.

4.8 Neúčinnost a neplatnost právních úkonů

Insolvenční správce musí rovněž posuzovat úkony dlužníka¹⁸⁹ z hlediska jejich případné neúčinnosti a neplatnosti, tato činnost má vést k získání majetkových hodnot, o které byla v důsledku neúčinného či neplatného úkonu dlužníka majetková podstata zmenšena.

Neúčinnost se zakládá rozhodnutím o žalobě insolvenčního správce¹⁹⁰, ta se nazývá též odpůrčí. Věřitelský výbor může insolvenčního správce "donutit" k podání takové žaloby.¹⁹¹ Věřitel totiž po zahájení insolvenčního řízení nemůže sám odpůrčí žalobu podat.¹⁹² Neúčinné právní úkony jsou ty, kterými dlužník zkracuje možnost uspokojení věřitelů nebo zvýhodňuje

---

¹⁸⁶ Usnesení Ústavního soudu ze dne 10.2.2011, č.j. III. ÚS 188/11.

¹⁸⁷ SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 9788074007538, s. 299.

¹⁸⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31.10.2019, č.j. 29 ICdo 156/2017.

¹⁸⁹ Insolvenční zákon nadále používá termín právní úkon, přestože od účinnosti NOZ se v právním řádu užívá pojem právní jednání. Jedná se o synonyma.

¹⁹⁰ Ust. § 235 IZ.

¹⁹¹ Ust. § 239 odst. 1 a 2 IZ.

¹⁹² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7.10.2014, č.j. 21 Cdo 2299/2013, srov. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28.2.2013, č.j. 29 ICdo 3/2013.

některé věřitele před ostatními. Neúčinným může být i opomenutí jakožto omisivní právní úkon. Neúčinnost nemá vliv na platnost právního úkonu, ten pouze nemá účinek vůči věřitelům a majetkové podstatě. Žaloba je projednávána v incidenčním sporu.¹⁹³ Neúčinnými mohou být ty úkony, které dlužník učinil poté, co nastaly účinky zahájení insolvenčního řízení,¹⁹⁴ ale i úkony učiněné v době před zahájením insolvenčního řízení. V obou případech musí těmto úkonům odporovat insolvenční správce, tedy rovněž úkonům neúčinným dle ust. § 111 odst. 3 IZ.¹⁹⁵ Výjimku tvoří úkony učiněné v době po prohlášení konkursu na majetek dlužníka.¹⁹⁶

Tato práce není zaměřena na incidenční spory, ani odpůrčí žalobu, nicméně zmíním alespoň druhy neúčinných právních úkonů, které musí insolvenční správce znát, aby mohl úspěšně hájit společný zájem věřitelů. Insolvenční zákon obsahuje speciální právní úpravu neúčinnosti právního úkonu bez přiměřeného protiplnění, neúčinnosti zvýhodňujícího právního úkonu a neúčinnosti úmyslně zkracujícího právního úkonu. Tento výčet je taxativní.¹⁹⁷

Odpůrčí žaloba musí být podána proti osobám které mají povinnost vydat dlužníkovo plnění z neúčinných právních úkonů do majetkové podstaty,¹⁹⁸ jedná se o osoby, které měly z neúčinného právního úkonu dlužníka prospěch.¹⁹⁹ Kupříkladu v odpůrčí žalobě proti úkonu dlužníka, kterým prodal určitou věc kupní smlouvou za nezvykle nízkou cenu, insolvenční správce žaluje kupujícího. Mohou však nastat situace složitější, např. vícestranné smlouvy. Nejvyšší soud judikoval, že správce podává odpůrčí žalobu „*vůči osobám, „v jejichž prospěch byl neúčinný právní úkon učiněn“ nebo vůči osobám, „které z něho měly prospěch“*, bez zřetele k tomu, že případně nejde o smluvní strany smlouvy.“²⁰⁰ Není tedy podstatná forma a způsob úkonu, nýbrž to, kdo z něho skutečně prosperoval. To dává insolvenčnímu správci širokou možnost, bránit majetkovou podstatu.

---

¹⁹³ Ust. § 159 odst. 1, písm. d) IZ.

¹⁹⁴ Porušením povinnosti dlužníka dle ust. § 111 odst. 3 IZ.

¹⁹⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.2.2016, č.j. 29 NSČR 67/2014.

¹⁹⁶ Ust. § 246 odst. 2 IZ.

¹⁹⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27.2.2014, č.j. NS 29 Cdo 677/2011.

¹⁹⁸ Ust. § 239 odst. 1 IZ.

¹⁹⁹ Ust. § 237 odst. 1 IZ.

²⁰⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30.6.2020, č.j. 29 ICdo 128/2018.

Insolvenční správce může odporovat právním úkonům dlužníka učiněným až 5 let před zahájením insolvenčního řízení.²⁰¹ Žalobu ale musí podat do 1 roku od rozhodnutí o úpadku, přičemž se jedná o lhůtu propadnou a procesní.²⁰² Lhůta se pochopitelně nevztahuje na neúčinný právní úkon dle ust. § 111 IZ, pokud by tomu tak nebylo, mohla by nastat absurdní situace, že by lhůta uplynula dříve, než by dlužník právní úkon učinil.²⁰³ Domnívám se, by bylo na místě tuto skutečnost výslovně v zákoně upravit. Před účinností revizní novely nastávala neúčinnost podle § 111 IZ ze zákona, tudíž za současné právní úpravy je třeba podat žalobu na neúčinnost, i když povinná osoba vydá dobrovolně plnění z neúčinného právního úkonu.²⁰⁴ Sprinz k tomu uvádí, že z hlediska teleologického výkladu by šlo tento požadavek vypustit, protože účelem je ochrana povinné osoby. Doporučuje tedy alternativně uzavření dohody o narovnání nebo zahájení incidenčního sporu s následným uzavřením soudního smíru.²⁰⁵

Nabízí se také otázka přiměřenosti jednorozční lhůty k podání odpůrcí žaloby. Ta má sloužit k zachování právní jistoty třetích osob.²⁰⁶ Domnívám se, že z pohledu insolvenčního správce lhůta není příliš dlouhá. Její zkrácení by tedy rozhodně nebylo žádoucí. V kratší lhůtě by správce neměl dostatek času pro vyvinutí potřebného úsilí ke zjištění skutečností ohledně neúčinných úkonů dlužníka. Ten často informace sám správci neposkytne, naopak se je může snažit je zatajit. Informace o neúčinných úkonech se tak mohou z objektivních důvodů objevit až těsně po uplynutí lhůty. Tím jsou věřitelé zkráceni o možný výtěžek z vyvedeného majetku

---

²⁰¹ V případě úmyslně zkracujících právních úkonů viz ust. § 242 odst. 3 IZ.

²⁰² KOZÁK, Jan. *Insolvenční zákon: komentář*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788075985781, s. 898.

²⁰³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.8.2016, č.j. 29 ICdo 5/2015 srov. SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 9788074007538, s. 650.

²⁰⁴ MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční zákon: s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. 3. vydání, v nakl. Leges 2. vydání. Praha: Leges, 2014. Glosátor. ISBN 9788087576809, s. 532.

²⁰⁵ SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 9788074007538, s. 653.

²⁰⁶ Důvodová zpráva k IZ.

dlužníka. Naopak by tedy bylo na místě uvažovat o prodloužení lhůty, ačkoliv rakouská právní úprava obsahuje rovněž lhůtu jednorochní,²⁰⁷ stejně tak je tomu ve slovenské právní úpravě.²⁰⁸

Insolvenční správce by tedy měl prověřovat transakce dlužníka provedené v době až 5 let před zahájením insolvenčního řízení.²⁰⁹ Pakliže by dlužník nevyvrátil podezření z možné neúčinnosti právního úkonu, měl by správce takovému úkonu odporovat. Nelze však napadnout odpůrcí žalobou úkony jiných osob než dlužníka.²¹⁰ V některých zahraničních právních řádech existuje neúčinnost (odporovatelnost) právních úkonů i jiných osob. Jiný výklad by však narážel na právní jistotu a byla by nutná legislativní úprava.²¹¹ V případě úspěchu insolvenčního správce soud rozhodne kromě neúčinnosti též o povinnosti vydat plnění z neúčinného právního úkonu do majetkové podstaty a také o náhradě nákladů řízení.²¹² V oddlužení se v praxi setkávám spíše s odpůrcími žalobami na neúčinnost úkonů z doby před zahájením insolvenčního řízení, nejčastěji jde o převody nemovitostí, podílů v bytovém družstvu a motorových vozidel.

Insolvenční zákon obsahuje rovněž úpravu neplatnosti právních úkonů. Neplatnost úkonu v průběhu insolvenčního řízení totiž může posuzovat pouze insolvenční soud, přičemž není vázán rozhodnutím jiných soudů nebo jiných orgánů, kterým došlo v průběhu insolvenčního řízení ke zjištění neplatnosti. To ale neplatí v případě, že předchozí rozhodnutí soudu o neplatnosti právního úkonu nabylo právní moci ještě před zahájením insolvenčního řízení, takový úkon se považuje za neplatný i v insolvenčním řízení.²¹³ Insolvenční soud posuzuje neplatnost buď jako otázku předběžnou, nebo v samostatném incidenčním sporu. Absolutní neplatnost může posoudit i bez návrhu. K dovolání se relativní neplatnosti je nutný

---

²⁰⁷ SKŘIVÁNKOVÁ, Kateřina. Neúčinnost právních jednání dlužníka v rakouském insolvenčním právu. *Konkursní noviny*. 2015. roč. XVII, č. 8, s. 26.

²⁰⁸ Ust. § 57 odst. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

²⁰⁹ Například převody nemovitostí, registrovaných vozidel, plavidel, zbraní, cenných papírů atd.

²¹⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27.2.2014 č.j. 29 Cdo 677/2011. srov. RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. 2., doplněné a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-444-7, s. 395.

²¹¹ SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 9788074007538, s. 640.

²¹² Ust. § 151 OSŘ.

²¹³ Ust. § 231 a 232 IZ.

návrh, jež může být učiněn i insolvenčním správcem.²¹⁴ Cílem právní úpravy neúčinnosti v insolvenčním zákoně bylo zajistit, aby otázky platnosti právního úkonu, nebyly posuzovány mimo insolvenční řízení.²¹⁵ Insolvenční správce může postupovat i tak, že sepíše věc do soupisu majetkové podstaty s odůvodněním, že převod vlastnického práva byl neplatný a tím získá dispoziční oprávnění k této věci. Údajný vlastník věci se pak může bránit vylučovací žalobou. Zákon neomezuje dobu, kdy k neplatnému úkonu došlo²¹⁶, z praxe jsou známy případy, že insolvenční správce sepsal do soupisu majetek třetí osoby neplatně převedený před dvaceti lety.²¹⁷

Důležité je zmínit, že rozhodování o neplatnosti, ale též neúčinnosti, určitého úkonu může mít vliv na rozhodování o pravosti, výši a pořadí pohledávky. V takovém případě soudy často tato dvě řízení spojují.²¹⁸ Tímto spojením může nastat z hlediska právní teorie zajímavý případ jakési procesní dvojrole účastníka, tedy spojení role žalobce a žalovaného. K tomu může dojít například tehdy, byl-li insolvenční správce žalován věřitelem bránícím se popření pravosti nebo výše nevykonatelné pohledávky a zároveň tento věřitel byl žalovaným ve sporu o neplatnost, případně neúčinnost, právního úkonu, tedy v tomto druhém sporu byl insolvenční správce žalobcem. Taková situace samozřejmě nebrání spojení a projednání věci. Obdobnou situaci právní řád zná, např. tzv. vzájemný návrh²¹⁹, kdy je věc nadále vedena pod původní spisovou značkou.²²⁰ I v incidenčním sporu bývá tedy zachována spisová značka toho sporu, který byl zahájen dříve a rovněž jeho označování účastníků.²²¹

---

²¹⁴ HÁSOVÁ, Jiřina, MORAVEC, Tomáš. *Insolvenční řízení*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, ISBN 9788074007156, s. 110.

²¹⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31.7.2013, č.j. 29 Cdo 392/2011.

²¹⁶ Na rozdíl od neúčinnosti.

²¹⁷ SEDLÁČEK, Dušan, JIRMÁSEK, Tomáš. In: SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 9788074007538, s. 589-590.

²¹⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28.11.2013, č.j. NS 29 ICdo 42/2013.

²¹⁹ Ust. § 97 OSŘ.

²²⁰ JIRSA, Jaromír. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář : podle stavu k 1. 3. 2019*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788075983725 s. 114.

²²¹ V praxi jsem se setkal s označováním: žalobce ve věci A), žalovaný ve věci A), zasedací pořádek v soudní síni rovněž odpovídá řízení v prvním incidenčním sporu A), jednalo se o incidenční spor u Krajského soudu v Praze č.j. KSPH 77 ICm 2339/2021-69.

5 Jednání s dlužníkem

V případě oddlužení bylo nahrazeno přezkumné jednání konané dříve u soudu osobním jednáním dlužníka s insolvenčním správcem.²²² Důvodem byla spíše raritní účast věřitelů na přezkumných jednáních a insolvenční správci se často na těchto jednáních nechávali zastupovat jinými osobami.²²³ Termín osobního jednání s dlužníkem určuje insolvenční správce. Čas a místo konání oznámí dlužníkům nejméně sedm dní předem a bez zbytečného odkladu jej oznámí též insolvenčnímu soudu.²²⁴

Osobní jednání insolvenčního správce a dlužníka je klíčovým okamžikem oddlužení, neboť na přezkumném jednání insolvenční správce informuje dlužníka o průběhu a účelu tohoto jednání, způsobu, jakým může dlužník popírat přihlášené pohledávky, a o významu popření přihlášené pohledávky.²²⁵ Na závěr jednání dlužník a insolvenční správce podepíší zprávu o přezkumu, jejíž přílohu tvoří záznam o jednání a seznam přihlášených pohledávek.²²⁶ Skončením tohoto jednání končí přezkumné jednání. Všechny zmíněné dokumenty musí být na předepsaných formulářích, jejichž náležitosti stanoví vyhláška o náležitostech formulářů. Ustanovení § 410 odst. 2 IZ předpokládá osobní účast insolvenčního správce na přezkumném jednání. Porušení této povinnosti insolvenčního správce patří mezi nejčastější.²²⁷ V době pandemie Covid 19 se objevila otázka, zda je možné provádět přezkumné jednání prostřednictvím videokonference, či korespondenčně. V praxi byl takový způsob v odůvodněných případech na návrh insolvenčního správce insolvenčními soudy povolován. Šlo o případy, kdy dlužník byl v karanténě, či uvízl v zahraničí z důvodu nemožnosti opustit cizí zemi. Rovněž šlo o případy, kdy se správce obával o své zdraví z důvodu příslušnosti do rizikové skupiny pro nákazu virem. Šlo však vždy o ojedinělé případy, ospravedlnitelné nouzovým stavem z důvodu pandemie. Vzhledem k pozitivním zkušenostem se objevily myšlenky, zda by bylo možné přezkumné jednání prostřednictvím videokonference praktikovat

---

²²² Akreditační novelou účinnou od 1.7.2017.

²²³ STRNAD, Zdeněk. In: SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788075985781.

²²⁴ Ust. § 9 písm. b) vyhlášky o standardech.

²²⁵ Dle ust. § 14 písm. c) vyhlášky o standardech.

²²⁶ Ust. § 410 IZ.

²²⁷ Ministerstvo spravedlnosti. *justice.cz: Poznátky z dohledové činnosti Ministerstva spravedlnosti. 1. Nejčastěji porušované povinnosti stanovené insolvenčním zákonem*. [online]. Dostupné z:

<https://insolvency.justice.cz/poznatky-z-dohledove-cinnosti-ministerstva-spravedlnosti/>

běžně, tedy i po skončení nouzového stavu s ohledem na to, že OSŘ využití videokonferenčního zařízení umožňuje. Ministerstvo se však k tomuto postupu vyjádřilo jednoznačně v tom smyslu, že ustanovení OSŘ týkající se videokonferenčního zařízení nejsou pro insolvenční řízení využitelná a přezkumná jednání za současné právní úpravy nelze konat distančně.²²⁸ „*Ministerstvo spravedlnosti v tomto ohledu považuje insolvenční zákon za omezující, neboť videokonference v případě osobního jednání s dlužníkem může zefektivnit průběh insolvenčního řízení nejen za mimořádných situací, jako je současná pandemie, ale je i v souladu s trendem elektronizace justice, který ministerstvo spravedlnosti dlouhodobě podporuje.*“²²⁹ Souhlasím s názorem ministerstva, že umožnění distančního přezkumného jednání povede k usnadnění agendy insolvenčního správce, která výrazně v poslední době narůstala a domnívám se, že to bude jednoznačně krok správným směrem. Otázkou zůstává, kdy k takové změně legislativy dojde.

Na přezkumném jednání s dlužníkem správce projedná a nakonec podepisuje několik dokumentů, zejména zprávu o přezkumu. Její obsahové náležitosti upravuje § 19 vyhlášky o náležitostech formulářů. Musí obsahovat kromě základních náležitostí, které jsou nezbytné ve všech formulářích,²³⁰ údaj o tom, že insolvenční správce přistoupil k vlastnímu přezkoumání přihlášených pohledávek tak, že označil jednotlivé přihlášky věřitelů dle seznamu přihlášených pohledávek a sdělil dlužníku jejich podstatný obsah. Dále údaj o průběhu a výsledku přezkoumání přihlášených pohledávek, konkrétnější údaje o přezkoumaných pohledávkách, tedy jejich počet, celkovou výši přezkoumaných nezajištěných pohledávek včetně podřízených částí²³¹ těchto pohledávek a celkovou výši přezkoumaných nezajištěných pohledávek bez podřízených částí takových pohledávek.²³² Přílohami zprávy o přezkumu jsou záznam o jednání s dlužníkem, seznam přihlášených pohledávek a doklad o písemném vyrozumění věřitele, jehož

---

²²⁸ Ministerstvo spravedlnosti. *justice.cz: Dohledový benchmark č. 2/2021*. [online]. 13.7.2021. Dostupné z: <https://insolvency.justice.cz/insolvennci-spravce/#dokumenty>.

²²⁹ Ministerstvo spravedlnosti. *Justice.cz: Ministerstvo spravedlnosti je pro přezkumné jednání v oddlužení online*. [online]. 19.7.2021. Dostupné z: <https://www.justice.cz/?clanek=ministerstvo-spravedlnosti-je-pro-prezkumne-jednani-v-oddluzeni-on-li-1>.

²³⁰ Označení názvu dokumentu, v tomto případě „*Zpráva o přezkumu*“, označení insolvenčního soudu včetně spisové značky insolvenčního řízení, označení dlužníka, označení insolvenčního správce, datum vyhotovení, datum podpisu a seznam příloh.

²³¹ Ust. § 172 IZ.

²³² § 19 vyhlášky o standardech.

nevykonatelná pohledávka byla popřena. Z praxe mohu soudit, že v oddlužení se děje velmi zřídka, aby dlužník popíral pohledávku. Dle mého názoru je důvodem to, že po oddlužovací novele již není nutné splnit minimální hranici 30 % nezajištěných pohledávek pro osvobození. Dlužníci již tedy nejsou motivováni se příliš zabývat výší svých dluhů. Dlužník také může předložit na jednání správci důkazy proti pohledávce a popřít ji může nakonec insolvenční správce. To je pro dlužníka výhodnější, protože náklady řízení v případě neúspěšného incidenčního sporu se poté hradí z majetkové podstaty. Dlužník by v případě popření z jeho strany nesl náklady neúspěšného incidenčního sporu sám.

Skutečný průběh jednání s dlužníkem má dokumentovat záznam o jednání s dlužníkem. Dle ust. § 20 vyhlášky o náležitostech formulářů, musí kromě obvyklých náležitostí formulářů obsahovat čas zahájení a ukončení jednání, adresu místa včetně označení místnosti, kde jednání proběhlo, způsob pořízení záznamu o jednání,²³³ údaj o tom, zda insolvenční správce informoval dlužníka o důvodech a průběhu přezkoumání přihlášených pohledávek, o možnosti popírat pravost, výši a pořadí přihlášených pohledávek a o účincích takového popření, údaje o dalších skutečnostech, které jsou rozhodné pro rozhodnutí o způsobu řešení úpadku. Insolvenční správce má být pro dlužníka zejména při přezkumném jednání jakýmsi „*poskytovatelem informací*“ o průběhu oddlužení a možnosti dlužníka popírat přihlášené pohledávky. Dále je na osobním jednání vhodné s dlužníkem projednat i jeho osobní poměry, jeho příjmy, majetek, případně jeho přístup k povinnostem v insolvenčním řízení, například připomenout dlužníku povinnost hradit zálohy na odměnu a náklady insolvenčního správce, pokud tak nečiní,²³⁴ projednat míru jeho spolupráce s insolvenčním správcem při soupisu majetku. Záznam o jednání by měl obsahovat též údaj o tom, zda dlužník na jednání s insolvenčním správcem požádal, aby byl způsobem řešení jeho úpadku konkurs.

Na jednání s dlužníkem se také podepíše seznam přihlášených pohledávek, ten je kompletním přehledem všech pohledávek, jak zajištěných, tak nezajištěných a obsahuje všechny detaily o výsledku přezkumného jednání, včetně údajů o popření pohledávek dlužníkem, nebo insolvenčním správcem. Ustanovení § 9 vyhlášky o náležitostech formulářů vyjmenovává veškeré obsahové náležitosti v odstavcích 1 až 6.

---

²³³ Zda byl pořízen audiozáznam či pouze zápis z jednání.

²³⁴ Více v kapitole: Odměna a náklady.

Všechny tři vzory výše zmíněných formulářů²³⁵ uveřejnilo Ministerstvo spravedlnosti na svých internetových stránkách.²³⁶ Formuláře značně zjednodušují práci jak insolvenčním správcům, tak insolvenčním soudům, neboť již obsahují kolonky k vyplnění zákonem stanovených obsahových náležitostí. V praxi to navíc umožnilo vzniku softwaru, který umí, po zadání potřebných údajů o insolvenčním řízení, dlužníku, pohledávkách, přezkumu do databáze, generovat formuláře již zcela nebo částečně vyplněné.

Přílohou zprávy o přezkumu je též doklad o písemném vyrozumění věřitele, jehož nevykonatelná pohledávka byla popřena. Toto vyrozumění musí učinit insolvenční správce a nesmí v něm zapomenout poučit věřitele o dalším postupu. Vyrozumění musí obsahovat označení insolvenčního soudu včetně spisové značky, pod kterou je insolvenční řízení vedeno, označení dlužníka a věřitele, jemuž je vyrozumění určeno, údaje umožňující identifikaci popřené nevykonatelné pohledávky²³⁷, informaci o tom, zda tato pohledávka byla popřena co do pravosti, výše nebo pořadí, stanovisko dlužníka, datum a podpis insolvenčního správce.²³⁸ U pohledávky popřené co do výše správce ve vyrozumění uvede, v jaké výši byla jí byla pohledávka popřena, u pohledávky popřené co do pořadí uvede, v jakém pořadí má být pohledávka podle insolvenčního správce uspokojena. Není nutné, aby bylo uvedeno konkrétně slovní spojení „*co do pravosti či výše*“, důležité je, aby z obsahu vyrozumění zřejmé jak byla správcem pohledávka popřena.²³⁹ Insolvenční správce musí věřitele, jehož nevykonatelná pohledávka byla popřena ve vyrozumění o popření též poučit, že pokud nepodá proti insolvenčnímu správci u insolvenčního soudu žalobu na určení pravosti, výše nebo pořadí pohledávky, nebude k pohledávce popřené co do pravosti nadále v insolvenčním řízení přihlíženo a pohledávka popřená co do výše nebo pořadí se bude pokládat za zjištěnou ve výši nebo pořadí uvedeném při jejím popření insolvenčním správcem. Insolvenční správce musí věřitele poučit dále o tom, že se věřitel v podané žalobě může jako důvodu vzniku pohledávky dovolávat jen skutečností uvedených v přihlášce nebo při přezkumném jednání a dále skutečností, o kterých se věřitel dozvěděl později proto, že mu kupující ze smlouvy o prodeji podniku nebo jeho části podle obchodního zákoníku neoznámil včas převzetí dlužníkov

---

²³⁵ Zpráva o přezkumu, záznam o jednání a seznam přihlášených pohledávek.

²³⁶ Ust. § 23 vyhlášky o náležitostech formulářů.

²³⁷ Číslem přihlášky a dílčí pohledávky v rámci stejné přihlášky a případně i číslem věřitele. Číslo přihlášky jsou přidělena insolvenčním soudem podle pořadí, v jakém byly přihlášky zveřejněny v insolvenčním rejstříku.

²³⁸ Ust. § 13 vyhlášky č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení.

²³⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.4.2013, č.j. 29 NSČR 80/2012.

závazku. Poučení musí obsahovat též informaci, že lhůta k podání žaloby činí 30 dnů od přezkumného jednání nebo od právní moci rozhodnutí o schválení zprávy o přezkumu podle § 410 odst. 3 písm. a) IZ, a že tato lhůta neskončí dříve než uplynutím 15 dnů od doručení vyrozumění o popření.²⁴⁰ Vyrozumění však nemusí obsahovat konkrétní datum konání přezkumného jednání.²⁴¹ Insolvenční správce musí rovněž zajistit doklad o doručení tohoto vyrozumění, který je přílohou zprávy o přezkumu, neboť informace o dni doručení je klíčová právě z hlediska běhu lhůt k podání odporové žaloby.

---

²⁴⁰ Ust. § 198 IZ.

²⁴¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25.3.2019, č.j. 29 ICdo 37/2017-84.

6 Zpráva pro oddlužení

Poté, co proběhlo přezkumné jednání, tedy schůzka dlužníka s insolvenčním správcem, na které oba podepsali výše uvedené dokumenty, insolvenční správce musí vypracovat zprávu pro oddlužení.²⁴² Ta "*zastřeší*" dosavadní průběh insolvenčního řízení. Lhůta k jejímu podání k insolvenčnímu soudu, včetně podání zprávy o přezkumu, činí 30 dnů po uplynutí lhůty k přihlášení pohledávek.²⁴³ Insolvenční správce si tedy musí dobře rozvrhnout práci a schůzku s dlužníkem naplánovat tak, aby tuto lhůtu splnil. Lhůta "*má povahu pořádkové procesní lhůty (s jejím marným uplynutím zákon žádný přímý důsledek nespojuje), insolvenční soud ji může prodloužit*".²⁴⁴ Insolvenční správce tedy může o prodloužení soud žádat.

V době nouzového stavu, z důvodu pandemie viru Covid-19, vydala většina insolvenčních soudů opatření, kterými hromadně odložila lhůty k podání zprávy pro oddlužení a zprávy o přezkumu ve všech insolvenčních řízeních, ve kterých bylo rozhodnuto o úpadku v určitém časovém období, či do odvolání. Soudy tak činili proto, že mnozí pracovníci soudu byli nemocní nebo v karanténě a rovněž tím chtěli předejít „*zahlcení*“ soudu jednotlivými žádostmi insolvenčních správců o prodloužení lhůt z důvodu nemoci či karantény dlužníka nebo insolvenčního správce. Tato opatření byla vydána insolvenčními soudy dle ust. § 11 IZ, tedy jako opatření k zajištění účelu insolvenčního řízení.²⁴⁵ Rychlá reakce většiny insolvenčních soudů na mimořádnou situaci ukázala akceschopnost justice reagovat na nenadálé situace.

Formulář zprávy pro oddlužení je rovněž uveřejněn na internetových stránkách Ministerstva spravedlnosti ve formátu PDF. Vyhláška o náležitostech formulářů upravuje ve svém § 18 jeho obsahové náležitosti. Kromě běžných náležitostí, kterými jsou označení "*Zpráva pro oddlužení*", označení insolvenčního soudu, spisová značka insolvenčního řízení, označení dlužníka a insolvenčního správce, musí dále obsahovat číslo účtu majetkové podstaty, údaje o počtu vyživovaných osob dlužníka, výši výživného určeného rozhodnutím soudu a

---

²⁴² Ust. § 398a IZ.

²⁴³ Ust. § 136 odst. 2, písm. f) IZ.

²⁴⁴ MLEJNKOVÁ, Ivana. *insolvenni-zakon-komentar.cz: Praktický průvodce insolvenčním řízením. Insolvenční zákon – komentář*, 9.3.2.1 Zpráva pro oddlužení, zpráva o přezkumu, rozhodnutí o subjektivní ne/přípustnosti oddlužení. [online]. Verlag Dashöfer, 18.5.2020. Dostupné z: https://www.insolvenni-zakon-komentar.cz/onb/33/zprava-pro-oddluzeni-zprava-o-prezkumu-rozhodnuti-o-subjektivni-ne-pripustnosti-oddluzeni-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4Eltu6PFEtumJsdINtwSZWpfbmDRoShb_tg/.

²⁴⁵ např. Opatření Městského soudu v Praze ze dne 27.10.2020 č.j. Spr 2985/2020.

rovněž výši dlužného výživného. Informaci o dlužném výživném a jeho výši by měl sdělit dlužník, případně jej může uplatnit rodič dítěte, do jehož péče bylo svěřeno, jako pohledávku postavenou na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou.²⁴⁶ Zpráva pro oddlužení má obsahovat též údaje o výši a druhu příjmu dlužníka. V případě závislé činnosti také údaje o jeho plátcí příjmu, o plátcí důchodu, dárci podpory, či plátcí jiné peněžní dávky dlužníku. Zpráva pro oddlužení také musí obsahovat údaje o příjmech, které nepodléhají výkonu rozhodnutí, přehled majetkové podstaty s údaji o ocenění majetku a uvedením výše, ve které je majetek předmětem zajištění, dále informace o dlužníkově obydlí, které je sepsáno v majetkové podstatě a uvedení informace, zda slouží k zajištění pohledávky věřitele. Má-li dlužník vlastní bydlení, ve zprávě rovněž nesmí chybět údaj o výši výtěžku zpeněžení tohoto obydlí s uvedením hodnocení, zda dlužník je povinen vydat své obydlí ke zpeněžení.²⁴⁷ Insolvenční správce musí uvést i údaje o případně neplatných nebo neúčinných právních úkonech dlužníka, sdělit soudu, zda dlužník navrhuje stanovit měsíční splátky v jiné než zákonem stanovené výši. Ve zprávě musí být specifikován zpracovatel insolvenčního návrhu včetně informace, zda jeho odměnu dlužník uhradil. Ve zprávě musí být údaj o ohrazení zálohy na odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce dlužníkem, předpokládaná míra uspokojení zajištěných a nezajištěných věřitelů. Rovněž zde nesmí chybět informace, jaký způsob oddlužení navrhuje dlužník a insolvenční správce. Ve zprávě uvede správce informaci o tom, zda existují skutečnosti, které by bránily schválení oddlužení. Formulář zprávy pro oddlužení také povinně obsahuje propočtení předpokládaného uspokojení nezajištěných věřitelů oběma způsoby oddlužení a návrh distribučního schématu splátkového kalendáře pro jednotlivé nezajištěné věřitele. Insolvenční správce může ve zprávě doporučit uložit dlužníku povinnost využít služby odborného sociálního poradenství, od jakého poskytovatele těchto služeb, v jakém rozsahu a z jakého důvodu.²⁴⁸ Zpráva pro oddlužení musí obsahovat seznam příloh a samozřejmě datum a podpis. Ke zprávě přiloží správce znalecký posudek, kterým byla oceněna nemovitost v majetkové podstatě.²⁴⁹ Insolvenční správce na základě své dosavadní činnosti v řízení ve zprávě pro oddlužení uvede své stanovisko, které zaujal ke schválení oddlužení a výběru způsobu oddlužení. Hotovou zprávu pro oddlužení a zprávu o přezkumu se všemi přílohami, tedy záznamem o jednání s dlužníkem, který je stejně jako zpráva o přezkumu součástí formuláře

---

²⁴⁶ Ust. § 169 odst. 1, písm. e) IZ.

²⁴⁷ Více o v podkapitole: Oddlužení kombinací.

²⁴⁸ Více o nařízení sociálního poradenství v kapitole: Schválení oddlužení.

²⁴⁹ Ust. § 18 vyhlášky o náležitostech formulářů, srov. ust. § 398a IZ.

zprávy pro oddlužení, seznamem přihlášených pohledávek, soupisem majetkové podstaty, vyrozuměními o popření pohledávek včetně dokladů o jejich doručení, znaleckých posudků na oceňovaný majetek a rovněž dalšími přílohami, které jsou podstatné,²⁵⁰ zašle insolvenčnímu soudu. Z toho vyplývá že zpráva pro oddlužení obsahuje kompletní přehled o dlužníkově hospodářské situaci a očekávaném uspokojení věřitelů oběma způsoby oddlužení²⁵¹, včetně uvedení informace, který způsob navrhuje dlužník, a který navrhuje insolvenčního správce, Tvoří tak kompletní podklad pro rozhodování insolvenčního soudu o schválení oddlužení.

Insolvenční soud zprávu pro oddlužení nejprve přezkoumá a po slyšení insolvenčního správce odstraní její chyby a nejasnosti. Ze své praxe mohu uvést, že soudy volí buď formální cestu, tj. usnesením rozhodnou o povinnosti insolvenčního správce v určité lhůtě opravit, upravit či doplnit zprávu v konkrétních bodech, nebo volí cestu neformální, tedy insolvenčního správce kontaktují emailem, popřípadě telefonicky. Pokud nastanou důležité změny okolností, které povedou ke změně v distribučním schématu, musí insolvenční správce zaslat soudu aktualizovanou zprávu pro oddlužení. Někdy postačí pouze zaslání distribuční tabulky podáním, které se nazývá oznámení o změně v distribuční tabulce. Zákon obsahuje v ust. § 398a odst. 7 IZ výčet případů, kdy je nutné aktualizaci zprávy provést. Není však zřejmé, zda je tento výčet taxativní. Mohou totiž nastávat i další situace, kdy dojde ke změně v poměru uspokojení věřitelů, např. zánik věřitele bez právního nástupce. Zatímco jeden názor je, že se jedná „o výčet taxativní, tedy případné jiné skutečnosti, i kdyby ovlivnily poměr uspokojení nezajištěných věřitelů, ke vzniku povinnosti aktualizovat zprávu pro oddlužení podle tohoto ustanovení nepovedou“.²⁵² Druhý názor tvrdí opak, tedy, že postup aktualizace zprávy by se měl vztahovat analogicky i na další případy vedoucí ke změně v distribuční tabulce.²⁵³ Kloním se ke druhé variantě, nicméně bylo by vhodné explicitně v zákoně stanovit, zda se jedná o výčet taxativní či demonstrativní. Pro insolvenčního správce je v praxi důležité v každém řízení zvláště sledovat

---

²⁵⁰ Například darovací smlouva či smlouva o důchodu.

²⁵¹ Oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty, oddlužení zpeněžením majetkové podstaty.

²⁵² ERBSOVÁ, Hana. In: MORAVEC, Tomáš. KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN 9788074008498, s. 1496.

²⁵³ SPRINZ, Petr. CHYTIL, Petr. In: SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 9788074007538, s. 1072.

reakci daného insolvenčního soudu a plnit jeho pokyny ukládané i v rámci dohlédací činnosti.²⁵⁴

6.1 Způsoby oddlužení

V současné době zná insolvenční zákon jen dva způsoby oddlužení. Prvním je oddlužení zpeněžením majetkové podstaty a druhým je oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty neboli též kombinací.²⁵⁵ Od účinnosti oddlužovací novely není možné řešit úpadek čistě splátkovým kalendářem. Předchozí princip byl založen na přístupu, že buď dlužník dostatečným příjmem „vykoupí“ svůj majetek, který dlužníkovi zůstával, nebo jej poskytne ke zpeněžení. Od tohoto přístupu bylo tedy upuštěno, neboť věřitelům je nyní v případě povinné kombinace k dispozici jak majetek dlužníka, tak jeho budoucí příjem.²⁵⁶ V praxi nedochází, až na výjimky, k řešení úpadku zpeněžením majetkové podstaty, vzhledem k tomu, že málokdy dojde ke splnění podmínek, za kterých je možné tento způsob oddlužení schválit.

6.1.1 Oddlužení zpeněžením majetkové podstaty

Tento způsob spočívá v tom, že insolvenční správce zpeněží majetek v majetkové podstatě dlužníka a z dosaženého výtěžku zpeněžení poměrně uspokojí věřitele. Přitom postupuje obdobně, jako při zpeněžení majetkové podstaty v konkursu, přičemž zpeněžení majetkové podstaty má i stejné účinky jako zpeněžení v konkursu.²⁵⁷ Na rozdíl od konkursu však do majetkové podstaty nepatří majetek, který dlužník nabyl po schválení oddlužení. Nemohou tedy probíhat srážky z příjmu dlužníka.

Zpeněžení majetkové podstaty znamená převedení veškerého majetku do ní náležejícího na peníze, ze kterých poté budou uspokojeni věřitelé. Za zpeněžení se však považuje rovněž pouhé převedení finančních prostředků na bankovních účtech dlužníka na účet majetkové podstaty a rovněž i využití jeho hotovosti.²⁵⁸ Nejvyšší soud upřesnil, že nelze „akceptovat

---

²⁵⁴ Ust. § 11 odst. 1 IZ.

²⁵⁵ Ust. § 398 odst. 1 IZ.

²⁵⁶ KRHUT, Rostislav. Teoretická východiska oddlužení. In: VESELÁ, Jarmila. GRYGAR, Jiří. HAVEL, Bohumil a kol. *Insolvenční právo 2008-2020: data, názory, predikce*. Praha: Stálá konference českého práva, 2021. ISBN 9788090681330, s. 100.

²⁵⁷ Ust. § 398 odst. 2. IZ.

²⁵⁸ Ust. § 283 odst. 1 IZ.

výklad, že pouhé zaslání finanční částky třetí osobou na účet majetkové podstaty není zpeněžením majetkové podstaty. I dobrovolné (peněžité) plnění dlužníkem dlužníka do majetkové podstaty je převedením majetku dlužníka na peníze a tedy zpeněžením majetkové podstaty ve smyslu § 283 odst. 1 insolvenčního zákona, a to bez zřetele k tomu, zda se tak stalo v důsledku aktivity insolvenčního správce při uplatňování a vymáhání takové pohledávky (§ 294 odst. 1 insolvenčního zákona).“²⁵⁹

Zpeněžení musí provádět správce sám nebo prostřednictvím svého zaměstnance a insolvenčnímu soudu musí vždy předkládat kopie dokumentů souvisejících se zpeněžením, aby je insolvenční soud zveřejnil v insolvenčním rejstříku, s výjimkou případu, kdy by tím mohlo dojít ke snížení uspokojení věřitelů nebo jinému maření účelu insolvenčního řízení.²⁶⁰

Insolvenční zákon uvádí v ust. § 286 způsoby, kterými lze zpeněžit majetek. Jiné způsoby nejsou přípustné, výčet je taxativní.²⁶¹ O způsobu zpeněžení majetku, který není předmětem zajištění, rozhoduje insolvenční správce se souhlasem věřitelského výboru. Majetek je možné zpeněžit čtyřmi způsoby, veřejnou dražbu²⁶², kterou provádí dražebník, se kterým insolvenční správce uzavře smlouvu o provedení dražby. Tato smlouva se stává účinnou až dnem, kdy ji schválí věřitelský výbor. Druhou možností je prodej movitých věcí a nemovitostí podle ustanovení občanského soudního řádu o výkonu rozhodnutí. Jde o tzv. soudní prodej, který provádí příslušný okresní soud. Ten nařídí prodej na návrh insolvenčního správce, předtím však s tímto způsobem zpeněžení musí souhlasit věřitelský výbor.

Třetí možností je prodej majetku mimo dražbu.²⁶³ K tomu potřebuje insolvenční správce souhlas nejen věřitelského výboru, ale též insolvenčního soudu. Při udělení souhlasu může insolvenční soud stanovit podmínky prodeje. Souhlas však není potřeba k prodeji věcí, které jsou bezprostředně ohroženy zkrádem nebo znehodnocením a také věcí, které jsou běžně zcizovány při pokračujícím provozu podniku dlužníka.²⁶⁴ Insolvenční správce věc zpeněžovanou mimo dražbu prodá za cenu a osobě dle svého uvážení, samozřejmě v souladu s

---

²⁵⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.5.2018, č.j. 29 NSCR 141/2016.

²⁶⁰ Ust. § 12 písm. a) a b) vyhlášky o standardech.

²⁶¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.4.2018, č.j. 29 NSČR 179/2016.

²⁶² Dle ZVD.

²⁶³ Zpeněžení mimo dražbu je někdy nazýváno prodejem „z volné ruky“. viz např. HORA, Václav. Soustava exekučního práva se zřetelem ke Slovensku a P. Rusi. Praha: Všehrd, 1930.

²⁶⁴ Ust. § 289 IZ.

jeho povinností postupovat svědomitě a s odbornou péčí, což znamená, že by správce měl provést prodej formou veřejné soutěže o nejvýhodnější nabídku nebo formou výběrového řízení. Může například věc nabízet na internetovém inzertním serveru po určitou dobu a shromažďovat nabídky zájemců, které po určité době vyhodnotí a prodej uskuteční té nejvyšší. V insolvenčním řízení je ale možné, aby insolvenční správce prodal věc i za nižší cenu než odhadní. Často to může být pro věřitele výhodnější. Někdy se tím ušetří náklady na delší správu majetku a zpeněžování a věřitelé se dočkají peněz rychleji, což je při prodeji v insolvenčním řízení v souladu se základní zásadou dosažení rychlého, hospodárného a nejvyššího uspokojení věřitelů.²⁶⁵ Nelze tedy bez dalšího přičítat k tíži správce, že věc prodal za cenu nižší než odhadní, protože charakter zpeněžení v insolvenčním řízení mu to umožňuje.²⁶⁶ Insolvenční správce ani nemůže čekat na nejvhodnějšího zájemce po mnoho let, protože prodej je předpokládán v rozumném časovém horizontu, jehož rámec je dán i způsobem zvoleného řešení úpadku.

Obranou proti možnému nevhodnému prodeji je žaloba na neplatnost smlouvy, která se podává u insolvenčního soudu ve lhůtě tří měsíců ode dne zveřejnění kupní smlouvy v insolvenčním rejstříku. Po uplynutí této lhůty lze napadnout platnost smlouvy jen pokud nebyl nabyvatel v dobré víře.²⁶⁷ Tento způsob obrany nelze obejít ani pozdější žalobou na určení vlastnického práva.²⁶⁸ A rovněž třetí osoba, která podala vylučovací žalobu po zpeněžení věci, musí vedle ní podat včas i žalobu dle ust. § 289 odst. 3 IZ.²⁶⁹

Čtvrtou možností prodeje je dražba provedená soudním exekutorem.²⁷⁰ Insolvenční správce s exekutorem uzavře smlouvu o provedení dražby, která nabývá účinnosti také až po schválení věřitelským výborem. Tento způsob zpeněžení byl do insolvenčního zákona doplněn až akreditační novelou účinnou od 1.7.2017. Nabízí se teoretická otázka, jaké je postavení soudního exekutora při provádění dražby. Jeden názor zní, že jde o smluvní dobrovolnou dražbu, kde vystupuje exekutor jako podnikatel a nemá tedy žádné vrchnostenské postavení či pravomoci. Existuje též názor opačný, tedy že exekutor koná dražbu dle ust. § 28 EŘ a jeho

---

²⁶⁵ Usnesení Ústavního soudu ze dne 22.12.2009 č.j. III. ÚS 3066/09.

²⁶⁶ SPRINZ, Petr. NOVOPACKÝ, Lukáš. In: SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 9788074007538, s. 742.

²⁶⁷ Ust. § 280 odst. 3 IZ.

²⁶⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13.08.2018, č.j. 28 Cdo 1966/2018.

²⁶⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31.01.2017, č.j. 29 ICdo 24/2014.

²⁷⁰ Ust. § 286 odst. 1 písm. d) IZ.

úkony jsou považovány za úkony soudu, a proto jde o vrchnostenské rozhodování soudu zastoupeného soudním exekutorem.²⁷¹ Tento spor vyřešila až judikatura. „*Dohodnutá dražba tak byla provedena v rámci tzv. jiné činnosti exekutora za situace, kdy exekutorem nebyla proti dlužníci žádná exekuce vedena. Nucený výkon exekučních titulů je přitom primární činností exekutora, který tak vykonává pravomoc státu, jež na něj byla zákonem přenesena. Provedení dražby dohodnuté podle § 76 odst. 2 exekučního řádu tak není exekucí, nýbrž realizací zakázky podle uzavřené smlouvy. Požadavek na přiměřené použití exekučního řádu (§ 76 odst. 2, věta druhá) pak rozhodně neznamená vedení exekuce jako takové.*“²⁷² Na rozdíl od nucené exekuce jde o období veřejné dražby dobrovolné s tím, že bude provedena nikoliv dle ZVD, ale EŘ za přiměřeného použití OSŘ. Vydražitel nabývá vlastnické právo nabytím právní moci usnesení o příklepu a zaplacení nejvyššího podání, přičemž se samozřejmě použijí i ustanovení o předražku.²⁷³

Insolvenční zákon umožňuje zpeněžit dlužníkův podnik²⁷⁴ či jeho část jedinou smlouvou.²⁷⁵ V takovém případě je třeba již při sepisování podniku do soupisu majetkové podstaty tento podnik ocenit soudním znalcem. Na nabyvatele samozřejmě přechází všechna práva i závazky související s podnikem, zejména práva zaměstnanců podniku. Výjimkou jsou pohledávky za dlužníkem vzniklé do účinnosti smlouvy. Jedinou smlouvou je možné zpeněžit též celou majetkovou podstatu.²⁷⁶

Ustanoveními o způsobech zpeněžení se řídí insolvenční správce jak při prodeji věcí movitých, tak nemovitých. Zpeněžení nemovitosti má však některé další podmínky. V případě

---

²⁷¹ KOCINEC, Jaroslav. *Právníprostor.cz: Zpeněžování majetkové podstaty soudním exekutorem v rámci insolvenčního řízení, část I.* [online]. 6.2.2018. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/zpenezovani-majetkove-podstaty-soudnim-exekutorem-v-ramci-insolvencniho-rizeni-cast-i>.

²⁷² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.2.2018, č.j. 23 Nd 21/2018.

²⁷³ SPRINZ, Petr. NOVOPACKÝ, Lukáš. In: SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 9788074007538, s. 745.

²⁷⁴ IZ nadále používá pojem podnik, přestože od účinnosti NOZ byl pojem nahrazen pojmem obchodní závod, a pro účely insolvenčního zákona je třeba je vnímat shodně. Viz Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 20.11.2015, č.j. 2 VSOL 1085/2015-B-21.

²⁷⁵ Ust. § 290 a § 291 IZ.

²⁷⁶ Ust. § 292 IZ.

nemovitosti sepsané do soupisu majetkové podstaty musí insolvenční správce nechat tuto nemovitost ocenit soudním znalcem.

Jsou-li v majetkové podstatě dlužníka pohledávky, insolvenční správce je musí uplatnit a vymáhat s výjimkou případů, kdy by náklady na uplatnění a vymáhání byly neúměrně vysoké, nebo by nebylo možné je krýt z majetkové podstaty.²⁷⁷ Pohledávkami jsou též finanční prostředky dlužníka na účtech bank a spořitelních a úvěrových družstev a rovněž nároky na finanční plnění z jiných finančních, úvěrových či pojistných produktů, jako je stavební spoření, penzijní připojištění, životní pojištění apod. Povinnost vymáhat pohledávku však neplatí vždy. Insolvenční správce musí svědomitě a s odbornou péčí posoudit co nejobektivněji, možnost procesního úspěchu vymáhání pohledávky a míru vynaložených nákladů. Správce musí zohlednit délku nalézacího řízení, případné průtahy, nemožnost dosáhnout zaplacení pravomocně přiznaného plnění atd.²⁷⁸ Pokud by se vymáhání nejevilo jako přínosné, správce může takové pohledávky zpeněžit prodejem, a pokud se jedná o pohledávky nedobytné, může přistoupit k jejich vyjmutí z majetkové podstaty.²⁷⁹

Při zpeněžování majetku v insolvenčním řízení, mají některé osoby zákaz nabývat majetek z majetkové podstaty. Pokud by došlo ke zpeněžení ve prospěch některé z těchto osob, bylo by toto právní jednání relativně neplatné. Zákaz nabývat majetek z podstaty má dlužník a osoby jemu blízké, dále osoby, které tvoří s dlužníkem koncern, vedoucí zaměstnanci dlužníka a jejich blízké osoby. Dále ty osoby, které v posledních třech letech před zahájením insolvenčního řízení měli rozhodující vliv na provoz podniku dlužníka nebo ovlivňovali podstatnou měrou jinou majetkovou činnost dlužníka. Zákaz platí i pro členy a náhradníky věřitelského výboru, kteří musí k nabytí majetku z majetkové podstaty obdržet souhlas od schůze věřitelů a dále osoby, které tvoří členy a náhradníky věřitelského výboru koncernu a jejich osoby blízké. Zákaz rovněž platí pro další osoby, které se však vyskytují zejména v konkursu.²⁸⁰ Zajímavé je, že u těchto dalších osob už neplatí zákaz pro jejich osoby blízké,

---

²⁷⁷ Ust. § 294 IZ.

²⁷⁸ Např. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 2.6.2016, č.j. 1 VSPH 1512/2015-B-52.

²⁷⁹ VIDOVIČOVÁ, Lenka. In: SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 9788074007538, s. 753.

²⁸⁰ Společníky, akcionáře a prokuristy dlužníka dle ust. § 295 odst. 2 písm. c), d), e) IZ.

navíc judikatura dovodila, že „nelze výkladem rozšiřovat výčet subjektů uvedený v § 295 insolvenčního zákona“.²⁸¹

Osoby, kterým je zakázáno nabývat majetek z majetkové podstaty, mohou požádat insolvenční soud, aby povolil v určitém případě výjimku z tohoto zákazu, „pro každou výjimku platí, že má být uplatňována restriktivně, což v poměrech znění § 295 odst. 3 InsZ vyjádřil zákonodárce tím, že výjimka má být udělena „v odůvodněných případech“, tedy že má existovat konkrétní důvod či důvody pro její udělení. Jestliže žádný takový důvod neexistuje, výjimka udělena být nemá“.²⁸² Žádosti o výjimky ze zákazu nabývání „lze připustit především tam, kde vstřícným přístupem soudu k danému požadavku nebudou insolvenční věřitelé poškozeni, resp. tam, kde lze důvodně očekávat, že míra uspokojení jejich nároků nebude nižší oproti stavu, kdy daný zákaz bude striktně zachován.“²⁸³

Je zajímavé, že ve výčtu osob, pro které platí zákaz nabývání z majetkové podstaty nefiguruje insolvenční správce ani jeho zaměstnanci, jako tomu je v případě soudních exekutorů v EŘ.²⁸⁴ Přiměřená aplikace ustanovení OSŘ týkající se výkonu rozhodnutí a exekuce je v insolvenčním řízení možná pouze na základě odkazu. Ten lze nalézt u způsobu zpeněžení dle ust. 286 odst. 1 písm. b) IZ, jenže ust. § 329 odst. 1, § 336h odst. 4 a § 336ja odst. 1 OSŘ opět neobsahují osobu insolvenčního správce, jemu osoby blízké ani jeho zaměstnance. Je třeba se podívat též na účel zákazu nabývání osob dle ust. § 295 IZ. „Smyslem omezení osob uvedených v § 295 InsZ stran nabývání majetku z majetkové podstaty je především zamezit takovým spekulacím s majetkem, jejichž výsledkem by bylo jen to, že se těmto osobám podaří v relativně krátké době pro sebe (či skrytě pro dlužníka samého) ke škodě věřitelů znovu získat zpět zpeněžený majetek, tedy ve své podstatě má toto ustanovení mimo jiné bránit podvodným úpadkům.“²⁸⁵ Domnívám se, že nabývání majetku z podstaty insolvenčnímu správci, jeho zaměstnanci či osobám blízkým nebrání žádný přímý zákaz. Správce má však povinnost

---

²⁸¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22.12.2016, č.j. 29 ICdo 77/2014, srov. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28.5.2009, č.j. 29 Cdo 3310/2008.

²⁸² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2021, č.j. 29 NSČR 112/2019.

²⁸³ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29.3.2017, č.j. 3 VSPH 2341/2016-B-36.

²⁸⁴ Ust. § 66 odst. 6 EŘ.

²⁸⁵ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7.5.2013, č.j. 1 VSPH 579/2013, též Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2021, č.j. 29 NSČR 112/2019.

předcházet střetu zájmů.²⁸⁶ Situace, kdy sám nabývá majetek z majetkové podstaty na první pohled působí podezřele a správce by se jím do střetu zájmu samozřejmě dostal, neboť by byl dán poměr k věci. V této situaci by měl být správce ze zpeněžování takové věci vyloučen.²⁸⁷ O možném střetu zájmu musí informovat insolvenční soud, který o jeho vyloučení bude rozhodovat, a pokud správce vyloučí, ustanoví odděleného správce.²⁸⁸ Ten by teoreticky mohl s vyloučeným správcem, nabývajícím věc z majetkové podstaty uzavřít například kupní smlouvu v případě přímého prodeje. Zmiňovaný postup by mohl být nástrojem řešení nějaké skutečně ojedinělé situace a měl by být náležitě zdůvodněn, například tím, že se dlouhodobě nedaří zpeněžit pozemek, který sousedí s pozemkem ve vlastnictví insolvenčního správce. Rozhodně by bylo na místě dbát zvýšené opatrnosti a transparentnosti, aby nebylo pochyb o tom, že správce postupuje svědomitě a s odbornou péčí, přičemž by měl o svém střetu zájmů předem informovat insolvenční soud, vyčkat jeho rozhodnutí a dbát jeho pokynů.

6.1.1.1 Zpeněžení zajištěného majetku

Zvláštní podkapitolu si zaslouží zpeněžení majetku, který tvoří předmět zajištění přihlášené pohledávky. V insolvenčním řízení platí, že zajištění věřitelé jsou uspokojováni pouze z výtěžku zpeněžení předmětu zajištění, ten tvoří do určité míry „*oddělenou majetkovou podstatu*“.²⁸⁹ Za zmínku stojí, že předchůdce insolvenčního zákona, dříve platný zákon č. 328/1991 Sb. o konkursu a vyrovnání označoval věřitele se zajištěnými pohledávkami jako „*oddělené věřitele*“.²⁹⁰ Zajištění věřitelé nemají nárok být uspokojeni z výtěžku zpeněžení majetku, který netvoří předmět zajištění jejich pohledávky, ten je rozdělován mezi věřitele nezajištěné.

Zajištěným je v insolvenčním řízení pouze věřitel, jehož pohledávka je zajištěna majetkem, který náleží do majetkové podstaty a zároveň musí být jeho uplatněná pohledávka zajištěna způsoby, které taxativně vyjmenovává insolvenční zákon.²⁹¹ Jedná se o zástavní právo, zadržovací právo, omezení převodu nemovitosti, zajišťovací převod práva, postoupení

---

²⁸⁶ Ust. § 7 písm. e) vyhlášky o standardech.

²⁸⁷ Dle ust. § 24 IZ.

²⁸⁸ Dle ust. § 34 IZ.

²⁸⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2015, č.j. 29 NSČR 4/2013.

²⁹⁰ RICHTER, Ondřej. *Věřitelé a uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2014, s. 14.

²⁹¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11.11.2015, č.j. 29 ICdo 61/2015.

pohledávky k zajištění anebo obdobný institut dle zahraniční právní úpravy.²⁹² Zajištěným věřitelem je také agent pro zajištění.²⁹³ Pokud má věřitel pohledávku zajištěnou jiným způsobem, nemá v insolvenčním řízení postavení zajištěného věřitele. Další podmínkou je, že zajištění musí být zřízeno do zahájení insolvenčního řízení, neboť po jeho zahájení lze právo na uspokojení ze zajištění, které ohledně majetku ve vlastnictví dlužníka nebo majetku v majetkové podstatě uplatnit a nově nabýt jen za podmínek stanovených insolvenčním zákonem.²⁹⁴ Nabízí se otázka, v jakém okamžiku vzniká zástavní právo v případě jeho zřízení rozhodnutím o zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitosti. Nejvyšší soud judikoval, že „*Soudcovské zástavní právo na nemovitostech, které vzniklo (právní mocí soudního rozhodnutí) poté, co nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, na základě návrhu na jeho zřízení podaného před zahájením insolvenčního řízení, je na tom stejně jako jiné způsoby zajištění pohledávky, jejichž vznik nebyl dovršen k okamžiku, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení. Např. při zřízení zástavního práva k nemovitostem na základě zástavní smlouvy (představující tzv. titulus adquirendi) uzavřené před tím, než nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, rovněž nevznikne věřiteli právo na uspokojení z tohoto zajištění v insolvenčním řízení, bude-li vklad zástavního práva k nemovitostem rozhodnutím katastrálního úřadu povolen (byť s účinky ke dni podání návrhu na vklad, jenž může předcházet okamžik, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení) a stanovený modus adquirendi ve smyslu § 157 odst. 1 obč. zák. završen až poté, co nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení.*“²⁹⁵

Zajištěnou přihlášenou pohledávku insolvenční správce nejprve přezkoumá spolu s ostatními přihlášenými pohledávkami. Správce se zaměří i na to, zda je předmět zajištění ve vlastnictví dlužníka a zda patří do majetkové podstaty. V praxi se lze setkat s pohledávkami chybně přihlášenými jako zajištěné majetkem třetí osoby, nebo jejím ručitelským závazkem. Nejedná se však o zajištěné pohledávky ve smyslu insolvenčního zákona, věřitelé mohou být uspokojeni majetkem třetích osob mimo insolvenční řízení dle ust. § 183 odst. 1 IZ.²⁹⁶

---

²⁹² Ust. § 2 písm. g) IZ.

²⁹³ Dle zákona č. 190/2004 Sb. o dluhopisech.

²⁹⁴ Ust. §109 odst. 1 písm. b) IZ.

²⁹⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.11.2011, č.j. 29 NSČR 16/2011-P8.

²⁹⁶ KOTOUČOVÁ, Jiřina. MORAVEC, Tomáš. In: MORAVEC, Tomáš, KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN 9788074008498, s. 1092.

Insolvenční zákon počítá s tím, že více zajištěných věřitelů může uplatňovat své právo na uspokojení ze zpeněžení stejné věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty. Takto zajištění věřitelé budou uspokojeni v pořadí dle doby vzniku jejich zástavního práva nebo zajištění. Za zajištěnou se však považuje pohledávka pouze v té výši, v jaké ji reálně může zajistit předmět zajištění. Jinými slovy, pokud je hodnota zajištění dle znaleckého posudku nižší než výše zajištěné pohledávky, pohledávka se ve zbytku považuje za nezajištěnou.²⁹⁷ To může platit o pohledávkách přihlášených jako zajištěné, když jejich věřitelé nejsou zajištění jako první v pořadí, a přitom hodnota zajištění stačí pouze k uspokojení prvního zajištěného věřitele v pořadí. Pokud věřitel přihlásil svou pohledávku jako zajištěnou, nelze ani v případě, že se až následně zjistí nedostatečnost jeho zajištění, uspokojit věřitele v rámci uspokojování nezajištěných věřitelů, neboť jeho pohledávka byla přihlášena jako zajištěná. Jedná se o znak této tzv. „oddělené majetkové podstaty“²⁹⁸. Hodnota zajištění je přitom ve skutečnosti zjištěna až při zpeněžení předmětu zajištění.²⁹⁹ Věřitelé tedy musí dobře vážit, zda pro ně není výhodnější přihlásit svou pohledávku jako nezajištěnou.

Zajištěný věřitel může sice vzít zpět své právo na uspokojení pohledávky ze zajištění, avšak jen do skončení přezkumného jednání. Včasným zpětvzetím dosáhne toho, že se při oddlužení plněním splátkového kalendáře uspokojuje s ostatními nezajištěnými věřiteli, nebyla-li jeho pohledávka popřena. Pokud ale vezme zpět právo na uspokojení ze zajištění po přezkumném jednání, znamená to, že jeho pohledávka nebude v řízení uspokojena.³⁰⁰ Zajištěnému věřiteli může zaniknout právo na uspokojení z výtěžku zpeněžení předmětu zajištění rovněž až v důsledku rozhodnutí insolvenčního soudu o žalobě insolvenčního správce na neúčinnost právního úkonu. Tomu nebrání ani skutečnost, že insolvenční správce nepopřel pořadí přihlášené pohledávky, tedy právo na uspokojení ze zajištění tvořeného zástavou.³⁰¹

Zatímco o správě a způsobu zpeněžení majetku sepsaného do majetkové podstaty, který není zajištěný, rozhoduje insolvenční správce se souhlasem věřitelského výboru,³⁰² při správě

---

²⁹⁷ Ust. § 167 odst. 3 IZ.

²⁹⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2015, č.j. 29 NSČR 4/2013.

²⁹⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29.1.2015, č.j. 29 ICdo 24/2012.

³⁰⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.3.2018, č.j. 29 NSČR 34/2016-B-55.

³⁰¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28.6.2017, č.j. 29 ICdo, srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.4.2019, č.j. 29 NSČR 89/2017.

³⁰² Ust. § 286 odst. 2 IZ.

a zpeněžení majetku tvořícího zajištění pohledávky je insolvenční správce vázán pokyny zajištěného věřitele.³⁰³ Je-li zajištěných věřitelů více, tak pokynem zajištěného věřitele, jehož pohledávka se uspokojuje z předmětu zajištění jako první v pořadí. Tehdy je ale nutné, aby zajištěný věřitel první v pořadí měl písemný souhlas ostatních zajištěných věřitelů s jeho pokynem. Pokud souhlas přiložen k pokynu není, o schválení pokynů zajištěného věřitele prvního v pořadí rozhoduje insolvenční soud.³⁰⁴ Rovněž pro účely souhlasu s pokynem se považují za zajištěné věřitele pouze ti, jejichž pohledávky jsou nižší než hodnota zajištění stanovena znaleckým posudkem. Souhlas zajištěných věřitelů dalších v pořadí není potřeba, je-li hodnota předmětu zajištění nižší než pohledávka zajištěného věřitele s lepším pořadím.³⁰⁵

Insolvenční zákon nestanoví obsahové náležitosti, ani nepředepisuje formu pokynu zajištěného věřitele. Uplatní se tedy obecná úprava právního jednání dle ust. § 545 a násl. NOZ. Vzhledem k zásadě bezformálnosti může zajištěný věřitel pokyn udělit i prostřednictvím méně formálních komunikačních prostředků, jako e-mail, nebo jej dokonce udělit ústně, nebo konkludentním jednáním.³⁰⁶ Pro insolvenčního správce je však vhodné mít důkaz o uděleném pokynu, proto se v praxi nejčastěji uděluje písemně.

Poté, co insolvenční správce obdrží pokyn zajištěného věřitele, musí postupovat v souladu s ním, přičemž zajištěný věřitel nese náklady spojené s prováděním pokynů.³⁰⁷ Judikatura dovodila, že výše nákladů není nijak omezena, a to ani ust. § 298 odst. 4 IZ. Omezení nákladů na správu 4 % a zpeněžení 5 % z výtěžku zpeněžení musí správce dodržet postupující ze své vůle. Toto omezení má tedy chránit zajištěného věřitele. Pokud však zajištěný dá pokyn, nese za něj odpovědnost a nemůže si v něm vyhradit, že se bude na nákladech podílet jen v určité výši.³⁰⁸

Pokud má insolvenční správce za to, že předmět zajištění je možné zpeněžit výhodněji, nebo že pokyn nesměruje k řádné správě, může pokyny zajištěného věřitele odmítnout a požádat

---

³⁰³ Tuto skutečnost upřesnila až revizní novela insolvenčního zákona, dříve byla dovozena judikaturou (Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2017, č.j. 29 NSČR 47/2015).

³⁰⁴ Ust. § 293 ve spojení s § 230 odst. 4 IZ.

³⁰⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2020, č.j. 29 ICdo 87/2018.

³⁰⁶ SEDLÁČEK, Miroslav. MATUŠKA, Dominik. Pokyn zajištěného věřitele v insolvenčním řízení. *Bulletin advokacie*. 2021, č. 10, s. 39.

³⁰⁷ Ust. § 230 odst. 3 IZ.

³⁰⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.7.2015, č.j. 29 NSČR 37/2013.

insolvenční soud o jejich přezkoumání v rámci jeho dohlédací činnosti.³⁰⁹ Tento mechanismus umožňuje insolvenčnímu správci hájit zájmy nezajištěných věřitelů, případně též dlužníka, v těch případech, kdy zajištění věřitelé budou zcela uspokojeni z výtěžku zpeněžení předmětu zajištění a zbývající částka (tzv. hyperocha) bude použita k uspokojení nezajištěných věřitelů. *“Jestliže po zpeněžení majetku sloužícího k zajištění a po uspokojení pohledávky zajištěného věřitele (vydáním příslušné části výtěžku postupem dle § 298 insolvenčního zákona) zůstane přebytek výtěžku z tohoto zpeněžení, tato hyperocha se bez dalšího použije k uspokojení nezajištěných věřitelů, aniž by s tím musela dlužnice souhlasit anebo jí taková povinnost byla insolvenčním soudem zvlášť ukládána, tj. s případnou hyperochou se v případě kombinovaného způsobu oddlužení z povahy věci naloží shodně, jako v případě oddlužení prováděného výhradně zpeněžením majetkové podstaty.”*³¹⁰ Budou-li i nezajištění věřitelé uspokojení plně po rozpočtení hyperochy, zbývající částka bude po skončení insolvenčního řízení vyplacena dlužníkovi. Insolvenční správce musí při posuzování pokynů zajištěných věřitelů samozřejmě postupovat svědomitě a s odbornou péčí, což obnáší dle ust. § 7 písm. g) vyhlášky o standardech i povinnost nakládat transparentně s majetkovou podstatou a spravovat ji a nakládat s ní způsobem, který nevede ke snížení uspokojení věřitelů nebo k poškození oprávněných zájmů dlužníka. Neodmítnutí nevýhodného pokynu zajištěného věřitele, by tak mohlo zakládat odpovědnost insolvenčního správce za škodu.³¹¹

Nevydá-li pokyn zajištěný věřitel první v pořadí, může jej vydat druhý v pořadí, pak třetí atd. Jsou-li všichni zajištění věřitelé pasivní a pokyn nevydá žádný z nich, udělí příslušné pokyny insolvenční soud. Insolvenční soud tyto pokyny vydá v rámci dohlédací činnosti a zároveň rozhodne i o nákladech spojených s provedením takového pokynu.³¹²

Zajištěný věřitel může své pokyny i měnit, k čemuž dochází typicky v případě, kdy se delší dobu nedaří zpeněžit věc podle pokynu původního, např. za stanovenou minimální kupní

---

³⁰⁹ Ust. § 293 odst. 1 IZ.

³¹⁰ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 9. 2. 2021, č.j. 2 VSPH 1355/2020-B-30, srov. SPRINZ, Petr. CHYTIL, Petr. In: SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 9788074007538, s. 1104.

³¹¹ Ust. § 37 odst. 1 IZ.

³¹² Ust. § 230 odst. 2 IZ.

cenu. Původní pokyn zanikne udělením nového, který musí samozřejmě opět splňovat zákonné požadavky včetně souhlasů dalších zajištěných věřitelů.³¹³

6.1.2 Oddlužení kombinací

Jak již, ze samotného názvu vyplývá, tak oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty kombinuje dva dříve samostatné způsoby oddlužení. Připomínám, že oddlužení pouze splátkovým kalendářem zaniklo účinností oddlužovací novely. Dobíhají pouze řízení zahájená dříve, jež se řídí starou právní úpravou.³¹⁴ V oddlužení kombinací má dojít ke zpeněžení majetku dlužníka a vedle toho ke „splátkování“, tedy k zasilání pravidelných plateb na účet majetkové podstaty a jejich rozdělování mezi věřitele každý měsíc po stanovenou dobu. Vzhledem k tomu, že předchozí podkapitola byla věnována prvnímu způsobu oddlužení, zmíním v této podstatné odchylky při zpeněžování majetkové podstaty v oddlužení kombinací, oproti oddlužení zpeněžením majetkové podstaty.

I v kombinaci se řídí zpeněžení obdobně ustanoveními o zpeněžení v konkursu,³¹⁵ nicméně zákon upravuje určité odchylky, oproti oddlužení zpeněžením majetkové podstaty.³¹⁶ První z nich se týká zpeněžení majetku sloužícího k zajištění. Tento majetek v případě kombinace splátkového kalendáře se zpeněžením insolvenční správce zpeněží po schválení oddlužení pouze tehdy, je-li pohledávka zjištěna a pokud o to požádá zajištěný věřitel.³¹⁷ Zpeněžení lze tedy provést až po vyřešení případného incidenčního sporu o pravost, výši nebo pořadí zajištěné pohledávky a po žádosti věřitele. Z toho plyne otázka, co v případě, kdy zajištěný věřitel nepožádá o zpeněžení a nevydá k němu pokyn, nebo vydá pokyn v tom smyslu, aby insolvenční správce zajištěný majetek nezpeněžoval. V praxi k takovému postupu zajištěného věřitele vede nejčastěji skutečnost, že splátky dluhu za dlužníka hradí třetí osoba, například z titulu plnění za jiného,³¹⁸ či přistoupení k dluhu. Sám dlužník samozřejmě nesmí

---

³¹³ KRHUT, Rostislav. *Ismorava.cz: K pokynům zajištěného věřitele*. [online]. 10. 4. 2016. Dostupné z: <https://www.ismorava.cz/clanky/306-k-pokynum-zajistencho-veritele>.

³¹⁴ MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019. Pro praxi. ISBN 9788073807665, s. 194.

³¹⁵ Ust. § 398 odst. 3 IZ.

³¹⁶ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27.3.2020, č.j. 2 VSPH 153/2020.

³¹⁷ Ust. § 409 odst. 4 IZ srov. § 408 odst. 3 IZ, který platí pro oddlužení zpeněžením majetkové podstaty.

³¹⁸ Ust. § 1936 NOZ.

hradit žádnému ze svých věřitelů, neboť by jej protiprávně zvýhodnil dle ust. § 111 odst. 1 IZ. Soudní praxe dovozuje, že i v kombinaci platí obdobné pravidlo, jako v oddlužení zpeněžením v případě, kdy hodnota předmětu zajištění dle znaleckého posudku je vyšší než výše zajištěné pohledávky. Tehdy zajištěný věřitel nemůže blokovat zpeněžení zajištěného majetku, pokud je předpokládáno, že by se jeho zpeněžením dosáhla hyperocha, ze které by byly uspokojováni i nezajištění věřitelé. Na tomto výkladu se shodli soudci vrchních soudů v rámci gremiální porady konané na podzim roku 2021.³¹⁹

Druhou odchylkou je, že při zpeněžení kombinací splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty dlužník není povinen vydat ke zpeněžení své obydlí, ledaže ze zprávy pro oddlužení vyplývá, že jeho hodnota je vyšší než hodnota tzv. „chráněného obydlí“. Tato výjimka se nevztahuje na obydlí, které tvoří předmět zajištění,³²⁰ a to ani na případnou hyperochu.³²¹

Ustanovení § 431 písm. h) IZ stanoví, že způsob určení hodnoty „chráněného obydlí“ určí ministerstvo vyhláškou. Zajímavé je, že byl zvolen jiný typ prováděcího právního předpisu, a sice nařízení vlády. Zajímavé by mohlo být posouzení tohoto problému Ústavním soudem, a to navíc v případě, kdy nařízení vlády rozšiřuje úpravu obsaženou v ust. § 398 odst. 6 IZ nad jeho rámec. Existuje domněnka, že zákonodárce chtěl množinu „chráněného obydlí“ podzákoným právním předpisem rozšířit,³²² avšak vyhláška by překračovala zákonné zmocnění, které umožňuje upravit jen „způsob určení hodnoty“ „chráněného obydlí“, a proto zřejmě zákonodárce zvolil vládní nařízení, ke kterému není třeba zákonné zmocnění.³²³ Insolvenční zákon ve vztahu k „chráněnému obydlí“ hovoří také jen o obydlí dlužníka, zatímco nařízení o chráněném obydlí tento pojem rozšiřuje i na obydlí jeho rodiny a dále též o podíl v bytovém družstvu. Je otázkou, z jakého důvodu se má přístup k vlastnictví podílu dlužníka v bytovém družstvu lišit od vlastnictví například podílu v obchodní společnosti, která by rovněž mohla vlastnit nemovitost, ve které dlužník bydlí. Existuje názor, že nelze připustit

---

³¹⁹ KRHUT, Rostislav. Družstevní byty v oddlužení. *Insolvenční kongres*. [přednáška, prezentace]. 11.11.2021. Praha. Sál IR-IS.

³²⁰ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 9.2.2021, č.j. 2 VSPH 1355/2020-B-30.

³²¹ Ust. § 398 odst. 6 IZ.

³²² Nařízení o chráněném obydlí bylo vyhlášeno ve sbírce zákonů až 31.7.2019 a jeho účinnost nastala až 1.8.2019, tedy později než samotná oddlužovací novela, která zavedla institut „chráněného obydlí“.

³²³ GRYGAR, Jiří. Chráněné obydlí a jeho (ústavněprávní) limity. *Bulletin advokacie*, 2019, č. 9, s. 32-34.

takovouto benevolenci moci výkonné, která si přes jasnou vůli zákonodárce sama zvolí jiný typ podzákoného právního předpisu, a to s ohledem na judikaturu Ústavního soudu,³²⁴ který dovodil, že „pokud zákon obsahuje zmocnění vlády k vydání nařízení upravujícího určitou otázku, nemůže vláda přenechat tuto úpravu ministerstvu, aby ji ministerstvo upravilo samo vyhláškou. Takový postup shledal Ústavní soud rozporným s článkem 79 odst. 3 Ústavy, podle kterého „Ministerstva, jiné správní úřady a orgány územní samosprávy mohou na základě a v mezích zákona vydávat právní předpisy, jsou-li k tomu zákonem zmocněny.“ Z uvedeného právního závěru Ústavního soudu dovozují, že není možný ani obrácený postup, tj. zmocňuje-li zákon ministerstvo k vydání vyhlášky.“³²⁵ Soudce Derka dále uvádí, že i vzhledem k tomu, že žádný z těchto dvou druhů podzákoného právního předpisu nemá vyšší právní sílu, nelze nařízení o chráněném obydlí přiznat žádné účinky. V praxi však s určováním hodnoty „chráněného obydlí“ problémy nejsou, judikatura totiž dovodila, že nařízení o chráněném obydlí není v rozporu s ust. § 431 písm. h) IZ.³²⁶ Insolvenční správci tedy podle nařízení o chráněném obydlí postupují.

Nařízení o chráněném obydlí stanoví, že jako obydlí dlužníka může sloužit každá věc, která je užívána dlužníkem k zajištění jeho bytových potřeb a bytových potřeb jeho rodiny. Může se tedy jednat o dům, jednotku, družstevní podíl v bytovém družstvu,³²⁷ ale i o movité věci, jako je karavan nebo jiný druh obytného vozidla, hausbót, jurta, srub, stavební buňka³²⁸ atd. Chráněným obydlím může být též část věci, kterou užívá dlužník ke svému bydlení, tedy i spoluvlastnický podíl a může to být jen místo, kde se dlužník převážně zdržuje.³²⁹ V případech, kdy má dlužník vícero obydlí (typicky bydlí v nájemním bytě ve městě, ale vlastní chatu na venkově, kam jezdí na víkendy, případně letní dovolenou), může být obydlím dlužníka pouze jedno místo. Hlavním kritériem je skutečnost, kde se převážně zdržuje. Insolvenční správce by tedy měl zkoumat, kolik nocí dlužník v konkrétním místě tráví.

---

³²⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 16.10.2001, č.j. Pl. ÚS 5/01.

³²⁵ DERKA, Ladislav. *Epravo.cz: Má vůbec nařízení vlády č. 189/2019 Sb. právní účinky?*[online]. 14.5.2020. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/ma-vubec-narizeni-vlady-c-1892019-sb-pravni-ucinky-111079.html>.

³²⁶ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 16.9.2020, č.j. 4 VSPH 1103/2020-B-22.

³²⁷ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 24.6.2021, č.j. 2 VSPH 482/2021-B-36.

³²⁸ ERBSOVÁ, Hana. In: MORAVEC, Tomáš. KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN 9788074008498, s. 1478.

³²⁹ § 1 nařízení o chráněném obydlí.

Velmi podstatnou otázkou je rovněž to, co vše je součástí dlužníkovy obydlí. Za součást obydlí se považuje i pozemek, který je nezbytný k řádnému užívání obydlí. Předmětem hodnocení je tedy funkční celek, který je nezbytný k užívání věci k bydlení. Ustanovení § 2 odst. 2 nařízení o chráněném obydlí obsahuje příkladný výčet pozemků, které bývají součástí „chráněného obydlí“. Je to zejména pozemek, na kterém se obydlí nachází, v případě maringotek se tedy jedná o pozemek pod nimi, dále pozemek, který je nezbytný z hlediska přístupu k obydlí, nebo který je užíván pod společným oplocením. Insolvenční správce tedy musí posoudit, zda všechny pozemky přiléhající k tomu, na němž se nachází objekt, ve kterém dlužník bydlí, tvoří funkční celek, neboť dlužník, který bude chtít uchránit své obydlí před zpeněžením bude mít tendenci zahrnovat více pozemků do funkčního celku „chráněného obydlí“, aby tím zvýšil tuto hodnotu. Dle judikatury se za pozemek tvořící funkční celek považují pozemky, na kterých se nachází nezbytné zařízení pro užívání stavby na pozemku, např. je zde umístěna studna nebo jímka.³³⁰ Judikatura také dovodila, že by insolvenční správce v případě posuzování toho, které pozemky jsou součástí funkčního celku, měl provést šetření na místě a nepostačí nahlédnutí do katastrální mapy.³³¹ Dle mého názoru by místní šetření insolvenčního správce spolehlivě nahradil znalecký posudek, nebo jeho dodatek, zaměřený na posouzení otázky, zda další pozemky tvoří funkční celek. Osobní prohlídku správce by zde fakticky nahradila prohlídka soudního znalce. Je otázkou, zda by insolvenční správce mohl získat poznatky o situaci ohledně funkčního celku pouze ze satelitních snímků, či náhledů snímků z internetových map.

Rovněž v případě oddlužení manželů mohou mít tito pouze jedno „chráněné obydlí“, což může být problém v případě nefungujících manželství, kdy každý z manželů bydlí ve svém vlastním bytě. Tato situace není nijak vyřešena. Existují názory, že v tomto případě by se měla zpeněžit hodnotnější nemovitost.³³² Domnívám se, že to rozhodně nemusí být jediný správný postup. Jako určité vodítko by se mohlo přihlížet ke skutečnosti, zda děti dlužníků žijí v bytě s matkou nebo otcem, neboť nařízení o chráněném obydlí, zmiňuje, že jím je obydlí dlužníka a jeho rodiny. To podle mého názoru nahrává možnosti přihlídnout k tomu, kde bydlí děti dlužníka.

---

³³⁰ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7.1.2021, č.j. 1VSPH 1407/2020-B-16.

³³¹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 16.7.2021, č.j. 2 VSPH 614/2021-B-31.

³³² GRYGAR, Jiří. Chráněné obydlí a jeho (ústavněprávní) limity. *Bulletin advokacie*, 2019, č. 9, s. 32-34.

V případě, že je v majetkové podstatě nemovitost insolvenčního správce vždy zadá vypracování znaleckého posudku na určení ceny obvyklé, a je vhodné, aby zadal znalci též výpočet hodnoty „chráněného obydlí“, poté insolvenční správce pouze porovná tyto dvě hodnoty k vyřešení otázky, zda obydlí je chráněným obydlím, či se jedná o obydlí, které dlužník bude povinen vydat ke zpeněžení.

Samotný výpočet hodnoty „chráněného obydlí“ je rozdělen na dva druhy, jeden se používá pro určení hodnoty pro domy a druhý pro byty, ten je používán ve všech případech, kdy se nejedná o dům.³³³ Při výpočtu hraje roli též počet zohledňovaných osob, které s dlužníkem žijí ve společné domácnosti a zároveň, kterým je dlužník povinen poskytovat výživné. *“Tím zákonodárce nemínil požadavek, aby dlužníkovi byla stanovena vyživovací povinnost soudem, ale že tato úprava postihuje všechny případy, kdy dlužník tuto povinnost má podle obecné úpravy obsažené v občanském zákoníku a plní ji.”*³³⁴

K oceňování spoluvlastnického podílu, který rovněž může být chráněným obydlím, bylo judikováno, že *“je třeba odlišovat z hlediska ocenění věci situaci, kdy je předmětem věc celá, od situace, kdy se je předmětem spoluvlastnický podíl, neboť na určení obvyklé ceny nepochybně může mít vliv, zda se nabyvatel stává vlastníkem celé věci a není dotčen ve výkonu vlastnických práv jinou osobou, oproti případům, kdy nabývá pouze spoluvlastnický podíl a vstupuje do spoluvlastnického vztahu. Nejde totiž o stejnou situaci, prodávají-li dva spoluvlastníci nezávisle na sobě podíly (byť v součtu 100 %), a prodává-li se věc celá; cena celé věci bude - obecně nahlíženo vyšší - než, součet cen těchto podílů.”*³³⁵

Hodnota „chráněného obydlí“ je však podstatná pro insolvenčního správce i při následném prodeji obydlí. I když má dlužník povinnost vydat své obydlí ke zpeněžení, nelze jeho *„obydlí zpeněžit za cenu, která by byla nižší než hodnota chráněného obydlí. Přesněji řečeno, možnost stanovit kupní cenu pod cenu odhadní při prodeji mimo dražbu (§ 289 odst. 2 IZ) je limitována hodnotou chráněného obydlí, pod niž nesmí poklesnout, přičemž stejná podmínka by měla zůstat zachována i při zpeněžení obydlí dlužnice jinými způsoby (§ 286*

---

³³³ Ust. § 4 odst. 2 nařízení o chráněném obydlí.

³³⁴ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 16.4.2020, č.j. 1 VSPH 395/2020-B-20.

³³⁵ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7.8.2020, č.j. 2 VSPH 755/2020-B-22.

IZ).”³³⁶ Tento závěr je myslím adekvátní s ohledem na ochrannou funkci institutu „chráněného obydlí“.

Zajímavou aktualitou z poslední doby je skutečnost, že Český statistický úřad přestal vydávat statistiku „Ceny sledovaných druhů nemovitostí“, na kterou byl vázán výpočet hodnoty „chráněného obydlí“. Nabízí se tedy otázka, jak má insolvenční správce při určení této hodnoty postupovat v roce 2022, když fakticky nelze postupovat dle nařízení o chráněném obydlí. Odpověď nabídlo ministerstvo. Zveřejnilo dohledové sdělení, ve kterém uvádí, že insolvenční správci mají vycházet ze starších údajů, tedy z hodnot za roky 2017 až 2019. Tato skutečnost ale fakticky snižuje hodnotu „chráněného obydlí“, a tím se zvyšuje počet obydlí, která budou dlužníci povinni vydat ke zpeněžení,³³⁷ neboť ceny nemovitostí se v posledních letech zvyšovaly.

Identifikace a výpočet hodnoty „chráněného obydlí“ je další „novou“ agendou insolvenčního správce, kterou přinesla oddlužovací novela. Z praxe mohu posoudit, že situace, kdy je v majetkové podstatě dlužníka nemovitost nebo podíl v bytovém družstvu je sama o sobě velmi vzácná, navíc jen málo dlužníků nemá tyto nemovitosti již zastavené, nebo řeší své dluhy s takovým předstihem, že by tím zabránili vzniku soudcovského, resp. exekutorského zástavního práva. Jakkoliv lze rozumět záměru zákonodárce zachovat dlužníkům vlastní bydlení, tak se dle mého názoru institut „chráněného obydlí“ v praxi příliš často nevyužije. Navíc je otázkou, zda si dlužníci takovéto zvýhodnění, které je fakticky na úkor věřitelů, a navíc pouze v oddlužení kombinací, zaslouží. To je však spíše otázka politická a v poslední době lze sledovat převažující názory, jež preferují reorganizaci dlužníka. Tato situace je známa především z Francie a není neobvyklá ani v jiných zemích. „Jde o jakýsi až metafyzický pojímaný princip uplatnění viny za finanční krizi, ze které jsou viněni především věřitelé a finanční investoři, „nezodpovědní“ bankéři.“³³⁸

Další výjimka při zpeněžení majetku oddlužením kombinací se týká majetku nízké hodnoty. Dlužník totiž není povinen vydat majetek ke zpeněžení, pokud ze zprávy pro

---

³³⁶ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17.3.2021, č.j. 1 VSPH 138/2021-B-15.

³³⁷ Ministerstvo spravedlnosti. *Justice.cz: Dohledové sdělení Ministerstva spravedlnosti k určení hodnoty tzv. chráněného obydlí dlužníka.* [online]. Dostupné z: <https://insolvence.justice.cz/dohledove-sdeleni-ministerstva-spravedlnosti-k-urceni-hodnoty-tzv-chraneneho-obydli-dluznika/>.

³³⁸ SMRČKA, Luboš, PLAČEK, Jan. SCHÖNFELD, Jaroslav a LOUDA, Lee. *Insolvenční řízení: (očekávání, realita a budoucnost insolvenčního zákona).* Praha: Professional Publishing, 2016. ISBN 9788074311512, s. 66.

oddlužení vyplývá, že by se zpeněžením tohoto majetku nedosáhlo uspokojení věřitelů.³³⁹ Toto pravidlo míří na majetek nízké hodnoty s ohledem na ust. § 3 odst. 4 vyhlášky o odměně. To stanoví minimální odměnu insolvenčního správce z výtěžku zpeněžení dosaženého způsobu podle ust. § 286 IZ na částku 20.000,- Kč³⁴⁰, s tím, že kdyby bylo dosaženo nižšího výtěžku, činí odměna insolvenčního správce tento dosažený výtěžek snížený o hotové výdaje. Minimální odměna se nevztahuje na odměnu ze zpeněžení jinými způsoby,³⁴¹ tedy například vymožení pohledávky, ani na zpeněžování majetku sloužícího k zajištění.³⁴² Pokud by měl insolvenční správce zpeněžovat nezajištěný majetek veřejnou dražbou, prodejem podle ust. OSŘ o výkonu rozhodnutí, prodejem mimo dražbu, nebo v dražbě provedené soudním exekutorem a hodnota tohoto majetku by nebyla vyšší než 20.000,- Kč s připočtením případného DPH a odečtením nákladů zpeněžení, insolvenční soud rozhodne, že tento majetek dlužník není povinen vydat ke zpeněžení.³⁴³

Vyvstává zde otázka, zda toto pravidlo platí i v případech, kdy dlužník neuvedl tento majetek ve svém seznamu majetku, neboť ust. § 412 odst. 1 písm. b) IZ mimo jiné stanoví, že dlužník je povinen vydat insolvenčnímu správci ke zpeněžení majetek, který dlužník neuvedl v seznamu majetku, ač tuto povinnost měl. Ze samotného zákona nevyplývá aplikační přednost jednoho, či druhého ustanovení. Soudní praxe se spíše kloní k závěru, že ust. § 412 odst. 1 písm. b) IZ je *lex specialis*, neboť by mělo působit výchovně a preventivně a odrazovat dlužníky, aby se nepokoušeli zatajovat majetek. Zpeněžení již zatajeného majetku má charakter sankční. Ostatně, kdyby zákonodárce chtěl zcela vyloučit prodej věcí nižší hodnoty, proč by ve vyhlášce o odměně dále stanovil, že bude-li výtěžek zpeněžení nižší, činí odměnu tato nižší částka. Tato věta by v praxi nebyla využívána, pokud bychom připustili opačný výklad než ten, že aplikační přednost má ust. § 412 odst. 1 písm. b) před ust. § 389 odst. 6 IZ.

Při oddlužení kombinací splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty musí vedle zpeněžení majetkové podstaty samozřejmě probíhat splátkování. Dlužník tedy musí do podání zprávy o splnění oddlužení měsíčně splácet nezajištěným věřitelům ze svých příjmů částku ve stejném rozsahu, v jakém z nich mohou být při výkonu rozhodnutí nebo při exekuci

---

³³⁹ Ust. § 398 odst. 6 IZ.

³⁴⁰ Plus případně DPH, je-li insolvenční správce jeho plátcem.

³⁴¹ Ust. § 3 odst. 2 písm. c) vyhlášky o odměně.

³⁴² Ust. 3 odst. 2 písm. d) IZ.

³⁴³ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4.2.2020, č.j. 4 VSPH 32/2020-B-4.

uspokojeny přednostní pohledávky.³⁴⁴ Rozsah srážek upravuje občanský soudní řád v ust. § 276 a násl. Srážky se provádí z čisté mzdy, do které se počítají i čisté odměny za vedlejší činnosti pro zaměstnavatele s výjimkou náhrady nákladů zaměstnanci v souvislosti s výkonem práce³⁴⁵. Občanský soudní řád obsahuje výčet příjmů, které podléhají srážkám a které ne.³⁴⁶ Dlužníku nesmí být sražena základní částka, jejíž výpočet je stanoven nařízením o nezabavitelných částkách. Takto vypočtená částka se odečte ze mzdy dlužníka a poté se zbytek rozdělí na třetiny. Insolvenční srážka činí dvě třetiny stejně jako srážky pro přednostní pohledávky při výkonu rozhodnutí nebo exekuci.³⁴⁷ Vládní nařízení stanoví částku, nad kterou se srazí zbytek čisté mzdy bez omezení.

Částku, která nesmí být sražena, tvoří součet tří čtvrtin částky životního minima jednotlivce³⁴⁸, částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu³⁴⁹ a dále jedna třetina této nezabavitelné částky na každou osobu, které je dlužník povinen poskytovat výživné. To však neplatí o osobách, jimž je stanoveno výživné soudem.³⁵⁰ V tomto případě bude výživné hrazeno jako pohledávka postavena na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou prostřednictvím insolvenčního správce.³⁵¹ V případě manželství je manžel rovněž vyživovanou osobou a oba manželé si mohou započítat společné dítě jako vyživovanou osobu.³⁵²

Právní úprava výpočtu srážky z příjmu dlužníka nepůsobila v insolvenční praxi mnoho problémů. To se však změnilo na počátku roku 2022. Zákonodárce v reakci na rostoucí ceny energií navýšil pro rok 2022 normativní náklady na bydlení a učinil tak poměrně nešťastným způsobem. Novela³⁵³ vnesla do zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře nový § 26a,

---

³⁴⁴ Ust. § 398 odst. 3 IZ.

³⁴⁵ Zejména při pracovních cestách zaměstnance.

³⁴⁶ Ust. § 299 a § 317 OSŘ.

³⁴⁷ Ust. § 279 odst. 1 OSŘ.

³⁴⁸ Ust. § 2 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu.

³⁴⁹ Částka normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu se určí pro byt, který je užíván na základě nájemní smlouvy v obci od 50 000 do 99 999 obyvatel dle § 26 odst. 1 písm. a) zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře.

³⁵⁰ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 15.11.2011, č.j. 3 VSPH 638/2011-B-17.

³⁵¹ Např. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 10.9.2019, č.j. 3 VSOL 316/2019-B-58.

³⁵² Ust. § 1 nařízení o nezabavitelných částkách.

³⁵³ Zákon č. 17/2022 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, účinný od 28.1.2022.

jehož první odstavec zní „Částky měsíčních normativních nákladů na bydlení stanovené nařízením vlády vydaným podle § 28 pro rok 2022 se pro období od 1. ledna 2022 do 31. prosince 2022 navyšují pro stanovení nároku na příspěvek na bydlení a jeho výši o částky stanovené v odstavci 2.“ Nastal tak interpretační spor o to, zda se toto mimořádné navýšení normativních nákladů použije pouze pro určení nároku na příspěvek na bydlení, či zda se má navýšit i nezabavitelná částka dlužníků při výkonu rozhodnutí, exekuci a v insolvenční praxi dosud není jednotná, krajské soudy mají na věc odlišné názory i přesto, že Ministerstvo spravedlnosti vydalo metodiku výpočtu splátek v oddlužení,³⁵⁴ ve které nabádá k navýšení nezabavitelné částky v souvislosti s touto změnou. Pokynem ministerstva se řídí např. Krajský soud v Plzni.³⁵⁵ Avšak Krajský soud v Hradci Králové vydal opatření pro zajištění účelu insolvenčního řízení³⁵⁶, ve kterém stanovil, že se ust. § 26a zákona o státní sociální podpoře pro výpočet nezabavitelné částky nepoužije a stejný názor prezentuje i Krajský soud v Brně³⁵⁷. Situace je nadále nejednotná nejen v rámci krajů, opačný názor nelze vyloučit ani u jednotlivých senátů v rámci některých soudů. Tato nejednotnost výkladu působí značné škody na důvěře veřejnosti v justici, nicméně nezbyvá než vyčkat rozhodnutí vyšších soudů nebo zásahu zákonodárce. Osobně se ztotožňuji s výkladem Krajského soudu v Hradci Králové, a to i s ohledem na to, že důvodová zpráva k novele zákona o státní sociální péči hovoří, stejně jako zákon, pouze o příspěvku na bydlení. Záměrem zákonodárce bylo umožnit více osobám, které se mohou dostávat do krize způsobené skokovým navyšováním cen energií, získání příspěvku na bydlení. O tento příspěvek může požádat též dlužník v oddlužení. Zohlednění zvýšení normativních nákladů do výpočtu nezabavitelné částky dle mého názoru nebylo v úmyslu zákonodárce a mělo by pro dlužníky *de facto* dvojí účinek.

Je-li dlužník podnikatelem, soud určí tzv. zálohovou splátku, kterou bude dlužník měsíčně splácet nezajištěným věřitelům z příjmů z jeho podnikání.³⁵⁸ Zákon stanoví několik způsobů určení zálohové splátky, podle aktuální situace podnikajícího dlužníka. Pokud podniká

---

³⁵⁴ Ministerstvo spravedlnosti. *justice.cz: Metodika výpočtu splátek v oddlužení (od 1. 1. 2022)*. [online]. Dostupné z: <https://insolvence.justice.cz/insolvencni-spravce/#dokumenty>.https://insolvence.justice.cz/wp-content/uploads/2022/02/R003_metodika_vypoctu_splatek_od_220101.pdf.

³⁵⁵ Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 13.5.2022, č.j. KSPL 54 INS 8212/2020-B-18.

³⁵⁶ Ministerstvo spravedlnosti. *justice.cz*. [online]. Dostupné z: <https://justice.cz/web/krajsky-soud-v-hradci-kralove/>.

³⁵⁷ Ministerstvo spravedlnosti. *justice.cz*. [online]. Dostupné z: <https://justice.cz/web/krajsky-soud-v-brne/>.

³⁵⁸ Ust. § 398b IZ.

již delší dobu a má k dispozici daňové přiznání za poslední zdaňovací období, určí se zálohová splátka jako jedna dvanáctina ze zjištěného zisku za poslední zdaňovací období podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Jestliže dlužník nevykonával podnikatelskou činnost po celé zdaňovací období, splátka se určí podle podílu zjištěného zisku a počtu měsíců, po které dlužník vykonával svoji podnikatelskou činnost. Pokud nelze výše uvedeným postupem zálohovou splátku stanovit, určí se po vyjádření insolvenčního správce dle očekávaných budoucích měsíčních příjmů dlužníka, které vycházejí z rozdílu jeho skutečných příjmů a nákladů. Jinými slovy insolvenční správce zkoumá příjmy a výdaje podnikatele v daném měsíci a ze zjištěného zisku vychází při návrhu zálohové splátky, kterou insolvenčnímu soudu navrhuje ve zprávě pro oddlužení.³⁵⁹ Tento postup je nejčastější v případě kdy, dlužník s podnikáním krátce před přezkumným jednáním začal. Pokud nelze ani takto zálohovou splátku vypočítat, určí se z částky, která odpovídá měsíční průměrné mzdě v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předcházejícího kalendářního roku.

Vzhledem k tomu, že insolvenční zákon užívá pojmu zisk, aniž by jej definoval,³⁶⁰ zaslouží si tato otázka bližší prozkoumání, neboť zákonná úprava umožňuje různý výklad. Jedním z nich je, že zisk je částka uvedená v daňovém přiznání, a to i v případě, že jsou náklady uplatněny tzv. paušálem.³⁶¹ Částka tedy nereflektuje skutečné náklady, které navíc podnikatel není povinen dle daňových předpisů evidovat. Tento výklad podporuje též znění ust. § 398b odst. 4 IZ, ve kterém zákonodárce výslovně zmiňuje reálně vynaložené náklady.³⁶² Jako nespravedlivé lze vnímat nepoměr mezi „*nadsazenými*“ fiktivními paušálními výdaji a výdaji skutečnými. Dlužník, který uplatňuje skutečné výdaje, může využít „*daňové optimalizace*“ k tomu, aby svůj zisk snižoval a tím snižoval svoji zálohovou splátku, například vysokými odpisy nebo uplatněním ztrát z minulých let.³⁶³ Tomu by zabránil druhý výklad, dle kterého je třeba zjišťovat zisk odečtením skutečných nákladů od příjmů dlužníka. Dlužník sice není dle daňových předpisů vždy povinen své výdaje evidovat, avšak s ohledem na jeho

---

³⁵⁹ Plánovaná novela insolvenčního zákona měla zavést nezbytnost souhlasu dlužníka s takto navrhovanou splátkou.

³⁶⁰ IZ odkazuje v poznámce pod čarou na zákon o daních z příjmů, ten však pojem zisk rovněž nedefinuje.

³⁶¹ Ust. § 7 odst. 7 zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmu.

³⁶² JIRMÁSEK, Tomáš. *insolvencnizona.cz: NOVELA INSOLVENČNÍHO ZÁKONA – VERZE 2019 – 5*. [online]. 26.3.2019. Dostupné z: <https://www.insolvencnizona.cz/clanky/novela-insolvencniho-zakona-verze-2019-5/>.

³⁶³ SPRINZ, Petr. CHYTIL, Petr. In: SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 9788074007538, s. 1076 a 1078.

povinnosti v oddlužení (vynaložit veškeré úsilí, které lze spravedlivě požadovat, k plnému uspokojení pohledávek věřitelů a zpřístupnit správci účetnictví či daňovou evidenci), lze povinnost dokladovat náklady podnikání dovodit právě z ustanovení insolvenčního zákona. Tento druhý přístup je v literatuře prezentován jako správný.³⁶⁴ Z pohledu správce tento přístup vyžaduje složitější hodnocení příjmů dlužníka a klade vyšší nároky na dlužníkovu podnikání, respektive evidenci. Z hlediska daní mohou být zákonodárcem záměrně zvýhodňováni podnikatelé, protože dovedou vytvářet pracovní místa a svou činností pohánějí ekonomiku. Nicméně v insolvenčním řízení nedochází k uspokojení pouze veřejnoprávních pohledávek, jako jsou daně, ale též pohledávek soukromoprávních, což je další argument pro přístup zjišťování skutečného zisku podnikatelů v oddlužení. Plánovaná novela měla do insolvenčního zákona výslovně zavést princip zjišťování skutečného zisku a do ust. § 398b měla vložit pojmy „reálně dosažené příjmy“ a „reálně vynaložené výdaje“, tím by odpadly dohady ohledně příjmů podnikajících dlužníků.

S částkou zjištěnou výše uvedenými postupy dle ust. § 398b odst. 3 až 5 IZ je nutno naložit shodně, jako s částkou příjmu dlužníka ze závislé činnosti, tedy ji podrobit výpočtu nezabavitelné částky, která i v případě dlužníka podnikatele musí dlužníku zůstat.³⁶⁵

Zálohovou splátku insolvenční správce na konci zdaňovacího období porovná s takzvanou referenční srážkou. Ta je jednou dvanáctinou z příjmu dlužníka podnikatele za dané uplynulé zdaňovací období. Dlužník je totiž povinen insolvenčnímu správci předložit daňové přiznání, účetnictví nebo daňovou evidenci, výpis z účtu a další listiny osvědčující jeho příjmy a výdaje.³⁶⁶ Každý rok se tak porovnávají příjmy dlužníka s očekávanými příjmy dlužníka předpokládanými při určování zálohové splátky. Je-li součet zálohových splátek zaplacených dlužníkem za dané zdaňovací období nižší, než součin referenční srážky a počet měsíců trvání oddlužení zdaňovacího období, insolvenční správce vyzve dlužníka k doplacení nedoplatku. Dlužník musí doplatit rozdíl. Je-li situace opačná, tedy součet zálohových splátek zaplacených

---

³⁶⁴ Srov. ERBSOVÁ, Hana. In: MORAVEC, Tomáš. KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN 9788074008498, s. 1504 a STRNAD, Zdeněk. In: KOZÁK, Jan. *Insolvenční zákon: komentář*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788075985781 s. 1430.

³⁶⁵ ERBSOVÁ, Hana. In: MORAVEC, Tomáš. KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN 9788074008498, s. 1503.

³⁶⁶ Ust. § 398 odst. 6 IZ.

dlužníkem v daném zdaňovacím období je vyšší, než součin referenční srážky a počtu měsíců, insolvenční správce dlužníkovi žádné finanční prostředky nevrací, technicky by to ani nebylo možné, neboť správce finanční prostředky každý měsíc rozpočítává mezi věřitele. Někdy bývá zálohová splátka nazývána též „*minimální nevratnou částkou*“, neboť „*povahu zálohové platby má jen tehdy, byla-li stanovena v nižší než zákonné výši, tedy je-li následně zjištěný skutečný zisk dlužníka vyšší, než se při určení MNC předpokládalo. V takovém případě je dlužník povinen rozdíl doplatit*“³⁶⁷ V tomto případě může dlužník požádat insolvenční soud o změnu výše zálohové splátky. Na návrh dlužníka může soud snížit či zvýšit zálohovou splátku kdykoliv v průběhu řízení z důvodu změny poměrů, pro kterou lze předpokládat, že výše zálohové splátky může ohrozit plnění splátkového kalendáře, nebo se jinou výší dosáhne vyšší míry uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů.³⁶⁸

Plánovanou novelou mělo být nově umožněno, aby v případě zálohové splátky určené na základě předpokládaných příjmů a výdajů, určil referenční srážku insolvenční soud, pokud by měla nastat situace, že se tato bude výrazně lišit od původně předvídaných příjmů a výdajů dlužníka. Tento krok tedy měl umožnit soudu zmírnit nežádoucí dopady zálohové splátky (určené na základě chybného předpokladu) a jejího porovnání s referenční srážkou. Tato plánovaná změna je dle mého názoru nadbytečná. Stejný efekt pro dlužníka má již existující možnost soudu regulovat částku nedoplatku po přepočtu zálohových splátek a referenční srážky obsažená v ust. § 398b odst. 7 IZ. Výsledkem pro dlužníka může být v obou případech to, že zaplatí jinou částku, než byla zjištěna na základě skutečných čísel. Domnívám se, že navrhovaná změna tedy by vedla pouze ke zbytečnému rozšíření právní úpravy oddlužení, která je již v současné době relativně rozsáhlá.

Poslední, tedy devátý, odstavec ustanovení § 398b IZ řeší situaci, kdy má dlužník jak příjmy z podnikání, tak příjmy ze závislé činnosti. Z tohoto ustanovení vyplývá, že při výpočtu referenční nebo zálohové splátky se neuplatní postup snížení o základní částku, která nesmí být při výkonu rozhodnutí nebo exekuci sražená povinnému z měsíční mzdy v případě, že tato nezabavitelná částka byla zohledněna u druhého příjmu, tedy u příjmu ze závislé činnosti. Je přitom na zvážení okolnosti konkrétního případu, ze kterého příjmu bude dlužníku ponechána základní částka. Je nutné zvažovat zejména výši a pravidelnost jednotlivých příjmů.

---

³⁶⁷ JIRMÁSEK, Tomáš. *insolvencnizona.cz: NOVELA INSOLVENČNÍHO ZÁKONA – VERZE 2019 – 5*. [online]. 26.3.2019. Dostupné z: <https://www.insolvencnizona.cz/clanky/novela-insolvencniho-zakona-verze-2019-5/>.

³⁶⁸ Ust. § 398b, odst. 8 IZ.

Dlužník může požádat o stanovení jiné výše měsíčních splátek³⁶⁹ a to v návrhu na povolení oddlužení a v odůvodněných případech i později. Nejpozději však při jednání s insolvenčním správcem.³⁷⁰ O tomto návrhu rozhoduje insolvenční soud³⁷¹ a jinou výši splátky schválí, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že zákonem stanovená splátka může ohrozit plnění splátkového kalendáře nebo se touto jinou, než zákonnou splátkou dosáhne vyšší míry uspokojení nezajištěných věřitelů. Dlužník musí svůj návrh odůvodnit a prokázat tvrzené skutečnosti.³⁷² Musí uvést jakou výši měsíční splátky navrhuje či jakým způsobem se bude tato částka určovat a musí uvést rovněž důvody, které způsobily jeho úpadek a uvést vše, co dlužník činil k zachování a zvýšení svých příjmu a ke snížení závazků. Insolvenční soud však není návrhem dlužníka vázán.³⁷³ Insolvenční soudy v praxi nejčastěji stanoví pevnou splátku z dlužníkovy příjmu, nebo stanoví, že dlužník je povinen měsíčně splácet částku postižitelnou při výkonu rozhodnutí či exekuci jako pro přednostní pohledávky a zároveň určí její horní hranici. Dlužníci typicky žádají o stanovení splátky nižší. Velmi častým důvodem, který je insolvenčními soudy jednotně akceptován pro schválení nižší splátky je skutečnost, že dlužník má vysoké náklady s udržení lépe placené práce, typicky pracuje v zahraničí, či dojíždí do velmi vzdáleného místa v ČR, díky čemuž dosahuje vyššího příjmu, než kdyby pracoval poblíž místa svého bydliště. Relevantní je tedy aspekt výhodnosti pro věřitele.³⁷⁴ Důvodem pro nižší splátku není sama o sobě ani skutečnost, že dlužník je schopen svým nezajištěným věřitelům zaplatit 100 % jejich pohledávek před uplynutím doby splátkového kalendáře.³⁷⁵

Vyvstává otázka, zda může dlužník žádat i o stanovení splátky vyšší než zákonné tehdy, má-li zájem na dřívějším splnění oddlužení. Existují určité pochybnosti o tom, zda právní úprava srážek ze mzdy umožňuje odchýlný postup a zda je ustanovení o jiné výši měsíční splátky *lex specialis*. Dlužník bezesporu může v průběhu oddlužení kombinací zasílat

---

³⁶⁹ Ust. § 398 odst. 5 IZ.

³⁷⁰ Ust. § 410 odst. 2 IZ.

³⁷¹ Dlužník může požádat o jinou výši splátky i jindy v průběhu oddlužení, a to z důvodu změny poměrů dle ust. § 398 odst. 5 IZ, srov. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20.7.2015, č.j. 3 VSPH 1036/2011-B-18.

³⁷² Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 18.1.2013, č.j. 3 VSPH 1588/2012-B-16.

³⁷³ STRNAD, Zdeněk, In: KOZÁK, Jan. *Insolvenční zákon: komentář*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788075985781 s. 1476.

³⁷⁴ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 17.3.2021, č.j. 4 VSOL 48/2021-B-16.

³⁷⁵ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 20.3.2013, č.j. 2 VSOL 218/2013-B-10.

dobrovolné splátky nad rámec splátkového kalendáře. Právní úprava výše srážky z příjmu dlužníka je však určena k jeho ochraně, což je relevantní argument pro možnost stanovení vyšších splátek.³⁷⁶

6.1.2.1 Minimální splátka

Insolvenční správce musí posuzovat, zda dlužník naplňuje též další podmínky pro schválení oddlužení, zda není dán nepoctivý záměr dlužníka a také, zda dlužník splňuje podmínku tzv. „*minimální splátky*“. Dlužník musí být schopen uhradit odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce a výše splátky věřitelům včetně pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek jim na roveň postavených nesmí být nižší než tyto pohledávky. Přitom musí být dlužník dále schopen hradit pohledávky na výživném ze zákona a pohledávku sepisovatele návrhu, který ji uplatnil v insolvenčním řízení předepsaným způsobem.³⁷⁷ V souvislosti s právní úpravou „*minimální splátky*“³⁷⁸ existuje rovněž několik variant výkladu a aplikace tohoto institutu. Problém je v tom, že insolvenční správce má několik druhů odměn, kromě pravidelné měsíční odměny má nárok vždy na odměnu za přezkoumané pohledávky a vedle toho může vzniknout nárok na odměnu ze zpeněžení majetku. Výše odměny za zpeněžení pochopitelně při zjišťování, zda dlužník dosáhne na „*minimální splátku*“ není známa. Z toho vyplývá, že kombinací různých přístupů lze dojít k různé výši této minimální částky.³⁷⁹ Do odměny správce pro účely výpočtu „*minimální splátky*“ se dle Sprinze a Chytila³⁸⁰ počítá paušální odměna, odměna za přihlášky a dále se do výpočtu počítá též odměna ze zpeněžení nezajištěného majetku, odměna za přihlášky a ze zpeněžení se mají vydělit počtem měsíců trvání splátkového kalendáře (tedy 60 nebo 36). Pokud výše odměny ze zpeněžení ve fázi před schvalováním oddlužení nelze odhadnout, nemá se k ní přihlížet. Domnívám se však, že tento

---

³⁷⁶ SPRINZ, Petr. CHYTIL, Petr. In: SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 9788074007538, s. 1062.

³⁷⁷ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 18.8.2020, č.j. 4 VSOL 276/2020-A-25.

³⁷⁸ Ust. § 395 odst. 1 písm. b) IZ.

³⁷⁹ JIRMÁSEK, Tomáš. *Insolvenční zóna.cz: POSTIŽITELNOST PŘÍJMŮ DLUŽNÍKA JIŽ OD ZAHÁJENÍ INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ. PROVÁDĚNÍ SRÁŽEK Z PŘÍJMŮ DLUŽNÍKA PŘI SOUBĚHU PŘÍJMŮ OD VÍCE PLÁTCŮ*. [online]. 15.12.2020. Dostupné z: <https://www.insolvenznizona.cz/clanky/postizitelnost-prijmu-dluznika-jiz-od-zahajeni-insolvenčního-řízení-provadení-sražek-z-příjmu-dluznika-pri-souběhu-příjmu-od-vice-platcu/>.

³⁸⁰ SPRINZ, Petr. CHYTIL, Petr. In: SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 9788074007538, s. 1041 a 1042.

přístup není spravedlivý, protože dlužník nijak nezavinil, že v určitý čas nelze odhadnout, za jakou cenu bude zpeněžen jeho majetek, proto se neztotožňuji s tezí, že by se do tohoto výpočtu měla započítávat odměna ze zpeněžení. Sprinz a Chytil dále uvádí, že DPH se počítá k odměně zahrnované do výpočtu, a to dle ustálené praxe.

Dále se vyskytla otázka, zda ust. § 395 odst. 1 písm. b) IZ platí i pro oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, když § 395 se vztahuje k oddlužení obecně. Stejně ustanovení však obsahuje též slovo „splácení“, které dává tušit, že zákonodárce měl na mysli pouze oddlužení kombinací. Důvodová zpráva k návrhu oddlužovací novely hovoří rovněž pouze obecně o vztahu k oddlužení. Sprinz a Chytil poukazují na pozměňovací návrh Patrika Nachera č. 1189 s. 3, který aplikaci tohoto ustanovení na oddlužení zpeněžením majetkové podstaty vylučuje.³⁸¹ Domnívám se, že samotná otázka aplikace na oddlužení zpeněžením majetkové podstaty je z praktického hlediska nelogická a ztotožňuji se se závěrem, že ustanovení se aplikuje jen na oddlužení kombinací.

Nedostatečnou výši splátky, respektive příjmů řeší v praxi dlužníci tak, že uzavírají smlouvy o důchodu, nebo o darování podpory se třetími osobami. Někomu by se mohlo zdát, že se jedná o obcházení zákona, avšak původně jde o záměr zákonodárce. Insolvenční zákon před oddlužovací novelou obsahoval výslovnou úpravu uzavírání těchto smluv za účelem zvýšení příjmů dlužníků. Vzhledem k odstranění minimální 30% hranice pro osvobození dlužníka a nezrušení oddlužení se však zdálo, že tato úprava bude nadbytečná. Do zákona však přibyla „hranice“ spočívající v úpravě „minimální splátky“. V současné situaci uzavírání těchto smluv nic nebrání, ačkoliv je insolvenční zákon výslovně neupravuje, naopak jejich uzavírání je snazší, neboť podpisy dárců již není třeba úředně ověřovat.³⁸² Domnívám se, že vzhledem k účelu insolvenčního řízení, kterým je, dle ust. § 1 IZ co nejvyšší a zásadně poměrné uspokojení dlužnických věřitelů, se jedná o vysoce funkční prostředek, kterým se do majetkové podstaty, posléze tedy dlužnickým věřitelům, dostává plnění od dalších osob, a to na bázi dobrovolnosti. Takového výsledku by se např. v exekčním řízení jen těžko dosahovalo.

---

³⁸¹ SPRINZ, Petr. CHYTIL, Petr. In: SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 9788074007538, s. 1040.

³⁸² SPRINZ, Petr. CHYTIL, Petr. In: SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 9788074007538, s. 1023, srov. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 3.3.2017, č.j. 3 VSPH 340/2017-A-14.

Insolvenční správce popíše své závěry o tom, zda dlužník splňuje zákonné podmínky pro schválení oddlužení ve zprávě pro oddlužení.³⁸³ Ve zprávě se též vyjádří k případnému návrhu na stanovení jiné než zákonné splátky, či k výpočtu zálohové splátky u dlužníka podnikatele. Zprávu pro oddlužení a zprávu o přezkumu včetně všech příloh doručí insolvenčnímu soudu, který tyto dokumenty po provedení anonymizace některých osobních údajů³⁸⁴ zveřejní v insolvenčním rejstříku. Současně soud účastníky vyrozumí, že mohou ve lhůtě 7 dnů od zveřejnění obou zpráv podávat námitky.³⁸⁵ Ty nemohou směřovat proti popření pohledávky. Námitky soud doručí insolvenčnímu správci, který se k nim má vyjádřit, či provést opravu či úpravu přezkoumání přihlášených pohledávek, zprávy o přezkumu nebo zprávy pro oddlužení. K tomu soud správci stanoví lhůtu, která nesmí být delší než 10 dnů. Nelze podávat námitky blanketní formou, ale musí být v této lhůtě též odůvodněné.³⁸⁶ Pokud insolvenční správce neshledá námitky důvodné sdělí to insolvenčnímu soudu, který může nařídít jednání, kde se projednají. O námitkách soud rozhodne nejpozději v rozhodnutí o schválení či neschválení oddlužení a proti rozhodnutí o nich není přípustné odvolání.³⁸⁷

O způsobu oddlužení mají právo hlasovat věřitelé. Mohou tak učinit na schůzi věřitelů, nebo mimo ni prostřednictvím hlasovacích lístků.³⁸⁸ Svolání schůze věřitelů musí být navrženo nadpoloviční většinou věřitelů.³⁸⁹ Pro insolvenčního správce je podstatné, že na svolanou schůzi věřitelů předvolán a je povinen se jí osobně zúčastnit,³⁹⁰ stejně jako dlužník.³⁹¹ Samotné hlasování v podstatě probíhá mimo dosah insolvenčního správce a je v gesci insolvenčního soudu. O způsobu oddlužení rozhodne schůze věřitelů prostou většinou hlasů nezajištěných

---

³⁸³ Insolvenční správce uvede ve zprávě pro oddlužení vyjádření ke skutečnostem, které by jinak odůvodňovali odmítnutí nebo zamítnutí návrhu na povolení oddlužení dle ust. § 403 odst. 1 IZ.

³⁸⁴ Nikoliv však osobních údajů dlužníka, ty jsou veřejné.

³⁸⁵ Ust. § 398 odst. 4 IZ.

³⁸⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.3.2021, č.j. 29 NSČR 25/2019.

³⁸⁷ Ust. § 398a odst. 6 IZ.

³⁸⁸ Ust. § 399 až 403 IZ.

³⁸⁹ Před přijetím akreditační novely se svolání schůze věřitelů předpokládalo automaticky.

³⁹⁰ Revizní novelou bylo umožněno, aby se insolvenční správce nechal zastoupit, s tím že soud mohl v konkrétním případě vyžadovat jeho osobní účast. Novelou akreditační však byla možnost zastoupení insolvenčního správce na schůzi věřitelů zrušena.

³⁹¹ SPRINZ, Petr. CHYTIL, Petr. In: SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 9788074007538, s. 1080.

věřitelů dle výše jejich pohledávek a obdobně to platí, pokud hlasování věřitelů probíhá mimo schůzi věřitelů. „*Věřitelé nejsou při hlasování o způsobu oddlužení vázáni návrhem dlužníka ani návrhem insolvenčního správce uvedeným ve zprávě pro oddlužení.*“³⁹² Věřitelé hlasují případně rovněž o tom, zda doporučují vyhovět žádosti dlužníka o stanovení jiné výše měsíčních splátek. V oddlužovací praxi však bývá nejčastější postup podle ust. § 402 odst. 5, tedy že soud rozhodne o schválení oddlužení kombinací. Jen velmi zřídka při oddlužení, tedy insolvenčním řízení zejména fyzických osob,³⁹³ věřitelé využívají svého hlasovacího práva. Ke schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty je nutné, aby tento způsob získal prostou většinou hlasů nezajištěných věřitelů při hlasování o způsobu oddlužení na schůzi věřitelů nebo mimo ni. V opačném případě soud bude rozhodovat o schválení oddlužení kombinací.³⁹⁴ Oddlužení insolvenční soud neschválí, jestliže vyšly najevo skutečnosti, které by jinak vedly k odmítnutí nebo zamítnutí návrhu na povolení oddlužení.³⁹⁵ Insolvenční soud při neschválení oddlužení rozhodne o prohlášení konkursu na majetek dlužníka nebo řízení zastaví a rozhodne o odměně insolvenčního správce, jeho nákladech a zproští ho funkce.³⁹⁶

---

³⁹² ERBSOVÁ, Hana. In: MORAVEC, Tomáš. KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN 9788074008498, s. 1508.

³⁹³ Zákon připouští oddlužení nejen fyzických osob, ale též právnických osob, které podle zákona nejsou považovány za podnikatele a současně nemají dluhy z podnikání (ust. § 389 odst. 1). Typicky se může jednat např. o společenství vlastníků jednotek. Ta mají podnikání zákonem zapovězeno.

³⁹⁴ Ust. § 404 IZ.

³⁹⁵ Ust. § 405 odst. 1 IZ.

³⁹⁶ Více k otázce, kdy se řízení zastaví a kdy se prohlásí konkurs v kapitole: Skončení oddlužení.

7 Schválení oddlužení

Pokud soud neshledá žádné důvody pro neschválení, vydá usnesení o schválení oddlužení.³⁹⁷ Tomu nebrání ani skutečnost, že se nepřihlásil žádný věřitel.³⁹⁸ Pokud byl schválen způsob zpeněžením majetkové podstaty, rozhodnutí musí obsahovat označení majetku, který náleží do majetkové podstaty včetně toho, který se stane jeho součástí podle ust. § 412 odst. 1 písm. b) IZ a dále hodnoty získané z neúčinného právního jednání. Je-li oddlužení schváleno ve formě kombinace splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty, musí rozhodnutí výslovně ukládat dlužníkovi, aby platil nezajištěným věřitelům prostřednictvím insolvenčního správce k určitému dni v měsíci insolvenční splátku podle poměru jejich pohledávek určeného ve zprávě pro oddlužení. Termín úhrady první splátky stanoví soud do konce měsíce následujícího po měsíci, v němž došlo ke schválení oddlužení. V rozhodnutí rovněž označí příjmy, ze kterých dlužník bude hradit splátky a plátcům příjmů dlužníka stanoví povinnost zasílat srážky na účet majetkové podstaty. Otázkou je, zda soud může stanovit tuto povinnost zahraničnímu zaměstnavateli dlužníka.³⁹⁹ Insolvenční soud nemá dostatečné pravomoci nad zahraničním subjektem. Sprinz a Chytil k tomu uvádějí, že na uvedené může mít vliv též článek 32 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/848 ze dne 20.5.2015, nicméně v něm je upraven až výkon takového rozhodnutí (je to typ exekučního titulu) a nikoliv jeho přímý účinek.⁴⁰⁰ V praxi se tedy počítá s tím, že zaslání srážek zajistí dlužník sám.

Insolvenční soud při určení insolvenční splátky a označení plátce příjmů vychází z informací uvedených ve zprávě pro oddlužení, tedy z aktuálních příjmových poměrů dlužníka, zjištěných insolvenčním správcem. Vzhledem k tomu, že se srážky ze mzdy provádí ze všech příjmů dlužníka,⁴⁰¹ může insolvenční soud určit, jakým způsobem budou srážky provádět jednotliví plátcí příjmu. Soud může každému jednotlivému plátcí stanovit procento nezabavitelné částky, které uplatní při výpočtu nezabavitelné částky, nebo může určit, že všichni plátcí mzdy nebo jiného příjmu budou zasílat celý dlužníkům příjem na účet majetkové podstaty, přitom stanoví insolvenčnímu správci povinnost, aby každý měsíc tyto příjmy

---

³⁹⁷ Ust. § 426 odst. 1 IZ.

³⁹⁸ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17.5.2012, č.j. 2 VSPH 604/2012-B-14.

³⁹⁹ Srov. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 18.1.2017, č.j. 3 VSPH 1455/2016-B-22.

⁴⁰⁰ SPRINZ, Petr. CHYTIL, Petr. In: SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 9788074007538, s. 1097.

⁴⁰¹ Ust. § 297 OSŘ.

dlužníka sečetl, vypočítal insolvenční splátku a vyplatil dlužníkovi nepostižitelnou částku. Tato varianta samozřejmě klade zvýšené požadavky na insolvenčního správce, který tak funguje každý měsíc jako „účetárna“. Nutno dodat, že v případě méně svědomitých dlužníků je tím zajištěn hladký průběh splácení z více příjmů. Alternativu poskytuje insolvenčnímu správci vyhláška o standardech. Dle ní je správce oprávněn určit jednotlivým plátcům příjmů dlužníka, jakou část nezabavitelné částky nemají srážet.⁴⁰² Někteří zaměstnavatelé však odmítají pokyn insolvenčního správce uposlechnout a nezbývá, než se obrátit na insolvenční soud a žádat jej, aby zaměstnavateli uložil rozhodnutím (usnesením o změně splátkového kalendáře) povinnost zohledňovat jinou výši nezabavitelné částky. Některé insolvenční soudy žádosti nevyhovují a odkáží správce právě na vyhlášku o standardech, přičemž odvolání proti takovému rozhodnutí není přípustné.⁴⁰³ Z pohledu insolvenčních správců je nešikovné, že tato možnost je zakotvena pouze ve vyhlášce, kde je navíc upravena jen jako standard výkonu funkce správce a nehovoří o povaze a závaznosti vůči plátcům příjmů. Domnívám se, že tato pravomoc insolvenčních správců by měla být upravena v insolvenčním zákoně. Mělo by být zřejmé, že plátcí příjmů dlužníka jsou povinni ji uposlechnout a zákonodárce by měl zvážit zakotvení jasné sankce pro případ porušení takového ustanovení, respektive pokynu správce plátcem mzdy dlužníka.

Rozhodnutí o schválení oddlužení musí dále obsahovat označení nezajištěných věřitelů, kteří souhlasili s tím, že hodnota plnění, které v oddlužení nedostanou, bude nižší, než míra uspokojení podle § 412 odst. 1 písm. b) IZ, dále obsahuje příkaz dlužníkovi, aby vydal insolvenčnímu správci ke zpeněžení majetek, který patří do majetkové podstaty. Tím přechází dispoziční oprávnění k majetku na insolvenčního správce.⁴⁰⁴ Ten má tedy po schválení oddlužení dispoziční oprávnění k majetku který, byl dlužníku uložen k vydání ke zpeněžení a dále k majetku který, slouží k zajištění.

Rozhodnutím o schválení oddlužení insolvenční soud rovněž může uložit dlužníku povinnost užít služby odborného sociálního poradenství, které správce může navrhnout ve zprávě pro oddlužení. Institut v praxi není využíván, neboť není zřejmé, z jakých prostředků budou služby sociálního poradenství hrazeny a jaké poradenství má být poskytováno a kdo jej

---

⁴⁰² Ust. § 16 písm. e) vyhlášky o standardech.

⁴⁰³ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 26.3.2018, č.j. 4 VSOL 189/2018-B-12.

⁴⁰⁴ Ust. § 409 odst. 3 IZ.

má poskytovat.⁴⁰⁵ Pro případnou budoucí novelizaci ustanovení o povinném sociální poradenství pro dlužníky se v současné době provádějí průzkumy.⁴⁰⁶ Dle mého názoru by novelizace, respektive dotažení tohoto institutu, bylo velmi přínosné pro množství dlužníků, neboť nedostatek finanční gramotnosti, neznalost v oblasti insolvenčních předpisů, ale též předpisů o státní sociální podpoře či pracovním právem často komplikují oddlužení, navíc řada dlužníků na sebe po jeho skončení opět začne brát neuváženě nové závazky. Vzdělávání některých dlužníků v oblasti finanční gramotnosti je dle mého názoru jedním z hlavních nástrojů prevence společnosti proti úpadku. Stát má v tomto případě díky oddlužení jedinečnou možnost „vnutit“ vzdělání občanům, kteří jej skutečně potřebují a domnívám se, že této možnosti stát dostatečně nevyužívá. Hodnocení, zda opatření sociálního poradenství uložit je svěřeno insolvenčnímu správci. Ten má případný návrh odůvodňovat a poté případně dohlížet, zda dlužník uloženou povinnost plní. Pro dlužníka má být toto poradenství zdarma.⁴⁰⁷ To vše jsou další povinnosti insolvenčního správce, které mu přibyly s účinností oddlužovací novely. Zákodárce by tedy měl pamatovat i na to, aby správci disponovali dostatečnými prostředky k řádnému provádění této činnosti, nikoliv bez zhodnocení všech dopadů pro praxi přidávat nové libivé instituty do insolvenčního zákona.

Účinky usnesení o schválení oddlužení nastávají okamžikem zveřejnění rozhodnutí v insolvenčním rejstříku. Insolvenční soud jej doručuje i do vlastních rukou plátce mzdy dlužníka. Plátce mzdy nebo jiného příjmu je povinen provádět srážky bez ohledu na to, že rozhodnutí o schválení oddlužení dosud není v právní moci.⁴⁰⁸

---

⁴⁰⁵ ZADRAŽIL, Tomáš. *Ceska-justice.cz: Bezplatné poradenství pro zadlužené nefunguje, potvrzují odborníci*. [online]. 24.4.2020. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2020/04/bezplatne-poradenstvi-zadluzene-nefunguje-potvrzují-odborníci/>.

⁴⁰⁶ Např. RUBIKON Centrum, z. ú. Program Skrze oddlužení společně. Realizace 1. 1. 2020 – 31. 12. 2022. [online]. Dostupné z: <https://www.rubikoncentrum.cz/dalsi-projekty/skrze-oddluzeni-spolecne/>.

⁴⁰⁷ SPRINZ, Petr. CHYTIL, Petr. In: SPRINZ, Petr: *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 9788074007538, s. 1059.

⁴⁰⁸ Ust. § 406 odst. 5 IZ.

8 Průběh oddlužení

Schválením oddlužení začne probíhat oddlužení dle schváleného způsobu. Jde-li o oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, insolvenční správce začne zpeněžovat majetek. Zajištěný majetek dle pokynů zajištěného věřitele. Ostatní majetek insolvenční správce zpeněží dle ustanovení § 398 odst. 2 IZ.⁴⁰⁹ Po dokončení zpeněžení, postupuje správce podle ustanovení o konečné zprávě a rozvrhu v konkursu⁴¹⁰

V případě insolvenčního návrhu podaného dlužníkem, patří do majetkové podstaty též postižitelný příjem dlužníka za období od zahájení insolvenčního řízení do schválení oddlužení.⁴¹¹ V případě dlužníků, kteří mají exekuce, je situace v jistém smyslu jednodušší, neboť jejich zaměstnavatel provádí srážky ze mzdy automaticky i po zahájení insolvenčního řízení. Zákon však neobsahuje jednoznačnou úpravu pro nakládání se mzdou, nebo jiným příjmem dlužníka v tomto období. Praxe dovodila, že zaměstnavatel má v takovém případě deponovat srážky z příjmu u sebe a po schválení oddlužení je vyplatit na účet majetkové podstaty. Kdyby nedošlo ke schválení oddlužení, vyplatí deponované srážky příslušnému exekutorovi, na jehož exekuční příkaz jsou srážky prováděny.

V praxi tak mohou nastávat problémy při střetu exekuce s insolvencí. Zaměstnavatel se včas nedozví, že bylo zahájeno insolvenční řízení a sražené částky vyplácí exekutorovi i po zahájení insolvenčního řízení. Řešení této situace není problematické. Buď sám zaměstnavatel, nebo insolvenční správce vyzve exekutora k vrácení těchto finančních prostředků. Soudní exekutoři nejsou oprávněni si tyto částky ponechat a někteří sami kontaktují insolvenčního správce s dotazem na číslo účtu majetkové podstaty, aby příslušnou částku vymoženou po zahájení insolvenčního řízení mohli vydat na účet majetkové podstaty.⁴¹²

Dalším problémem je, že srážky v tomto období často nedosahují výše, jaké by dosahovaly insolvenční srážky, protože ne všichni dlužníci mají exekuci pro přednostní pohledávky. A s tím souvisí ještě další problém, jak postupovat v případech, kdy dlužník nemá

---

⁴⁰⁹ Viz kapitola Oddlužení zpeněžením majetkové podstaty.

⁴¹⁰ Ust. § 408 odst. 4 IZ.

⁴¹¹ Dle ust. § 205 odst. 1 IZ náleží do majetkové podstaty majetek, který dlužníkovi patřil k okamžiku, kdy nastaly účinky zahájení insolvenčního řízení, a také majetek, který dlužník nabyl v průběhu insolvenčního řízení ve spojení s ust. § 207 odst. 2 IZ a § 398 odst. 3 IZ.

⁴¹² § 109 odst. 1 písm. c) IZ.

žádnou exekuci a zaměstnavatel neprovádí srážky z příjmu vůbec. Rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci vneslo do této problematiky více nejasností,⁴¹³ podle něj měl insolvenční správce postupovat tak, že sepsal do majetkové podstaty celou postižitelnou část příjmů, tedy srážky jako pro přednostní pohledávky, od této částky odečetl zaplacené zálohy na odměnu a náhradu hotových výdajů insolvenčního správce a případně uhrazené běžné výživné. V době, kdy insolvenční správce insolvenčnímu soudu předkládá soupis majetkové podstaty, ještě není schváleno oddlužení a insolvenční správce nemůže vědět, kolik bude činit postižitelná částka v budoucnosti. Musí tedy sepsat dosud zjistitelnou částku, kterou měl by řádně specifikovat, tedy uvést výši příjmů dlužníka, ze které byla zjištěna. Insolvenční soud pak rozhodl o povinnosti správce sdělit dlužníkovi přesnou výši postižitelného příjmu od zahájení insolvenčního řízení do schválení oddlužení, kterou byl dlužník povinen v průběhu schváleného oddlužení vydat ke zpeněžení. Správce měl dlužníkovi předložit podrobné vyčíslení částky a společně s dlužníkem dohodnout způsob úhrady této částky do majetkové podstaty. Takto postupovali insolvenční soudy i správci podle zmíněného judikátu.⁴¹⁴ Dle názorů některých soudců však *“do majetkové podstaty náleží takové prostředky, které dlužník aktuálně, skutečně vlastní (a jen ty lze vydat dle § 398 odst. 3 InsZ), nikoli takové, které již utratil (bez ohledu na to, zda tím porušil InsZ či nikoli).”*⁴¹⁵ K tomuto názoru se přiklonila i pozdější judikatura, když Vrchní soud v Olomouci doplnil, že *“uložit povinnost vydat peněžní prostředky ke zpeněžení představující postižitelnou část příjmů dlužníka od zahájení insolvenčního řízení do schválení oddlužení by tedy bylo možno pouze v případě, pokud by bylo prokázáno, že takové peněžní prostředky má dlužník skutečně k dispozici, či jsou deponovány u zaměstnavatele dlužníka.”*⁴¹⁶ Domnívám se, že tato problematika by si zasloužila výslovnou úpravu přímo v insolvenčním zákoně.

Původně plánovaná novela insolvenčního zákona, provádějící směrnici o preventivní restrukturalizaci a insolvenci, nabízela dílčí řešení jednoho z aspektů zmíněného problému.

---

⁴¹³ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 13.10.2020, č.j. 4 VSOL 438/2020-B-20.

⁴¹⁴ Např. usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 15.7.2021, č.j. KSBR 40 INS 26247/2020-B-6 a následné usnesení o schválení oddlužení ze dne 19.8.2021, č.j. KSBR 40 INS 26247/2020-B-10.

⁴¹⁵ JIRMÁSEK, Tomáš. *Insolvencizona.cz: POSTIŽITELNOST PŘÍJMŮ DLUŽNÍKA JIŽ OD ZAHÁJENÍ INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ. PROVÁDĚNÍ SRÁŽEK Z PŘÍJMŮ DLUŽNÍKA PŘI SOUBĚHU PŘÍJMŮ OD VÍCE PLÁTCŮ.* [online]. 15.12.2020. Dostupné z: <https://www.insolvencizona.cz/clanky/postizitelnost-prijmu-dluznika-jiz-od-zahajeni-insolvencniho-rizeni-provadeni-srazek-z-prijmu-dluznika-pri-soubehu-prijmu-od-vice-platcu/>.

⁴¹⁶ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 21.9.2021, č.j. 2 VSOL 393/2021-B-12.

Jedná se o aspekt, který se týká dlužníka. Ten má povinnost hradit po rozhodnutí o úpadku zálohu na náklady a odměnu insolvenčního správce, přestože má-li exekuci, zaměstnavatel provádí z jeho mzdy srážky. *De facto* tak dlužník tyto částky má hradit ze svého nepostižitelného příjmu. Dle plánované novely⁴¹⁷ mělo být umožněno soudu rozhodnout v rozhodnutí o úpadku o povinnosti plátce mzdy nebo jiného příjmu dlužníka, aby hradil k rukám insolvenčního správce částku k uspokojení zálohy na náklady a odměnu insolvenčního správce a pohledávek běžného výživného v případě, že tyto pohledávky nelze uspokojit z majetkové podstaty jiným způsobem. Insolvenčnímu správci by pak soud stanovil povinnost hradit běžné výživné ještě před schválením oddlužení, čímž by se tato pohledávka dostala v této fázi insolvenčního řízení svým pořadím před zálohu na náklady a odměnu insolvenčního správce. Taková činnost by nebyla zpeněžením majetkové podstaty a insolvenčnímu správci by za ni nenáležela odměna ani náhrada nákladů, což zákonodárce odůvodňuje mimo jiné tím, že zpeněžovat před schválením oddlužení nelze. Nutno dodat, že tento přístup neřeší problematiku komplexně, a je zde vidět, že zákonodárce přistupoval k novelizaci jen z pohledu dlužníka a věřitelů z titulu běžného výživného, nikoliv z pohledu dalších věřitelů. Místo komplexního řešení měla novela vytvořit nový dle mého názoru nesystémový institut, se kterým by se v praxi objevila celá řada nových nejasností a problémů. Například určení částky, kterou by měl zaměstnavatel zasílat. Měla by to být srážka jako pro přednostní, či nepřednostní pohledávky, či pouze částka, jež je dlužník povinen hradit na výživné a případně paušální odměnu a náklady insolvenčního správce? Co v případě, že by nebylo možné vůbec srážet z důvodu nízkého příjmu ze zaměstnání dlužníka? Co v případě, že by dlužník měl více plátců příjmů? Rovněž považuji za nesprávné, že by tím došlo k rozšíření povinností a agendy insolvenčního správce bez adekvátního financování. Odměna ze zpeněžení postižitelných příjmů by tím byla naopak snížena (v některých případech na nulu) neboť by se snížili (o soudem nařízené povinné platby dle nově navrhovaného institutu) částky deponované plátcí příjmů, které se po schválení oddlužení zpeněžují.

Plnění splátkového kalendáře probíhá standardně po dobu 5 let, není-li předtím oddlužení splněno jinak.⁴¹⁸ Tato doba byla před účinností oddlužovací novely „*lhůtou konečnou (nejzazší), přičemž její počátek určuje pro danou insolvenční věc vždy termín první*

---

⁴¹⁷ Plánovaná novela.

⁴¹⁸ Ust. § 412a IZ.

*splátky určený rozhodnutím o schválení oddlužení.*⁴¹⁹ Oddlužení může však trvat až 6,5 roku v případě maximálního přerušení a prodloužení průběhu oddlužení.⁴²⁰ V praxi je doba počítána z praktických důvodů na měsíce.⁴²¹ Kratší než pětileté oddlužení mají osoby pobírající starobní nebo invalidní důchod pro invaliditu druhého a třetího stupně a dále osoby, které mají alespoň dvoutřetinovou většinu “*dětských dluhů*”. Těmto osobám trvá oddlužení maximálně 36 měsíců.

Plnění splátkového kalendáře probíhá prostřednictvím insolvenčního správce. Dlužník plní nezajištěným věřitelům jeho prostřednictvím vždy k určitému dni v měsíci insolvenční splátku z příjmů, které získá po schválení oddlužení.⁴²² Insolvenční správce přerozděluje peněžité plnění mezi nezajištěné věřitele každý měsíc, a to poměrně dle schváleného distribučního schématu. Této konstrukci obsažené v usnesení o schválení oddlužení mnozí dlužníci nerozumí a hledají v usnesení o schválení výslovnou povinnost hradit splátky přímo insolvenčnímu správci. Ten by měl dlužníka správně poučit a poskytnout mu na jeho žádost informace o průběhu a stavu řízení.⁴²³

Plnění připadající na pohledávky, které dosud nebyly zjištěny, insolvenční správce deponuje do doby, než bude pohledávka zjištěna.⁴²⁴ Poté insolvenční správce vypořádá deponovanou částku podle toho, zda a jak byla sporná pohledávka zjištěna. O každé změně poměrů v uspokojení nezajištěných věřitelů insolvenční správce musí vyrozumět insolvenční soud podáním, které se nazývá oznámení o změně v distribuční tabulce.⁴²⁵ Změny mohou nastat v důsledku změn v osobě věřitele,⁴²⁶ dále na základě výsledků zvláštního přezkumného jednání, zjištěním pohledávky, zpětvzetím přihlášky pohledávky, nebo rozhodnutí insolvenčního soudu

---

⁴¹⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2013, č.j. 29 NSČR 12/2013.

⁴²⁰ ERBSOVÁ, Hana. In: MORAVEC, Tomáš. KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN 9788074008498, s. 1642. Více v podkapitole: Přerušování a prodloužení průběhu oddlužení.

⁴²¹ Např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.01.2018, č.j. 29 NSCR 2/2016.

⁴²² Ust. § 406 odst. 3, písm. a) IZ.

⁴²³ Dle ust. § 7 písm. k) vyhlášky o standardech.

⁴²⁴ Ust. § 411 odst. 2 IZ.

⁴²⁵ Vyhláška č. 581/2020 Sb. kterou se mění vyhláška č. 191/2017 Sb., o náležitostech podání a formulářů elektronických podání v insolvenčním řízení a o změně vyhlášky č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, ve znění vyhlášky č. 131/2019 Sb.

⁴²⁶ Ust. § 18 IZ.

podle § 185 a 186 IZ.⁴²⁷ Formuláře oznámení o změně v distribuční tabulce byly novelou vyhlášky o náležitostech formulářů účinnou od 1.1.2021 sjednoceny s formulářem zprávy o plnění oddlužení. Formulář je interaktivní, umožňuje v první části zvolit druh podání, tedy zprávu o plnění oddlužení, oznámení o změně v distribuční tabulce, nebo jejich kombinaci. Z praxe mohou říci, že tato změna nepřinesla nijak znatelné zlepšení, či zjednodušení práce insolvenčního správce, neboť obě dvě zprávy se sebou nesouvisí a jejich společné podání není příliš časté.

Správce musí při výkonu své funkce postupovat svědomitě a s odbornou péčí. Ve vztahu k pravidelnému vyplácení peněžitého plnění nezajištěným věřitelům to znamená, že by měl provádět výplatu bez zbytečného odkladu, zpravidla nejpozději do 10 pracovních dnů ode dne, kdy byla splátka připsána na účet majetkové podstaty. Pokud insolvenční správce přepočítává insolvenční splátku, má bez zbytečného odkladu vyplácet dlužníkovi část příjmů která mu nemůže být sražena, zpravidla nejpozději do 5 pracovních dnů ode dne připsání srážek dlužníkových příjmů na účet majetkové podstaty, a to podle mzdových nebo jiných dokladů o příjmech dlužníka.⁴²⁸ Ten v tomto případě musí každý měsíc včas předkládat potvrzení o příjmu, aby mohl insolvenční správce vyplatit nepostižitelné části jeho příjmu.

8.1 Povinnosti dlužníka po schválení oddlužení

Po schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty má dlužník povinnosti, které zákon stanoví v ust. § 412 odst. 1 písm. a) až h). Neplnění každé z těchto povinností může vést ke zrušení oddlužení, či nepřiznání osvobození od placení zbytku dluhů.⁴²⁹ Dlužník musí vykonávat přiměřenou výdělečnou činnost a pokud je nezaměstnaný, musí usilovat o získání pravidelného příjmu. Nesmí odmítat splnitelnou možnost získání příjmu. Dlužník musí vykonávat přiměřenou pracovní činnost s přihlédnutím k jeho schopnostem, vzdělání, praxi, zdravotnímu stavu apod. Přitom se ale přihlíží k možnostem na daném trhu práce. Zaměstnaný dlužník musí usilovat o udržení svého příjmu.⁴³⁰ Může se zdát sporné, zda dlužník, který reálně nemůže získat práci musí v oddlužení přijmout jakoukoliv práci, jen proto, aby nějakou měl. Odpověď poskytl Vrchní soud v Praze, když uvedl

---

⁴²⁷ Ust. § 398a odst. 7 IZ.

⁴²⁸ Ust. § 16 vyhlášky o standardech.

⁴²⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2018, č.j. 29 NSČR 227/2016.

⁴³⁰ ERBSOVÁ, Hana. In: MORAVEC, Tomáš. KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN 9788074008498, s. 1625.

že „Jestliže na trhu práce vytvářeném pro osoby v evidenci nezaměstnaných není k dispozici práce odpovídající jeho vzdělání a kvalifikaci, pak dlužník nesmí odmítnout jakoukoliv práci, kterou bude schopen vykonávat.“⁴³¹

Správce by měl získávat informace o výši příjmu dlužníka, měl by sledovat poměry na daném pracovním trhu a posuzovat, zda dlužník není schopen dosáhnout vyššího výdělku. Měl by rovněž kontrolovat snahu nezaměstnaného dlužníka o získání příjmu. Pokud se jedná o dlužníka podnikajícího, má insolvenční správce kontrolovat jeho příjmy a ověřovat, zda dlužník platí zejména veřejnoprávní závazky související s podnikáním. Insolvenční správce má také sledovat, zda by dlužník nedosáhl vyššího příjmu v pracovněprávním vztahu.⁴³² S povinností vykonávání výdělečné činnosti se pojí rovněž povinnost dlužníka vynaložit veškeré úsilí, které lze spravedlivě požadovat, k plnému uspokojení pohledávek svých věřitelů a zákaz zatajování příjmů. Dlužník má rovněž povinnost na žádost insolvenčního soudu, správce nebo věřitelského výboru předložit daňová priznání za období trvání oddlužení.

Dlužník musí vždy 15. března a 15. září kalendářního roku předkládat insolvenčnímu soudu přehled svých příjmů za předešlých 6 měsíců. Insolvenční soud může v usnesení o schválení stanovit jinou dobu předkládání přehledu příjmu. Jedná se o povinnost, na kterou dlužníci v praxi často zapomínají, neboť přehled svých příjmů zasílají pouze insolvenčnímu správci, který provádí jejich kontrolu a chybně se domnívají, že tím je jejich povinnost splněna. Plánovaná novela insolvenčního zákona počítala se zúžením této povinnosti na předkládání pouze správci.

Dlužník nesmí poskytovat žádnému z věřitelů zvláštní výhody. Jinými slovy dlužník nesmí zvýhodňovat věřitele například tím, že by hradil pohledávky, které jsou, či měly být přihlášeny do insolvenčního řízení.⁴³³

Dlužník na sebe nesmí brát nové závazky, jež by nebyl schopen splnit v době jejich splatnosti. Nesmí vytvářet nové dluhy. V případě jejich vzniku se věřitel může obrátit na insolvenčního správce s vyrozuměním o uplatnění pohledávky za majetkovou podstatou a požadovat zaplacení. Pokud dlužník tento dluh neuhradí, jedná se o závažné porušení zákazu vytváření nových dluhů a insolvenční správce by měl tuto skutečnost oznámit insolvenčnímu

---

⁴³¹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29.9.2010, č.j. 3 VSPH 607/2010-B-35.

⁴³² Ust. § 15 písm. a), b), c) vyhlášky o standardech.

⁴³³ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 26.4.2010, č.j. 3 VSPH 111/2010-B-68.

soudu. Neuhrzení nového dluhu může vést až ke zrušení oddlužení, někdy však soudu postačí, když si dlužník sjedná s věřitelem splátkový kalendář k jeho zaplacení.

Další důležitou povinností dlužníka je vydávat mimořádné příjmy, tedy hodnoty, které získá darem, dědictvím, z neúčinného právního úkonu do majetkové podstaty. Dlužník rovněž musí vydat i majetek, který neuvedl ve svém seznamu majetku, ač jej uvést měl. Mimořádným příjmem není pojistné plnění z pojištění škody a plnění získané z titulu práva na náhradu škody a nemajetkové újmy.⁴³⁴ Dle důvodové zprávy k oddlužovací novele, která tuto výjimku přinesla vyzdvihuje kompenzační funkci těchto prostředků, které mají být použity v souladu se svým určením na náhradu škody, nebo újmy, která dlužníkovi vznikla.⁴³⁵ Ve vztahu k mimořádným příjmům se časem vytvořila judikatura, z níž lze vycházet při hodnocení toho, které příjmy do této kategorie spadají. Může se jednat například o výhry v loterii, odměny za autorská díla, přeplatek na dani z příjmu⁴³⁶. Daňový bonus byl dříve mezi mimořádné příjmy počítán, ale novelou OSŘ, provedenou zákonem „*Lex covid I.*“ byl zařazen mezi dávky nepodléhající výkonu rozhodnutí.⁴³⁷ V případě sporu, zda konkrétní plnění spadá pod kategorii mimořádných příjmů, může rozhodnout insolvenční soud v rámci dohlédací činnosti.⁴³⁸

Insolvenční správce musí zjišťovat, zda nedošlo k získání mimořádného příjmu nebo ke vzniku nových závazků po splatnosti ke změnám ve výživném, počtu vyživovaných osob, alespoň jednou za 3 měsíce.⁴³⁹ V praxi je častá metoda informačních dotazníků, který dlužníci každé 3 měsíce vyplní a zašlou správci.

Insolvenční správce musí pravidelně informovat soud o průběhu insolvenčního řízení. Pokud nestanoví soud jinou lhůtu, správce předkládá zprávu o stavu insolvenčního řízení jednou za 3 měsíce.⁴⁴⁰ Existuje však názor, že „*Je-li však způsobem řešení dlužníkovra úpadku*

---

⁴³⁴ Ust. § 412 odst. 1 písm. b) IZ.

⁴³⁵ Důvodová zpráva k oddlužovací novele.

⁴³⁶ Např. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 18.3.2013, č.j. VSPH 241/2013-B-50.

⁴³⁷ Zákon č. 191/2020 Sb. o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu.

⁴³⁸ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 8.11.2013, č.j. 3 VSPH 829/2013-B-63.

⁴³⁹ Ust. § 15 písm. d) vyhlášky o standardech.

⁴⁴⁰ MORAVEC, Tomáš. In: MORAVEC, Tomáš. KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN 9788074008498, s. 113.

oddlužení, předkládá insolvenční správce zprávu o své činnosti jen tehdy, jestliže je dle jeho názoru třeba, aby do řízení zasáhl insolvenční soud...“⁴⁴¹ Dle mého názoru z textu zákona nevyplývá jednoznačný závěr, zda je ust. § 36 odst. 3 *lex specialis* vůči ust. § 36 odst. 2 IZ. Soudce Jirmásek však upozorňuje na vývoj právní úpravy, který dává tušit záměr zákonodárce. „Novelizovaný bod byl pro účel legislativního procesu nazván „30. Předkládání zprávy o plnění povinnosti dlužníka jen při negativním zjištění“. Přes legislativní zamlžení zpytovaného pravidla mám za to (chci věřit), že správce nemá nově povinnost podávat pravidelně (viz novelizovaný § 412 odst. 2, vypouštějící „pravidelně“) ZOPO v případě, že dlužník své povinnosti plní.“⁴⁴²

Formulář pro zprávu o průběhu oddlužení zveřejnilo ministerstvo ve formátu PDF na internetových stránkách.⁴⁴³ Ustanovení § 21 vyhlášky o náležitostech formulářů stanoví obsahové náležitosti zprávy, která musí obsahovat označení „Zpráva o plnění oddlužení“, insolvenčního soudu, dlužníka a spisovou značku, pod níž je insolvenční řízení vedeno, datum vydání usnesení o úpadku, období, za které je zpráva o plnění oddlužení podávána. Nesmí chybět údaj o tom, zda plní dlužník své povinnosti, pokud ne, sdělení důvodu a stanoviska dlužníka k tomuto porušení povinnosti. V této zprávě insolvenční správce doporučuje zrušení schváleného oddlužení s uvedením důvodů. Zpráva také musí obsahovat míru uspokojení nezajištěných věřitelů a očekávanou míru uspokojení nezajištěných věřitelů. Je-li způsobem oddlužení plnění splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty, nesmí chybět výkaz plnění splátkového kalendáře za každý měsíc. Z tohoto výkazu musí být zřejmé, jaký měl dlužník v měsíci běžný i mimořádný příjem a jak s ním bylo naloženo, tedy jaké částky připadly k rozdělení na hotové výdaje a odměnu insolvenčního správce, na pohledávky věřitelů na výživné ze zákona, na jiné pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim postavené na roveň a na zbývající nezajištěné věřitele. Povinně obsahuje míru uspokojení nezajištěných věřitelů a celkovou výši částky obdrženou nezajištěnými věřiteli v oddlužení. Ve formuláři zprávy o průběhu oddlužení je rovněž distribuční schéma splátkového kalendáře pro jednotlivé nezajištěné věřitele s uvedením zjištěné výše pohledávky a výše i míry jejího uspokojení ke dni

---

⁴⁴¹ ŘEHÁČEK, Oldřich. VRBA, Milan, In: SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 9788074007538, s. 100.

⁴⁴² JIRMÁSEK, Tomáš. *Insolvenční zóna.cz: Novela insolvenčního zákona – verze 2019 – 2*. [online]. 5.3.2019. Dostupné z: <https://www.insolvencnizona.cz/clanky/novela-insolvenčního-zákona-verze-2019-2/>.

⁴⁴³ Ust. § 431 písm. a) IZ a ust. § 21 vyhlášky o náležitostech formulářů.

podání zprávy o plnění oddlužení. Zpráva obsahuje i seznam příloh, datum a místo na podpis insolvenčního správce.

8.2 Přerušování a prodloužení průběhu oddlužení

Po schválení oddlužení může dlužník nebo insolvenční správce navrhnout přerušování průběhu oddlužení až na 1 rok.⁴⁴⁴ Po dobu přerušování průběhu oddlužení dlužník není povinen splácet svým věřitelům. Je zajímavé, že zákonodárce vyloučil po dobu přerušování účinek ust. § 418 odst. 1, písm. d) IZ, což znamená, že nelze během přerušování zrušit schválené oddlužení, pokud by zrušení navrhoval dlužník. V Důvodové zprávě k novele insolvenčního zákona, která přinesla možnost přerušování průběhu oddlužení, se ale uvádí, že účelem přerušování je to, aby se dlužník vyhnul zrušení oddlužení „z důvodu neplnění podstatných povinností podle schváleného způsobu oddlužení (ust. § 418 odst. 1 písm. d)“⁴⁴⁵ Z toho je patrné, že se jedná o chybu a myšleno bylo písm. c) IZ.⁴⁴⁶ To potvrzuje též plánovaná novela, jež měla tuto vadu odstranit a odkaz opravit.

K přerušování musí být dány objektivní důvody nemožnosti splácet insolvenční splátku podnikatele nebo ztráty příjmu nepodnikajícího dlužníka, a to navíc takové povahy, kterou nelze řešit změnou splátkového kalendáře postupem dle ust. § 398 odst. 5 IZ. Charakter takové překážky musí být dočasný.⁴⁴⁷ Tento institut se navíc vztahuje jen k oddlužení kombinací. Proces zpeněžování by přerušováním neměl být dotčen.⁴⁴⁸ Přerušování lze přiznat dlužníkovi pouze jednou a proti rozhodnutí se nelze odvolat. Dlužník může jedenkrát požádat o prodloužení přerušování až o 6 měsíců, nejvýše tedy může přerušování trvat 18 měsíců.

Prodloužení průběhu oddlužení je možné až o 6 měsíců, avšak pouze na návrh dlužníka, nikoliv insolvenčního správce, na rozdíl od přerušování. Přirozeně se nabízí otázka, proč by dlužník žádal o prodloužení průběhu oddlužení, když není pevně stanovena minimální míra

---

⁴⁴⁴ Ust. § 412b IZ.

⁴⁴⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 31/2019 Sb.

⁴⁴⁶ ERBSOVÁ, Hana. In: MORAVEC, Tomáš. KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN 9788074008498, s. 1648.

⁴⁴⁷ Lze si představit situaci živelních pohrom, např. povodeň, která zničí obydlí, nebo prostor k podnikání dlužníka, který je nečekaně nucen vynakládat většinu svých finančních prostředků k obnově svého bydlení, nebo prostor k podnikání a tím je způsoben jeho dočasný výpadek příjmu.

⁴⁴⁸ SPRINZ, Petr. CHYTIL, Petr. In: SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 9788074007538, s. 1131.

uspokojení věřitelů na konci standardní doby oddlužení pro přiznání osvobození. Domnívám se, že prodloužení průběhu oddlužení může být praktické pro dlužníka, který chce dosáhnout 30% uspokojení věřitelů a tím si zajistit aplikaci vyvratitelné právní domněnky dle ust. § 412 odst. 1 písm. c) IZ věta druhá při hodnocení přiznání osvobození. Dle některých názorů dokonce „*přerušeni průběhu oddlužení a prodloužení průběhu oddlužení není možné u dlužníků, u nichž může být oddlužení splněno za podmínek stanovených v § 412a odst. 4 a 6, neboť u těchto dlužníků je směrodatné pouze uplynutí rozhodné doby zde stanovené (nevztahuje se na ně rozhodná doba stanovená v § 412a odst. 1), nikoliv míra uspokojení nezajištěných pohledávek.*“⁴⁴⁹ Nedomnívám se, že by v těchto případech nebylo možné prodloužení schválit, nicméně, lze si jen těžko představit důvody, které by k tomu vedly dlužníky, jimž trvá oddlužení standardně 3 roky.

---

⁴⁴⁹ ERBSOVÁ, Hana. In: MORAVEC, Tomáš. KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN 9788074008498, s. 1651.

9 Skončení oddlužení

Nejprve je nutné zmínit, že schválené oddlužení může skončit zrušením nebo splněním oddlužení. Insolvenční soud zruší schválené oddlužení, pokud dlužník neplní své podstatné povinnosti v oddlužení, vzhledem k jeho schválenému způsobu.⁴⁵⁰ Tento důvod je velmi široce pojat a spadá pod něj například to, že dlužník hradí jednomu věřiteli na úkor všech uspokojovaných v insolvenčním řízení,⁴⁵¹ či kombinace porušení neoznámení nového zaměstnání, nepředložení dokladů o příjmech a neúčast na soudním jednání bez omluvy.⁴⁵² Insolvenční soudy posuzují porušení povinností a jejich závažnost vždy jednotlivě s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem případu. Insolvenční správce je tou osobou, jež má vést záznamy a informovat soud o plnění povinností dlužníků a vyzývat též dlužníka k jejich plnění. Zajímavé je také rozhodnutí Nejvyššího soudu, že nedbalá kontrolní činnost insolvenčního správce je irelevantní při hodnocení porušování povinností dlužníka.⁴⁵³ Řešení porušování povinností dlužníka bývá nejčastější situací, kdy nedbalá kontrola ze strany insolvenčního správce vyjde najevo. Porušení povinností správce může být následně řešeno mechanismy k tomu určenými.⁴⁵⁴

Druhý důvod spočívá v situaci, kdy vznikl dlužníkovi po schválení oddlužení nový dluh, který dlužník neuhradil déle než 30 dní po jeho splatnosti, a který vznikl zaviněným jednáním dlužníka. Tím není myšleno pouze deliktní jednání, jako je nehrazení zdravotního nebo sociálního pojištění, ale například i to, že si dlužník vezme neuváženou půjčku, kterou není schopen splácet.⁴⁵⁵ Zavinění může mít i formu nevědomé nedbalosti. Zákon stanovil vyvratitelnou právní domněnku, že výše uvedený důvod je naplněn, byl-li k vymožení tohoto dluhu nařízen výkon rozhodnutí či exekuce. Exekuce „nových“ dluhů, tedy vzniklých po

---

⁴⁵⁰ Více v podkapitole: Povinnosti dlužníka po schválení oddlužení. V případě oddlužení kombinací jde také o porušování povinností dle ust. § 412 IZ.

⁴⁵¹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 26.4.2010, č.j. 3 VSPH 111/2010-B-68.

⁴⁵² Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 14.5.2012, č.j. 2 VSPH 195/2012-B-55.

⁴⁵³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.10.2017, č.j. 29 NSCR 162/2017-B-74.

⁴⁵⁴ Například uložením pořádkové pokuty dle ust. § 81 odst. 2 IZ, jde-li o závažnější porušení, zproštěním funkce dle ust. § 32 odst. 1 IZ. Má-li takové jednání správce závažnost přestupku může ministerstvo uložit pokutu až do 5.000.000,- Kč dle ust. § 36b odst. 1 písm. i) ve spojení s odst. 4 písm. f) ZIS, nebo může zrušit povolení, nebo zvláštní povolení insolvenčního správce dle ust. § 13 odst. 2 ZIS.

⁴⁵⁵ STRNAD, Zdeněk. In: SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788075985781.

schválení oddlužení, může probíhat i když je omezena například tím, že v oddlužení kombinací nemůže postihnout příjem dlužníka.⁴⁵⁶ Tento důvod pro zrušení oddlužení může odpadnout jeho uhrazením, k čemuž může soud dát dlužníkovi i potřebnou lhůtu.⁴⁵⁷ Pro případ, že by oddlužení nebylo zrušeno a dlužník byl úspěšně osvobozen i přesto, že neuhradil dluh vzniklý po rozhodnutí o úpadku, platí, že od placení takového dluhu se dlužník neosvobozuje.⁴⁵⁸ Domnívám se, že ze strany soudu by však takovéto osvobození nebylo pro dlužníka výchovné.

Třetím důvodem je, že dlužník není schopen splácet po dobu delší než 3 měsíce ani „*minimální splátku*“⁴⁵⁹ v důsledku okolností, které vznikly po schválení oddlužení, a které nezavinil. Před zrušením je tedy chráněn dlužník, který není schopen splácet z důvodů náhodných událostí včetně například nemoci, invalidity, ztráty zaměstnání z důvodu např. snižování stavu zaměstnanců atd. Od účinnosti oddlužovací novely se schopnost splácet posuzuje subjektivně. Teoreticky se tedy může stát, že dlužník, který na počátku splní podmínky pro schválení oddlužení kombinací a v prvním měsíci nastane neočekávaná událost, kterou nezavinil, úspěšně splní oddlužení, aniž by cokoliv uhradil.⁴⁶⁰ Uspokojení tedy bude nulové, odměnu a náklady insolvenčního správce uhradí stát. Tento případ demonstruje důležitost pečlivého a pravidelného dohledu insolvenčního správce, který musí posuzovat, zda výpadek příjmu dlužník skutečně nezavinil. Otázkou je, jak posuzovat narození dítěte, zda je to skutečnost dlužníkem zaviněná, či nikoliv. Některé budoucí matky mohou do oddlužení vstupovat už se záměrem, že podmínky oddlužení před narozením dítěte splní, přičemž nedlouho po schválení oddlužení se jejich dítě narodí a ony nebudou schopny hradit splátky z důvodu nízkého příjmu (peněžitá pomoc v mateřství, rodičovský příspěvek). Znam několik takovýchto příkladů v praxi. Dle mého názoru těhotenství a následné mateřství není situací náhodnou, či nezaviněnou, může jít o nevědomou nedbalost. V případě takového výpadku

---

⁴⁵⁶ SPRINZ, Petr. CHYTIL, Petr. In: SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 9788074007538, s. 1151.

⁴⁵⁷ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17.2.2016, č.j. 3 VSPH 902/2015-B-66 nebo Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 31.8.2011, č.j. 2 VSOL 369/2011-B-46.

⁴⁵⁸ Ust. § 414 odst. 1 IZ.

⁴⁵⁹ Dle ust. § 395 odst. 1, písm. b) IZ, více v podkapitole: Minimální splátka.

⁴⁶⁰ KRHUT, Rostislav. Aktuální praktická témata oddlužení. *Insolvenční kongres*. [přednáška, prezentace]. 11.11.2021. Praha. Sál IR-IS.

příjmu by tedy dlužnice měla zajistit na toto přechodné období dostatečný příjem tak, aby alespoň zamezila zrušení oddlužení, chce-li dosáhnout jeho úspěšného konce.

Čtvrtý důvod zrušení oddlužení vychází z toho, že oddlužení je dobrovolné a dlužník může kdykoliv sám navrhnout jeho zrušení. Situace může být zajímavější v případě společného oddlužení manželů. Ti v řízení vystupují jako nerozluční společníci. Dle ust. § 91 odst. 2 OSŘ je třeba ke zpětvzetí návrhu souhlas všech účastníků vystupujících na jedné straně. Aplikaci tohoto ustanovení potvrdil pro případ zpětvzetí návrhu i Vrchní soud v Praze.⁴⁶¹ Nicméně objevuje se též názor, že taková úvaha je mylná, neboť nelze dlužníka nutit setrvat v oddlužení s ohledem na rizika společného oddlužení manželů a nabízí analogickou aplikaci ust. § 96 odst. 4 OSŘ.⁴⁶² Nicméně sami původci tohoto názoru poukazují i na rozhodnutí Nejvyššího soudu, který rozhodl o přípustnosti zpětvzetí návrhu jedním z manželů v době před rozhodnutím o úpadku.⁴⁶³ Dle mého názoru tedy není možné, aby jeden z manželů bez souhlasu druhého úspěšně žádal zrušení oddlužení.

Pátým důvodem je nepoctivý záměr dlužníka. Tento důvod reaguje na situace, kdy dlužník splňuje všechny podmínky oddlužení, avšak svým jednáním nesleduje poctivý záměr. Ze stejného důvodu je možné zamítnout návrh na povolení oddlužení, přičemž ust. § 395 odst. 1 IZ „*patří k právním normám s relativně neurčitou hypotézou, tj. k právním normám, jejichž hypotéza není stanovena přímo právním předpisem a které tak přenechávají soudu, aby podle svého uvážení v každém jednotlivém případě vymezil sám hypotézu právní normy ze širokého, předem neomezeného okruhu okolností.*“⁴⁶⁴ Insolvenční správce je osobou, která nejčastěji dává insolvenčnímu soudu informace o tom, že „*zjištěné (v řízení najevo vyšlé okolnosti (skutečnosti) odůvodňují předpoklad, že dlužníka takový (nepoctivý) záměr má (v rozhodné době měl).*“⁴⁶⁵ Ke zrušení tedy není nezbytné prokázat úmysl dlužníka, ale pouze skutečnosti, ze kterých lze důvodně nepoctivý záměr předpokládat.

---

⁴⁶¹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 22.12.2016, č.j. 2 VSPH 2337/2016-A-15.

⁴⁶² SPRINZ, Petr. CHYTIL, Petr. In: SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 9788074007538, s. 1030 a 1152.

⁴⁶³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.4.2019, č.j. 29 NSCR 78/2017.

⁴⁶⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 7. 2011, č.j. 29 NSČR 14/2009, srov. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.01.2014, č.j. 29 NSČR 8/2012 a Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28.3.2012, č.j.29 NSCR 32/2011.

⁴⁶⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.1.2019, č.j. 29 NSČR 41/2017.

Shledá-li insolvenční správce, že je naplněn některý z výše uvedených důvodů, je jeho povinností o tom informovat insolvenční soud ve zprávě o stavu insolvenčního řízení, respektive ve zprávě o plnění oddlužení, v níž případně správce navrhuje a odůvodňuje jeho zrušení.⁴⁶⁶ Insolvenční soud může oddlužení zrušit i bez návrhu, pokud jde o zrušení z důvodu prvního, druhého či třetího,⁴⁶⁷ v ostatních případech pouze na návrh. Vrchní soud v Olomouci, potvrdil, že návrh je nezbytný též v případě nepoctivého záměru dlužníka,⁴⁶⁸ nicméně existuje opačný názor, jež argumentuje důvodovou zprávou k revizní novele, která vložila tento důvod pro zrušení do ust. § 418 IZ.⁴⁶⁹ Zákodárce touto změnou předpokládal „*postižení nepoctivého záměru dlužníka přeměnou v konkurs i pro toto stadium insolvenčního řízení. Ostatní změny § 418 insolvenčního zákona mají technický charakter.*“⁴⁷⁰ Dle Sprinze a Chytila se nejedná o záměr zákonodárce, nýbrž jde o legislativní opomenutí.⁴⁷¹

K projednání zrušení oddlužení insolvenční soud nařídí jednání.⁴⁷² Insolvenční správce je spolu s dlužníkem předvolán k tomuto jednání, soud dále předvolá věřitelský výbor a věřitele, který navrhoval zrušení oddlužení. Toto jednání však proběhnout nemusí, pokud jej nenavrhl insolvenční správce nebo věřitel a dlužník na něm netrvá. V praxi (zejména u dlužníků, kteří přestali být kontaktní) je velmi užitečná právní fikce, dle které dlužník netrvá na nařízení jednání, pokud se nevyjádří do 10 dnů, od doručení výzvy k vyjádření.

Zrušení oddlužení má dvě varianty, první s „*překlopením*“ do konkursu a druhou se zastavením řízení.⁴⁷³ Insolvenční zákon stanovil jako výchozí variantu zrušení s prohlášením konkursu, ze které existuje výjimka pro případy, kdy dlužníkuv majetek je zcela nepostačující k uspokojení věřitelů. Z této výjimky existuje další výjimka, kdy naopak soud rozhodne o prohlášení konkursu i v případě nedostatečného majetku, musí být současně splněny následující

---

⁴⁶⁶ Ust. § 36 odst. 3 IZ.

⁴⁶⁷ Ust. § 418 odst. 7 IZ věta třetí.

⁴⁶⁸ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30.5.2018, č.j. 2 VSOL 246/2018.

⁴⁶⁹ Judikatura dovodila, že nepoctivý záměr dlužníka je důvodem pro zrušení oddlužení ještě před účinností revizní novely. Viz Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.4.2013, č.j. 29 NSCR 45/2010.

⁴⁷⁰ Důvodová zpráva k revizní novele.

⁴⁷¹ SPRINZ, Petr. CHYTIL, Petr. In: SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 9788074007538, s. 1153.

⁴⁷² Např. usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 15.3.2018, č.j. 4 VSOL 153/2018-B-33.

⁴⁷³ Před účinností akreditační novely platilo, že insolvenční soud při zrušení vždy rozhodl o řešení úpadku konkursem.

tři podmínky. Dlužník sám požádal o řešení úpadku konkursem, insolvenční návrh byl podán společně s návrhem na povolení oddlužení a dlužník uhradil zálohu, kterou mu soud stanovil dle ust. § 108 odst. 2 a 3 IZ.

Oddlužení je však v 90 % případů skončeno splněním.⁴⁷⁴ Když je zpeněžen majetek v oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, správce postupuje obdobně jako v konkursu. Podá tedy soudu konečnou zprávu,⁴⁷⁵ poté co ji soud schválí, předloží návrh rozvrhového usnesení a po jeho schválení dle něj rozdělí získané finanční prostředky mezi věřitele. Oddlužení končí předložením zprávy správce o splnění rozvrhového usnesení, jestliže dlužník splnil své povinnosti dle rozhodnutí o schválení oddlužení.

Oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty lze však splnit několika způsoby. Na prvním místě je splnění splacením pohledávek nezajištěných věřitelů v plné výši. Kdykoliv tedy v průběhu řízení dojde k zaplacení všech zjištěných pohledávek nezajištěných věřitelů, je oddlužení splněno. K tomu může dojít samozřejmě dříve než uplynutím předpokládané doby trvání splátkování. Další možností splnění oddlužení kombinací je, že dlužník uhradí v době 3 let od schválení oddlužení minimálně 60 % pohledávek nezajištěných věřitelů. Standardně však dlužník splní oddlužení tím, že po dobu pěti let neporušil povinnost vynakládat veškeré úsilí a snažil se o maximální úhradu pohledávek nezajištěným věřitelům a po tuto dobu mu oddlužení nebylo zrušeno. Jestliže dlužník splnil řádně a včas své povinnosti, soud osvobodí dlužníka od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení v rozsahu, ve kterém nebyly dosud uhrazeny.⁴⁷⁶ Tyto pohledávky mají poté povahu naturální obligace.⁴⁷⁷ Insolvenční zákon nestanoví žádnou minimální hranici uspokojení věřitelů potřebnou ke splnění oddlužení ani k přiznání osvobození, existuje však vyvrátitelná právní domněnka, že pokud dlužník splatil nezajištěným věřitelům minimálně 30 % pohledávek, má se za to, že neporušil svou povinnost vynaložit veškeré úsilí k maximální úhradě věřitelům v době oddlužení. Na dosažení této hranice někteří dlužníci cílí již při schvalování oddlužení, aby se vyhnuli přísnějšímu hodnocení jejich snahy na konci oddlužení, což přispívá k vyššímu

---

⁴⁷⁴ VESELÁ, Jarmila. Charakteristiky lidí v oddlužení In: VESELÁ, Jarmila. GRYGAR, Jiří. HAVEL, Bohumil a kol. *Insolvence 2008-2020: data, názory, predikce*. Praha: Stálá konference českého práva, 2021. ISBN 9788090681330, s. 113.

⁴⁷⁵ Ust. § 412a odst. 2 IZ.

⁴⁷⁶ Ust. § 414 IZ.

⁴⁷⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24.11.2010, č.j. 29 Cdo 3509/2010.

uspokojení věřitelů. Proto lze existenci této domněnky kvitovat. U některých osob je doba trvání oddlužení splátkovým kalendářem se zpeněžením majetkové podstaty zkrácena na tři roky. Je tomu tak v případech starobních důchodců, invalidních důchodců druhého a třetího stupně a také v případě dlužníka, který má alespoň dvě třetiny „*dětských dluhů*“.⁴⁷⁸

Jakmile je oddlužení splněno, správce zašle soudu zprávu o splnění oddlužení,⁴⁷⁹ a vyrozumí všechny plátce příjmu dlužníka o tom, že již nemají provádět srážky. Platby přijaté insolvenčním správcem po uplynutí doby splátkového kalendáře nelze zohlednit.⁴⁸⁰ Zpráva o splnění oddlužení musí obsahovat náležitosti stanovené vyhláškou o náležitostech formulářů. Samozřejmě nesmí chybět označení „*Zpráva o splnění oddlužení*“, označení insolvenčního soudu, insolvenčního řízení, dlužníka, spisová značka, dále datum vydání rozhodnutí o úpadku, rozhodnutí o povolení oddlužení a schválení oddlužení, datum připsání poslední splátky, údaj o procentuálním uspokojení věřitelů a vyčíslení částek, které byly jednotlivým věřitelům uhrazeny včetně předpokládané procentuální míry uspokojení věřitelů na počátku oddlužení před jeho schválením. S tím souvisí i povinnost správce popsat průběh oddlužení včetně vysvětlení, proč případně došlo k nižší míře uspokojení nezajištěných věřitelů, než bylo předpokládáno při schvalování oddlužení. Ve zprávě musí být informace o tom, zda a na jak dlouho došlo k přerušování průběhu oddlužení, kterého dne insolvenční správce zaslal výzvy plátcům příjmu k ukončení provádění srážek. Nesmí chybět též informace o zpeněžení majetku v majetkové podstatě dlužníka. Ve zprávě správce zhodnotí plnění povinností dlužníka stanovených insolvenčním zákonem i těch, které byly uloženy rozhodnutím soudu. Zpráva obsahuje seznam pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek jim na roveň postavených, doporučení insolvenčního správce, zda navrhuje, aby bylo dlužníku přiznáno osvobození od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení v rozsahu, v němž nebyly dosud uspokojeny, či nikoliv, vyčíslení odměny a hotových výdajů insolvenčního správce, seznam příloh, datum a podpis.⁴⁸¹ Formulář zprávy o splnění oddlužení rovněž zveřejnilo ministerstvo na svých internetových stránkách ve formátu PDF. Insolvenční soud poté vezme na vědomí splnění oddlužení, rozhodne o odměně správce a zproští jej funkce. Toto rozhodnutí může spojit s rozhodnutím o osvobození dlužníka. Nabytím právní moci usnesení končí insolvenční řízení.

---

⁴⁷⁸ Tedy těch, které vznikly před dosažením 18 let věku dlužníka.

⁴⁷⁹ Ust. § 36 odst. 2 IZ.

⁴⁸⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.1.2018, č.j. 29 NSCR 40/2016.

⁴⁸¹ Ust. § 22 vyhlášky o náležitostech formulářů.

U oddlužení kombinací se nabízí otázka, co v případě, že se do splnění oddlužení nepodařilo správci zpeněžit majetek, například z důvodu, že se jedná o dar či dědictví nabyté až v závěrečné fázi trvání splátkového kalendáře. Zprávu o splnění oddlužení správce dle zákona podat musí, jenže po právní moci rozhodnutí o vzetí na vědomí splnění oddlužení je zproštěn funkce, protože není možné, aby poté zpeněžoval majetek. Zákon bohužel na tuto otázku nenabízí odpověď. Praxe se přiklání k tezi, že zpeněžení a splácení v oddlužení kombinací se od sebe dají oddělit. Insolvenční správce podá soudu „*zprávu o ukončení plnění splátkového kalendáře a o jeho výsledcích a současně insolvenční soud informuje o neukončeném zpeněžování, včetně důvodů a časového předpokladu jeho ukončení.*“ „...insolvenční soud po omezenou dobu nevezme na vědomí splnění oddlužení, aby nenarušil proces zpeněžení.“⁴⁸²

Plánovaná novela insolvenčního zákona tento problém výslovně upravovala. Zpráva o splnění oddlužení by byla nahrazena zprávou pro osvobození, kterou by správce podal po uplynutí příslušné doby trvání splátkového kalendáře, tedy doby 3 let pro všechny dlužníky bez rozdílu. Insolvenční soud by rozhodoval o osvobození dlužníka vždy po uplynutí této doby, což dle plánované změny ust. § 414 odst. 3 „*nebrání zpeněžení majetku, který dosud nebyl zpeněžen, pokud náleží do majetkové podstaty, a uspokojení pohledávek věřitelů z výtěžku zpeněžení podle schváleného způsobu oddlužení.*“⁴⁸³ Kvitují, že zákonodárce chtěl rozdělit konec oddlužení do dvou fází, tedy přiznání osvobození dlužníka a následně zpeněžení zbývajících majetku. Tomuto postupu chtěl upravit i povinnosti dlužníka. „*Předkladatel je toho názoru, že trvat na plnění všech obecných povinností dlužníka v oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty je v této fázi zpeněžování reziduálního majetku zbytečné a nepřiměřeně zatěžující. Z tohoto důvodu nově rozděluje povinnosti dlužníka v oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty do dvou fází – před a po přiznání osvobození. Ve fázi před přiznáním osvobození se fakticky zachovává dosavadní právní stav. Ve fázi po přiznání osvobození do splnění oddlužení se s ohledem na pouhé dokončování zpeněžení majetkové podstaty insolvenčním správcem navrhuje trvat pouze na specifické povinnosti dlužníka poskytnout insolvenčnímu správci součinnost nezbytnou v rozsahu nezbytném pro zpeněžení takového majetku (zejm. majetek náležící do majetkové podstaty včas*

---

⁴⁸² SPRINZ, Petr. CHYTIL, Petr. In: SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 9788074007538, s. 1124 a 1135.

⁴⁸³ Ust. § 414 odst. 3 plánované novely.

a řádně vydat či vyklidit pro účely zpeněžení, nebránit a nemařit jejímu předání nabyvateli atd.).⁴⁸⁴ Dle mého názoru by však, vzhledem k výše uvedenému záměru, byla na místě korekce plánované změny ust. § 412 odst. 2, jež má limitovat povinnost dlužníka poskytovat součinnost při zpeněžení maximálně na 3 roky. Pomohlo by doplnění formule „*nestanoví-li zákon jinak*“. Možnost osvobození dlužníka je pro insolvenčního správce během oddlužení hlavním nástrojem, jak motivovat dlužníka k plnění povinností. Dobrovolnost oddlužení a skutečnost, že dlužník rovněž něco po státu požaduje, má velký vliv na vztah dlužníka k insolvenčnímu správci i soudu. V případě přiznání osvobození před zpeněžením veškerého majetku se přístup dlužníka může zhoršit. Kladně však hodnotím plánovanou možnost odejmutí přiznaného osvobození dlužníkovi neposkytujícímu součinnost při následném zpeněžování.⁴⁸⁵ Současná právní úprava umožňuje soudu odejmout osvobození pouze z důvodu podvodného jednání dlužníka, jeho pravomocného odsouzení za úmyslný trestný čin, nebo pokud poskytl některým věřitelům zvláštní výhody. Odejmutí může navrhnout věřitel do 3 let od pravomocného osvobození.⁴⁸⁶

---

⁴⁸⁴ Důvodová zpráva k plánované novele.

⁴⁸⁵ Ust. § 417 odst. 2 IZ ve znění plánované novely.

⁴⁸⁶ HÁSOVÁ, Jiřina. MORAVEC, Tomáš. *Insolvenční řízení*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2018. Právní praxe. ISBN 9788074007156, s. 235.

10 Odměna a náklady

Insolvenční správce má právo na odměnu a náhradu hotových výdajů včetně DPH, je-li správce jejím plátcem.⁴⁸⁷ Výši odměny stanoví vyhláška o odměně. V případě oddlužení zpeněžením majetkové podstaty se odměna určí stejným postupem, jako v konkursu, činí však nejméně 45.000,- Kč. Odměna v konkursu je trojí, za přezkum pohledávek, z výtěžku zpeněžení pro nezajištěné věřitele a z výtěžku zpeněžení pro zajištěné věřitele. Odměna za přihlášky činí 1.000,- Kč za přezkoumanou přihlášku pohledávky, maximálně však 1.000.000,- Kč. K odměně za přihlášky se přičítá ještě odměna z výtěžku zpeněžení. Vyhláška o odměně obsahuje dvě tabulky procentních sazeb pro výpočet odměny z výtěžku zpeněžení. Odměna z výtěžku je určena degresivně a je vyšší u výtěžku pro nezajištěné věřitele. Tím zákonodárce motivuje správce, aby se snažil vypátrat a výhodně zpeněžit co nejvíce nezajištěného majetku. Náročnost vyhledání majetku zajištěného je nižší, protože jej věřitel musí specifikovat v přihlášce pohledávky.⁴⁸⁸

Odměna při oddlužení kombinací splátkového kalendáře a zpeněžení majetkové podstaty se skládá z odměny za přezkoumané přihlášky, z paušální odměny, z odměny z výtěžku zpeněžení pro zajištěné věřitele a z výtěžku pro nezajištěné věřitele.⁴⁸⁹ Odměna za přezkoumané přihlášky je zde ale nižší, tvoří jednu čtvrtinu odměny za přezkum přihlášek v konkursu, tedy 250,- Kč za jednu. Nižší odměna za přihlášky v oddlužení je správcovi oprávněně kritizována, neboť přezkum pohledávky v oddlužení není méně náročná než v konkursu, insolvenční správce musí v oddlužení zkoumat navíc např. podřízenost úroků dle ust. § 172 odst. 2 IZ, či zda se nejedná o „*dětský dluh*“. Za více práce tedy náleží správcovi nižší odměna, dle mého názoru to v praxi vede k tomu, že se přezkumem pohledávek sami správci osobně téměř nezabývají a pohledávky přezkoumávají jejich zaměstnanci. Může se zdát, že zákonodárce tímto krokem jako by vybízel k nižší pečlivosti, což však nemá oporu v právních předpisech. Insolvenční správce musí přezkum provést svědomitě a s odbornou péčí⁴⁹⁰.

Paušální odměna náleží insolvenčnímu správcovi za každý měsíc oddlužení. Tedy již od měsíce, ve kterém došlo k rozhodnutí o úpadku a povolení oddlužení a ve kterém byl správce ustanoven do funkce. Paušální odměna činí 750,- Kč měsíčně a pokud se jedná o společné

---

⁴⁸⁷ Ust. § 38 odst. 1 IZ.

⁴⁸⁸ Ust. § 1 a 2a vyhlášky o odměně.

⁴⁸⁹ Ust. § 38 odst. I IZ a § 3 odst. 2 vyhlášky o odměně.

⁴⁹⁰ Ust. § 9 vyhlášky o standardech.

oddlužení manželů tak 1.125,- Kč. Po dobu přerušení průběhu oddlužení je paušální odměna snížena o 70 %.⁴⁹¹ Tato odměna se hradí zálohově, tj. každý měsíc ji insolvenční správce čerpá, avšak o celkové odměně insolvenčního správce soud rozhoduje až na konci oddlužení. V období od usnesení o úpadku do schválení oddlužení je povinen zálohu hradit dlužník na účet majetkové podstaty každý měsíc spolu s paušální zálohou na náklady řízení a případně s DPH. Po schválení oddlužení správce čerpá zálohu již ze zasílaných měsíčních splátek. Jedná se o pohledávku za majetkovou podstatou. Na počátku oddlužení musí insolvenční správce vytvořit deponaci šesti měsíčních záloh na odměnu a náklady insolvenčního správce. Tyto deponované prostředky slouží jako rezerva pro případy náhlých výpadků příjmů dlužníka, aby bylo z čeho hradit zálohy po dobu výpadku, než dojde k vyřešení situace, či zrušení oddlužení. Při standardním průběhu oddlužení je správcem využita v posledních šesti měsících splátkového kalendáře.

Vyhláška o odměně stanoví též odměnu ze zpeněžení majetku, za něž se považuje i zpeněžení mimořádných příjmů dlužníka.⁴⁹² V případě výtěžku zpeněžení určeném pro zajištěné věřitele odkazuje na tabulku procentních sazeb v konkursu. Pro odměnu z výtěžku pro nezajištěné věřitele pak obsahuje vlastní tabulku procentních sazeb. Tato tabulka pro výpočet odměny se použije pouze tehdy, došlo-li ke zpeněžení způsobu uvedenými v ust. § 286 IZ, tedy pouze několika druhy dražeb nebo prodejem mimo dražbu. Pro ostatní případy zpeněžení stanovila vyhláška o odměně sazbu 4 % z výtěžku.⁴⁹³ Jedná se typicky o výtěžek z vymožení pohledávky, např. získání finančních prostředků z bankovního účtu, odkupné z pojistné smlouvy atd. Na druhou stranu vyhláška o odměně stanoví minimální výši odměny z výtěžku pro nezajištěné věřitele, která byla získána dražbou, nebo prodejem „z volné ruky“ dle ust. § 286 IZ, a to ve výši 20.000,- Kč, s tím, že je-li výtěžek zpeněžení nižší, činí odměnu tento výtěžek zpeněžení. Chci však připomenout to, o čem pojednává již kapitola Oddlužení kombinací. Pokud by majetek neměl postačit k uspokojení věřitelů, insolvenční soud nestanoví dlužníkovi povinnost jej vydat ke zpeněžení. K naplnění toho, že celý výtěžek bude použit na odměnu správce tak téměř nedochází. Může k tomu dojít v situaci, kdy dlužník takový majetek neuvedl v soupisu majetkové podstaty.

---

⁴⁹¹ Při přerušném průběhu oddlužení se však nijak nesnižuje paušální náhrada nákladů.

⁴⁹² Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 15.12.2016, č.j. 1 VSOL 1200/2016 srov. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 22.9.2020, č.j. 2 VSPH 871/2020-B-40.

⁴⁹³ Ust. § 3 odst. 2 písm. c) vyhlášky o odměně.

V průběhu oddlužení může insolvenční soud rozhodnout o vyplacení zálohy na odměnu insolvenčního správce. To je vhodné zejména ve chvíli před rozvržením výtěžku zpeněžení majetku. Insolvenční správce může o vyplacení zálohy požádat, přičemž je vhodné tuto žádost spojit s návrhem na rozdělení výtěžku zpeněžení majetku v oddlužení kombinací. Jedná se však pouze o zálohu. O konečné odměně insolvenčního správce i náhradě nákladů řízení rozhodne insolvenční soud až na konci oddlužení v rozhodnutí o splnění oddlužení, nebo o zrušení oddlužení, pokud se řízení zastavuje.

Insolvenční soud může po projednání s věřitelským výborem rozhodnout i o přiměřeném zvýšení, ale i snížení odměny insolvenčního správce. Pro takové rozhodnutí jsou důležité konkrétní okolnosti případu. Ke snížení může soud přistoupit zejména, pokud správce porušil některou svoji povinnost. Ke zvýšení odměny lze přistoupit, pokud insolvenční správce prokáže, že vyvinul aktivitu nad rámec běžných povinností a jeho úkony nelze zahrnout pod běžnou činnost insolvenčního správce.⁴⁹⁴

Náhrada nákladů při oddlužení zpeněžením majetkové podstaty se hradí stejně jako při konkursu v prokázané výši. V případě oddlužení kombinací je určena paušální měsíční částkou 150,- Kč (v případě oddlužení manželů 225,- Kč) plus případně DPH. Na náhradu nákladů má správce nárok, stejně jako na odměnu za každý započatý kalendářní měsíc oddlužení.⁴⁹⁵ Správce čerpá zálohu každý měsíc, společně se zálohou na odměnu. Další náklady mohou vzniknout při zpeněžování majetku. Tyto insolvenční správce vyúčtuje zvlášť, zpravidla při vydávání výtěžku zpeněžení věřitelům. Náklady spojené se zpeněžením zajištěného majetku lze odečíst maximálně v rozsahu 5 % výtěžku zpeněžení a dále náklady spojené se správou zajištěného majetku maximálně v rozsahu 4 % výtěžku. S případným překročením tohoto limitu musí vyjádřit souhlas zajištěný věřitel.

Odměna i náhrada hotových výdajů se uspokojuje z majetkové podstaty, nebo z uhrazené zálohy. Pokud nepostačují k úhradě, hradí odměnu a náhradu nákladů stát, avšak jen do limitu 50.000,- Kč na odměnu a 50.000,- Kč na náhradu nákladů. Dle obou vrchních soudů tato částka neobsahuje případné DPH, u správce, který je jeho plátcem se částka navyšuje o

---

⁴⁹⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.3.2020, č.j. 29 NSCR 43/2019.

⁴⁹⁵ Ust. § 7 vyhlášky o odměně.

DPH, neboť opačným výkladem by byl „*zvýhodňován insolvenční správce, jenž plátcem daně z přidané hodnoty není*“.⁴⁹⁶

V souvislosti se značným nárůstem povinností insolvenčního správce v důsledku novely akreditační a oddlužovací panují v poslední době debaty o nedostatečnosti financování agendy insolvenčních správců. Veřejnost si často špatně vykládá pojem odměna a zaměňuje ji se ziskem. Odměna je však pouze příjmem správce, ze kterého musí hradit veškeré náklady (např. mzdové, na software, nájem a zařízení kanceláře, poboček atd.). Silná argumentace pro úvahy o zvýšení odměny nepramení pouze z nových povinností správce, nýbrž zejména z toho, že se, až na několik výjimek, od roku 2008 odměna téměř nezměnila. Inflace za tu dobu dosáhla 17,6 %.⁴⁹⁷ Značnou část nákladů správců tvoří mzdy a průměrná roční mzda vzrostla od roku 2008 do 2021 o 67,5 %.⁴⁹⁸ Faktický pokles míry financování se může promítat do kvality výkonu činnosti správce a jeho zaměstnanců, neboť správce je nucen šetřit náklady. Záležitost klesající míry financování se týká zejména paušálních odměn a náhrady nákladů v oddlužení, minimální odměny správce ze zpeněžení a maximálních částek, jež hradí stát na odměnu a náhradě nákladů insolvenčnímu správci v případě, že nelze uhradit jinak. Všechny tyto hodnoty jsou stanoveny pevnou částkou a nejsou nijak valorizovány. Přičemž valorizace odměny insolvenčního správce by dle Smrčky⁴⁹⁹ snížila počet politických rozhodovacích procesů, neboť by nebylo nutné činit politicky negativně vnímané rozhodnutí v podobě zvyšování odměn insolvenčních správců tak často. Politické rozhodnutí o zvýšení odměn by přineslo danému politickému subjektu spíše negativní body, přestože odměna a náhrada nákladů insolvenčního správce nejsou hrazeny ve většině případů ze státního rozpočtu ani z prostředků dlužníka, ale jdou na vrub věřitelů.⁵⁰⁰ Valorizovány jsou v ČR důchody, platy ústavních činitelů, státních zaměstnanců, soudců atd.

---

⁴⁹⁶ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 13.6.2017, č.j. 4 VSPH 270/2017-B-34 a Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 29.6.2017, č.j. 3 VSOL 216/2017-B-36.

⁴⁹⁷ ČAK. Stanovisko ČAK k návrhu novely insolvenčního zákona, *Bulletin advokacie*. 2021, č. 1-2., s. 9.

⁴⁹⁸ Dle dat Českého statistického úřadu. [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/prumerna-hrubamесicni-mzda-graf>.

⁴⁹⁹ SMRČKA, Luboš. *Im.vse.cz: K otázkám valorizačního mechanismu odměňování insolvenčních správců a paušálních úhrad jejich nákladů*. [online]. Dostupné z: <https://im.vse.cz/restrukturalizace-a-insolvence/blog/lubos-smrcka-o-valorizaci-mechanismu-odmenovani-insolvencnich-spravcu-a-pausalnich-uhrad-jejich-nakladu/>.

⁵⁰⁰ SMRČKA, Luboš, PLAČEK, Jan. SCHÖNFELD, Jaroslav a LOUDA, Lee. *Insolvenční řízení: (očekávání, realita a budoucnost insolvenčního zákona)*. Praha: Professional Publishing, 2016. ISBN 9788074311512, s. 76.

Problematiku stagnace, respektive faktického poklesu financování agendy oddlužení kritizuje též ČAK v souvislosti s plánovanou novelou insolvenčního zákona. Zkrácení doby trvání oddlužení z 5 na 3 roky s sebou nese další snížení odměny z jednoho oddlužení pro insolvenčního správce o 40 %, přičemž nejvíce práce má správce právě na počátku oddlužení. Zisku dosahuje zpravidla až po 39 měsících trvání oddlužení.⁵⁰¹ ČAK hovoří ve svém stanovisku k plánované novele dokonce o možném kolapsu dosud fungujícího systému oddlužení.⁵⁰² Plně souhlasím s nutností navýšení nebo valorizací odměn insolvenčního správce a jeho náhrady nákladů, nicméně mám obavy, že vzhledem k politické ožehavosti tohoto tématu k dostatečnému zlepšení financování oddlužení nedojde a je otázkou času, kdy se dostaví avizovaný kolaps systému oddlužení, jež se podle mého názoru začne projevovat nejprve nedbalým plněním povinností insolvenčních správců, posléze ubýváním těch správců se zaměřením na oddlužení, které přestane být ziskové. Bude se stupňovat monopolizace v oblasti insolvenčního podnikání, neboť jen velké kanceláře budou schopny optimalizovat své náklady. Správci se budou stále více sdružovat do stále menšího počtu veřejných obchodních společností a osobní přístup k dlužníkovi v oddlužení zůstane nenaplněným cílem zákonodárce. Podnikání insolvenčních správců je regulované, avšak regulaci je třeba neustále přizpůsobovat realitě, v tomto případě zákonodárce neustále přidává insolvenčním správcům povinnosti, ale na straně druhé jim svou nečinností fakticky snižuje odměnu, obojí se děje postupně již od roku 2008.

---

⁵⁰¹ TPA Valuation & Advisory s.r.o. *Asis.cz: Stanovisko č. 69 / 2020 / tpa posouzení odměny insolvenčního správce v oddlužení řešeném splátkovým kalendářem se zpeněžením majetkové podstaty (aktualizace stanoviska č. 66/2020/tpa)*. [online]. Asociace insolvenčních správců, 29.4.2020. Dostupné z: https://www.asis.cz/wp-content/uploads/2020/12/Stanovisko-odmena-IS-pri-oddluzeni_aktualizace_TPA_KOMPLET_podpisy_FINAL_30_4_2020.pdf, s. 86.

⁵⁰² ČAK. Stanovisko ČAK k návrhu novely insolvenčního zákona, *Bulletin advokacie*. 2021, č. 1-2, s. 6 - 9.

Závěr

Cílem práce bylo poskytnout přehled úkonů a postupů insolvenčního správce v insolvenčním řízení, ve kterém je úpadek řešen oddlužením, a to v časové posloupnosti vycházející z reálné praxe a v poslední kapitole hodnotit financování této činnosti správce. Přitom práce zmiňuje též některé výkladové, či aplikační nejasnosti a nabízí praktické řešení vycházející z judikatury, literatury, či insolvenční praxe. Práce blíže osvětluje rozsah a náročnost činnosti insolvenčního správce i jeho osobní odpovědnost. V práci nechybí vylíčení změn dle plánované novely insolvenčního zákona, jednotlivé změny jsou porovnávány se současným stavem v konkrétních kapitolách.

Zkrácení doby trvání oddlužení na 3 roky nejen pro podnikatele, jak ukládá směrnice o restrukturalizaci a insolvenci, ale též pro spotřebitele, by mělo mimo jiné zásadní důsledky i pro odměňování insolvenčních správců, a tedy financování agendy oddlužení. Jeho průběh je financován právě zejména z paušální odměny a náhrady nákladů insolvenčního správce, která se od roku 2008 nezměnila. Což znamená, že od této doby klesá v korelaci s inflací a s růstem dalších, zejména mzdových nákladů insolvenčních správců. V důsledku plánované novely a též samotné směrnice o restrukturalizaci a insolvenci má nyní opět skokově klesnout v důsledku zkrácení doby trvání oddlužení. Před stavem ohrožení financování průběhu oddlužení varují mnozí odborníci včetně ČAK. Záležitost odměn a náhrad je však bohužel velmi politicky ošemetné téma, nicméně nezbyvá než v zájmu věřitelů a dlužníků doufat, že spolu se zkrácením oddlužení přijde adekvátní navýšení paušální odměny a náhrady nákladů, či jejich valorizace, a tím se zabrání hrozícímu kolapsu systému, či monopolizaci a znatelnému snížení kvality činnosti insolvenčních správců.

Přál bych si, aby budoucí změny právních předpisů byly činěny střízlivě a v zájmu vyváženého přístupu mezi dlužníkem a věřitelem. Domnívám se, že již za současné právní úpravy jsou miský vah více nahnuty ve prospěch dlužníka, jemuž jsou sympatie zákonodárce delší dobu nakloněny. To lze soudit z toho, že podmínky pro vstup do oddlužení a jeho dosažení se postupně zmírňují, a to na úkor věřitelů. Tento trend považuji za nešťastný, protože vysílá společnosti signály, že dluhy se nemusí plnit, že viníkem úpadku je zlý věřitel, že dlužník má nárok na osvobození bez ohledu na to, kolik uhradí a bez ohledu na jeho předchozí jednání. Bohužel nejen politiky, ale i médií bývá prezentován dlužník jako oběť. Zajímavé je, že nejčastěji veřejně prezentovaným dlužníkem je matka samoživitelka, či starobní důchodce. Jakkoliv lze chápat, že tyto skupiny si i v rámci insolvenčního řízení zaslouží zvláštní přístup,

tak vytváření dojmu o dominanci těchto skupin osob mezi dlužníky považují za zkreslování skutečnosti. Nejčastějšími dlužníky v oddlužení v letech 2008 až 2020 byli lidé ve věku mezi 30 a 44 lety (43 %), poté ve věku mezi 45 a 59 lety (35 %), častěji se jednalo o muže (převažovali přibližně o 2 %).⁵⁰³ Jedná se tedy o osoby v produktivním věku, které jsou schopny alespoň z části své dluhy splácet a dle mého názoru tedy není důvod podmínky oddlužení a dosažení osvobození nadále rozvolňovat. To by vedlo k ještě menším obavám lidí z neschopnosti splácet a k vyšší míře rizika při podnikání. Počet osob v úpadku by se tím zvýšil. Za řešení dluhové situace fyzických i právnických osob považují spíše prevenci v podobě vzdělávání v oblasti finančního hospodaření. Věřitel by neměl být nadále vnímán negativně. On je ve skutečnosti poškozeným. Je to někdo, kdo nedostal zapláceno (za služby, zboží atd.). Pejorativní pohled na označení věřitel a lítostivý pohled na dlužníka je paradoxem dnešní doby.

---

⁵⁰³ VESELÁ, Jarmila, Charakteristiky lidí v oddlužení. In: VESELÁ, Jarmila. GRYGAR, Jiří. HAVEL, Bohumil a kol. *Insolvence 2008-2020: data, názory, predikce*. Praha: Stálá konference českého práva, 2021. ISBN 9788090681330, s. 114.

Seznam použitých zdrojů

Seznam použité literatury

1. SMOLÍK, Petr. *Oddlužení v právním řádu ČR*. Praha: C.H. Beck, 2016. Právní praxe. ISBN 9788074006173.
2. KOZÁK, Jan. *Insolvenční zákon: komentář*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788075985781.
3. SPRINZ, Petr. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 9788074007538.
4. ŠNOBLOVÁ, Zuzana. NĚMČÁK, Vítězslav. *Insolvenční správce*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Právní rukověť (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788073579142.
5. ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právní učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 9788073807146.
6. MORAVEC, Tomáš. KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN 9788074008498.
7. KISLINGEROVÁ, Eva. RICHTER, Tomáš, SMRČKA, Luboš. *Insolvenční praxe v České republice: v období 2008-2013*. Praha: C.H. Beck, 2013. Beckova edice ekonomie. ISBN 9788074004971.
8. HÁSOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckova edice komentované zákony. ISBN 9788074005558.
9. VRBA, Milan. ŘEHÁČEK, Oldřich. ZŮBEK Jan. DIRHAN, Martin. *Vybraná judikatura z oblasti uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení s komentářem*. Praha: Wolters Kluwer, 2020. Vybraná judikatura. ISBN 9788075987679.
10. GRYGAR, Jiří. *Insolvenční zákon: ve znění zákona č. 64/2017 Sb. s poznámkami, judikaturou, nařízením Evropského parlamentu a Rady 2015/848 a prováděcími předpisy*. 3. aktualizované vydání podle stavu právní úpravy k 1.1.2018. Praha: Leges, 2018. Glosátor. ISBN 9788075022578.
11. SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 4., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 9788075985644.
12. MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční zákon: s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. 3. vydání, v nakl. Leges 2. vydání. Praha: Leges, 2014. Glosátor. ISBN 9788087576809.

13. HÁSOVÁ, Jiřina, MORAVEC, Tomáš. *Insolvenční řízení*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018. ISBN 9788074007156.
14. JIRSA, Jaromír. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1. 3. 2019*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 9788075983725
15. VESELÁ, Jarmila. GRYGAR, Jiří. HAVEL, Bohumil a kol. *Insolvenční řízení 2008-2020: data, názory, predikce*. Praha: Stálá konference českého práva, 2021. ISBN 9788090681330.
16. RICHTER, Ondřej. *Věřitelé a uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2014, s. 14.
17. MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019. Pro praxi. ISBN 9788073807665.
18. SMRČKA, Luboš, PLAČEK, Jan. SCHÖNFELD, Jaroslav a LOUDA, Lee. *Insolvenční řízení: (očekávání, realita a budoucnost insolvenčního zákona)*. Praha: Professional Publishing, 2016. ISBN 9788074311512.

Seznam odborných článků

19. ČAK. Stanovisko ČAK k návrhu novely insolvenčního zákona, *Bulletin advokacie*. 2021, č. 1-2.
20. KAVAN, Petr. Problematika kvalifikace úpadku a jeho osvědčování - nad podobou nového insolvenčního zákona. *Právní rozhledy*, 2003, č. 4.
21. PAYNE, Jana. Změny v insolvenčním zákoně. *Právní rozhledy*, 2010, č. 18.
22. SOKOL, Tomáš. JANČOVÁ, Iveta. K možné odpovědnosti za chybné provedení exekuce nebo insolvenčního řízení. *Bulletin advokacie*. 2020, č. 10.
23. SIGMUND, Adam. Specifika oceňování podniku v insolvenčním řízení. *Bulletin advokacie*, 2019, č. 5.
24. JIRMÁSEK, Tomáš. Spory o rozsah majetkové podstaty. *Právní rozhledy*, 2019, č. 19.
25. SKŘIVÁNKOVÁ, Kateřina. Neúčinnost právních jednání dlužníka v rakouském insolvenčním právu. *Konkursní noviny*. 2015. roč. XVII, č. 8.
26. SEDLÁČEK, Miroslav. MATUŠKA, Dominik. Pokyn zajištěného věřitele v insolvenčním řízení. *Bulletin advokacie*. 2021, č. 10.
27. GRYGAR, Jiří. Chráněné obydlí a jeho (ústavněprávní) limity. *Bulletin advokacie*. 2019, č. 9.

Seznam použitých internetových zdrojů

28. Vláda ČR, *Programové prohlášení vlády*. [online]. 7.1.2022. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/programove-prohlaseni-vlady-193547/>.
29. Ministerstvo spravedlnosti, Odbor legislativní. *Justice.cz: Shrnutí výstupů expertní skupiny k transpozici preventivní restrukturalizace*. [online]. Dostupné z: https://www.justice.cz/documents/12681/2158815/MSp+-+Shrnut%C3%AD+EPS+k+preventivn%C3%AD+restrukturalizaci_%C3%BAnor_2020_fin.pdf/fcd7f78a-0c82-4f86-812f-656103148972.
30. BERGER, Pavel. *Bulletin-advokacie.cz: Úpadkové delikty*. [online]. 28. 9. 2012. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/upadkove-delikty>.
31. PRUDILOVÁ KONÍČKOVÁ, Zdeňka. *Epravo.cz: Oddlužení a poctivý záměr nejen ve světle judikatury Nejvyššího soudu*. [online]. 27.11.2015. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/oddluzeni-a-poctivy-zamer-nejen-ve-svetle-judikatury-nejvyssiho-soudu-99566.html>.
32. Ministerstvo spravedlnosti. *justice.cz: Poznatky z dohledové činnosti Ministerstva spravedlnosti. 1. Nejčastěji porušované povinnosti stanovené insolvenčním zákonem*. [online]. Dostupné z: <https://insolvency.justice.cz/poznatky-z-dohledove-cinnosti-ministerstva-spravedlnosti/>
33. Ministerstvo spravedlnosti. *justice.cz: Dohledový benchmark č. 2/2021*. [online]. 13.7.2021. Dostupné z: <https://insolvency.justice.cz/insolvencni-spravce/#dokumenty>.
34. Ministerstvo spravedlnosti. *Justice.cz: Ministerstvo spravedlnosti je pro přezkumné jednání v oddlužení on-line*. [online]. 19.7.2021. Dostupné z: <https://www.justice.cz/?clanek=ministerstvo-spravedlnosti-je-pro-prezkumne-jednani-v-oddluzeni-on-li-1>.
35. MLEJNKOVÁ, Ivana. *insolvencni-zakon-komentar.cz: Praktický průvodce insolvenčním řízením. Insolvenční zákon – komentář, 9.3.2.1 Zpráva pro oddlužení, zpráva o přezkumu, rozhodnutí o subjektivní ne/přípustnosti oddlužení*. [online]. Verlag Dashöfer, 18.5.2020. Dostupné z: https://www.insolvencni-zakon-komentar.cz/onb/33/zprava-pro-oddluzeni-zprava-o-prezkumu-rozhodnuti-o-subjektivni-ne-pripustnosti-oddluzeni-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUUh4Eltu6PFETumJsdINtwSZWpfbmDRoShb_tg/.
36. KOCINEC, Jaroslav. *Právníprostor.cz: Zpeněžování majetkové podstaty soudním exekutorem v rámci insolvenčního řízení, část I*. [online]. 6.2.2018. Dostupné z:

- <https://www.pravni prostor.cz/clanky/procesni-pravo/zpenezovani-majetkove-podstaty-soudnim-exekutorem-v-ramci-insolvencniho-rizeni-cast-i>.
37. KRHUT, Rostislav. *Ismorava.cz: K pokynům zajištěného věřitele*. [online]. 10. 4. 2016. Dostupné z: <https://www.ismorava.cz/clanky/306-k-pokynum-zajisteneho-veritele>.
  38. DERKA, Ladislav. *Epravo.cz: Má vůbec nařízení vlády č. 189/2019 Sb. právní účinky?* [online]. 14.5.2020. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/ma-vubec-narizeni-vlady-c-1892019-sb-pravni-ucinky-111079.html>.
  39. Ministerstvo spravedlnosti. *Justice.cz: Dohledové sdělení Ministerstva spravedlnosti k určení hodnoty tzv. chráněného obydlí dlužníka*. [online]. Dostupné z: <https://insolvency.justice.cz/dohledove-sdeleni-ministerstva-spravedlnosti-k-urceni-hodnoty-tzv-chraneneho-obydli-dluznika/>.
  40. Ministerstvo spravedlnosti. *justice.cz: Metodika výpočtu splátek v oddlužení (od 1. 1. 2022)*. [online]. Dostupné z: <https://insolvency.justice.cz/insolvencni-spravce/#dokumenty>. https://insolvency.justice.cz/wp-content/uploads/2022/02/R003_metodika_vypoctu_splatek_od_220101.pdf.
  41. Ministerstvo spravedlnosti. *justice.cz*. [online]. Dostupné z: <https://justice.cz/web/krajsky-soud-v-hradci-kralove/>.
  42. Ministerstvo spravedlnosti. *justice.cz*. [online]. Dostupné z: <https://justice.cz/web/krajsky-soud-v-brne/>.
  43. JIRMÁSEK, Tomáš. *insolvencnizona.cz: NOVELA INSOLVENČNÍHO ZÁKONA – VERZE 2019 – 5*. [online]. 26.3.2019. Dostupné z: <https://www.insolvencnizona.cz/clanky/novela-insolvencniho-zakona-verze-2019-5/>.
  44. JIRMÁSEK, Tomáš. *Insolvencnizona.cz: POSTIŽITELNOST PŘÍJMŮ DLUŽNÍKA JIŽ OD ZAHÁJENÍ INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ. PROVÁDĚNÍ SRÁŽEK Z PŘÍJMŮ DLUŽNÍKA PŘI SOUBĚHU PŘÍJMŮ OD VÍCE PLÁTCŮ*. [online]. 15.12.2020. Dostupné z: <https://www.insolvencnizona.cz/clanky/postizitelnost-prijmu-dluznika-jiz-od-zahajeni-insolvencniho-rizeni-provadeni-srazek-z-prijmu-dluznika-pri-soubehu-prijmu-od-vice-platcu/>.
  45. ZADRAŽIL, Tomáš. *Ceska-justice.cz: Bezplatné poradenství pro zadlužené nefunguje, potvrzují odborníci*. [online]. 24.4.2020. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2020/04/bezplatne-poradenstvi-zadluzene-nefunguje-potvrzuji-odbornici/>.

46. RUBIKON Centrum, z. ú. *Rubikoncentrum.cz: Program Skrze oddlužení společně. Realizace 1. 1. 2020 – 31. 12. 2022.* [online]. Dostupné z: <https://www.rubikoncentrum.cz/dalsi-projekty/skrze-oddluzeni-spolecne/>.
47. JIRMÁSEK, Tomáš. *Insolvenční zóna.cz: POSTIŽITELNOST PŘÍJMŮ DLUŽNÍKA JIŽ OD ZAHÁJENÍ INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ. PROVÁDĚNÍ SRÁŽEK Z PŘÍJMŮ DLUŽNÍKA PŘI SOUBĚHU PŘÍJMŮ OD VÍCE PLÁTCŮ.* [online]. 15.12.2020. Dostupné z: <https://www.insolvenznizona.cz/clanky/postizitelnost-prijmu-dluznika-jiz-od-zahajeni-insolvenčního-rizeni-provadeni-srazek-z-prijmu-dluznika-pri-soubehu-prijmu-od-vice-platcu/>.
48. JIRMÁSEK, Tomáš. *Insolvenční zóna.cz: Novela insolvenčního zákona – verze 2019 – 2.* [online]. 5.3.2019. Dostupné z: <https://www.insolvenznizona.cz/clanky/novela-insolvenčního-zakona-verze-2019-2/>.
49. Data Českého statistického úřadu. [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/prumerna-hruba-mesicni-mzda-graf>.
50. SMRČKA, Luboš. *Im.vse.cz: K otázkám valorizačního mechanismu odměňování insolvenčních správců a paušálních úhrad jejich nákladů.* [online]. Dostupné z: <https://im.vse.cz/restrukturalizace-a-insolvence/blog/lubos-smrcka-o-valorizaci-mechanismu-odmenovani-insolvenčních-spravcu-a-pausálních-uhrad-jejich-nakladu/>.
51. TPA Valuation & Advisory s.r.o. *Asis.cz: Stanovisko č. 69 / 2020 / tpa posouzení odměny insolvenčního správce v oddlužení řešeném splátkovým kalendářem se zpeněžením majetkové podstaty (aktualizace stanoviska č. 66/2020/tpa).* [online]. Asociace insolvenčních správců, 29.4.2020. Dostupné z: https://www.asis.cz/wp-content/uploads/2020/12/Stanovisko-odmena-IS-pri-oddluzeni_aktualizace_TPA_KOMPLET_podpisy_FINAL_30_4_2020.pdf.

Seznam použitých právních předpisů

52. Zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).
53. Zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád.
54. Zákon č. 292/2013 Sb. o zvláštních řízeních soudních.
55. Zákon č. 328/1991 Sb. o konkursu a vyrovnání.
56. Zákon č. 312/2006 Sb. o insolvenčních správcích.
57. Zákon č. 91/2012 Sb. o mezinárodním právu soukromém.
58. Zákon č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech.
59. Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník.

60. Zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů.
61. Zákon č. 120/2001 Sb. o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů (exekuční řád)
62. Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník.
63. Zákon č. 26/2000 Sb. o veřejných dražbách.
64. Zákon č. 117/1995 Sb. o státní sociální podpoře.
65. Zákon č. 110/2006 Sb. o životním a existenčním minimu.
66. Zákon č. 191/2020 Sb. o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu.
67. Zákon č. 460/2020 Sb. kterým se mění zákon č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu, a zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.
68. Vyhláška č. 121/2019 Sb. o materiálním vybavení a standardech výkonu funkce insolvenčního správce
69. Vyhláška č. 191/2017 Sb. o náležitostech podání a formulářů elektronických podání v insolvenčním řízení a o změně vyhlášky č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, ve znění pozdějších předpisů.
70. Vyhláška č. 313/2007 Sb. o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů.
71. Vyhláška č. 311/2007 Sb. o jednacím řádu pro insolvenční řízení.
72. Vyhláška č. 190/2017 Sb. k provedení § 3 odst. 3 insolvenčního zákona (vyhláška o platební neschopnosti podnikatele).
73. Vyhláška č. 312/2007 Sb. o obsahu a dalších náležitostech zkoušek insolvenčních správců.
74. Vyhláška č. 314/2007 Sb. o minimálním limitu pojistného plnění a minimálních standardech pojistných smluv insolvenčních správců.

75. Nařízení vlády č. 189/2019 Sb. o způsobu určení hodnoty obydlí, které dlužník není povinen vydat ke zpeněžení.
76. Nařízení vlády č. 595/2006 Sb. o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení.
77. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1023 ze dne 20. června 2019 o rámcích preventivní restrukturalizace, o oddlužení a zákazech činnosti a opatřeních ke zvýšení účinnosti postupů restrukturalizace, insolvence a oddlužení a o změně směrnice (EU) 2017/1132 (směrnice o restrukturalizaci a insolventci)
78. Nařízení evropského parlamentu a rady (EU) 2015/848 o insolvenčním řízení.

Seznam použité judikatury

79. Nález Ústavního soudu ze dne 16.10.2001, č.j. Pl. ÚS 5/01.
80. Nález Ústavního soudu ze dne 1.7.2010, č.j. Pl.ÚS 14/10.
81. Nález Ústavního soudu ze dne 17.1.2017, č.j. ÚS 2264/16.
82. Nález Ústavního soudu ze dne 17.8.2018, č.j. II. ÚS 387/18.
83. Usnesení Ústavního soudu ze dne 22.12.2009 č.j. III. ÚS 3066/09.
84. Usnesení Ústavního soudu ze dne 10.2.2011, č.j. III. ÚS 188/11.
85. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22.4.2004, č.j. 29 Cdo 3064/2000.
86. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13.12.2005, č.j. 29 Odo 1005/2003.
87. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28.5.2009, č.j. 29 Cdo 3310/2008.
88. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24.11.2010, č.j. 29 Cdo 3509/2010.
89. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31.7.2013, č.j. 29 Cdo 392/2011.
90. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10.12.2013, č.j. 32 Cdo 2484/2012.
91. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27.2.2014 č.j. 29 Cdo 677/2011.
92. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20.11.2014, č.j. 21 Cdo 953/2014.
93. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29.1.2015, č.j. 29 ICdo 24/2012.
94. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11.11.2015, č.j. 29 ICdo 61/2015.
95. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22.12.2016, č.j. 29 ICdo 77/2014.
96. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31.01.2017, č.j. 29 ICdo 24/2014.
97. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28.6.2017, č.j. 29 ICdo 149/2017.
98. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27.9.2018, č.j. 29 ICdo 108/2016.
99. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28.3.2019, č.j. 29 ICdo 95/2017.
100. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31.10.2019, č.j. 29 ICdo 156/2017.

101. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2020, č.j. 29 ICdo 87/2018.
102. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30.6.2020, č.j. 29 ICdo 128/2018.
103. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 7. 2011, č.j. 29 NSČR 14/2009.
104. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.11.2011, č.j. 29 NSČR 16/2011-P8.
105. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28.3.2012, č.j. 29 NSČR 32/2011.
106. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2013 č.j. 29 ICdo 11/2012.
107. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2013, č.j. 29 NSČR 12/2013.
108. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28.2.2013, č.j. 29 ICdo 3/2013.
109. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.4.2013, č.j. 29 NSCR 45/2010.
110. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.4.2013, č.j. 29 NSČR 80/2012.
111. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.6.2013, č.j. 29 NSČR 50/2011-B-2054.
112. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28.11.2013, č.j. NS 29 ICdo 42/2013.
113. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.01.2014, č.j. 29 NSCR 88/2013.
114. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.01.2014, č.j. 29 NSČR 8/2012.
115. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7.10.2014, č.j. 21 Cdo 2299/2013.
116. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.4.2015, č.j. 29 NSČR 24/2013.
117. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2015, č.j. 29 NSČR 4/2013.
118. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.7.2015, č.j. 29 NSČR 37/2013.
119. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.2.2016, č.j. 29 NSČR 33/2016-B-38.
120. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.2.2016, č.j. 29 NSČR 67/2014.
121. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.8.2016, č.j. 29 ICdo 5/2015.
122. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2017, č.j. 29 NSČR 47/2015.
123. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.7.2017, č.j. 29 ICdo 56/2015.
124. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.10.2017, č.j. 29 NSCR 162/2017-B-74.
125. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.01.2018, č.j. 29 NSCR 2/2016.
126. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.1.2018, č.j. 29 NSCR 40/2016.
127. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.2.2018, č.j. 23 Nd 21/2018.
128. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.3.2018, č.j. 29 NSČR 34/2016-B-55.
129. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.4.2018, č.j. 29 NSČR 179/2016.
130. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.5.2018, č.j. 29 NSČR 141/2016.
131. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13.08.2018, č.j. 28 Cdo 1966/2018.
132. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2018, č.j. 29 NSČR 227/2016.
133. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.1.2019, č.j. 29 NSČR 41/2017.

134. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25.3.2019, č.j. 29 ICdo 37/2017-84.
135. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.4.2019, č.j. 29 NSCR 78/2017.
136. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.4.2019, č.j. 29 NSČR 89/2017.
137. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.3.2020, č.j. 29 NSCR 43/2019.
138. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2021, č.j. 29 NSČR 112/2019.
139. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.3.2021, č.j. 29 NSČR 25/2019.
140. Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 22.10.2009, č.j. 13 Cmo 2/2009-32.
141. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 27.11.2008, č.j. 1 VSOL 150/2008-P6-15.
142. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 7.7.2010, č.j. 3 VSOL 222/2010-B-256.
143. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 31.8.2011, č.j. 2 VSOL 369/2011-B-46.
144. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 20.3.2013, č.j. 2 VSOL 218/2013-B-10.
145. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 29.1.2014, č.j. 11 VSOL 169/2013-171.
146. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 20.11.2015, č.j. 2 VSOL 1085/2015-B-21.
147. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 15.12.2016, č.j. 1 VSOL 1200/2016.
148. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 29.6.2017, č.j. 3 VSOL 216/2017-B-36.
149. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 15.3.2018, č.j. 4 VSOL 153/2018-B-33.
150. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 26.3.2018, č.j. 4 VSOL 189/2018-B-12.
151. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30.5.2018, č.j. 2 VSOL 246/2018.
152. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 10.9.2019, č.j. 3 VSOL 316/2019-B-58.
153. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 25.3.2020, č.j. 4 VSOL 124/2020-B-15.
154. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 18.8.2020, č.j. 4 VSOL 276/2020-A-25.
155. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 13.10.2020, č.j. 4 VSOL 438/2020-B-20.
156. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 17.3.2021, č.j. 4 VSOL 48/2021-B-16.
157. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 21.9.2021, č.j. 2 VSOL 393/2021-B-12.
158. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 12.8.2009, č.j. 2 VSPH 271/2009-P4-8.
159. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 5.3.2010, č.j. 1 VSPH 144/2010-A-10.
160. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 26.4.2010, č.j. 3 VSPH 111/2010-B-68.
161. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29.7.2010, č.j. 1 VSPH 610/2010-A-25.
162. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29.9.2010, č.j. 3 VSPH 607/2010-B-35.
163. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 15.11.2011, č.j. 3 VSPH 638/2011-B-17.
164. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29.3.2012, č.j. 3 VSPH 1213/2011-B-92.

165. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 14.5.2012, č.j. 2 VSPH 195/2012-B-55.
166. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17.5.2012, č.j. 2 VSPH 604/2012-B-14.
167. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27.8.2012, č.j. 3 VSPH 541/2012-B-96.
168. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 5.11.2012, č.j. 3 VSPH 450/2012-B-24.
169. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 6.11.2012, č.j. 3 VSPH 503/2012-B-105.
170. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 18.1.2013, č.j. 3 VSPH 1588/2012-B-16.
171. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 18.3.2013, č.j. VSPH 241/2013-B-50.
172. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7.5.2013, č.j. 1 VSPH 579/2013.
173. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19.7.2013, č.j. 3 VSPH 469/2012-B-117.
174. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 8.11.2013, č.j. 3 VSPH 829/2013-B-63.
175. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 3. 2014, č.j. 3 VSPH 1850/2013-P10-12.
176. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 8.9.2014, č.j. 3 VSPH 789/2013-P3-12.
177. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20.7.2015, č.j. 3 VSPH 1036/2011-B-18.
178. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17.2.2016, č.j. 3 VSPH 902/2015-B-66.
179. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 2.6.2016, č.j. 1 VSPH 1512/2015-B-52.
180. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 22.12.2016, č.j. 2 VSPH 2337/2016-A-15.
181. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 18.1.2017, č.j. 3 VSPH 1455/2016-B-22.
182. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 3.3.2017, č.j. 3 VSPH 340/2017-A-14.
183. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29.3.2017, č.j. 3 VSPH 2341/2016-B-36.
184. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 13.6.2017, č.j. 4 VSPH 270/2017-B-34.
185. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4.2.2020, č.j. 4 VSPH 32/2020-B-4.
186. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27.3.2020, č.j. 2 VSPH 153/2020.
187. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 16.4.2020, č.j. 1 VSPH 395/2020-B-20.
188. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7.8.2020, č.j. 2 VSPH 755/2020-B-22.
189. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 16.9.2020, č.j. 4 VSPH 1103/2020-B-22.
190. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 22.9.2020, č.j. 2 VSPH 871/2020-B-40.
191. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7.1.2021, č.j. 1VSPH 1407/2020-B-16.
192. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 9. 2. 2021, č.j. 2 VSPH 1355/2020-B-30.
193. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17.3.2021, č.j. 1 VSPH 138/2021-B-15.
194. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 24.6.2021, č.j. 2 VSPH 482/2021-B-36.
195. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 16.7.2021, č.j. 2 VSPH 614/2021-B-31.
196. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 13.10.2021, č.j. 3 VSPH 893/2021-B-25.

197. Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 19.8.2021, č.j. KSBR 40 INS 26247/2020-B-10.
198. Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 15.7.2021, č.j. KSBR 40 INS 26247/2020-B-6.
199. Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 13.5.2022, č.j. KSPL 54 INS 8212/2020-B-18.

Seznam ostatních zdrojů

200. KRHUT, Rostislav. Netypické příjmy v oddlužení. *Insolvenční kongres*. [přednáška, prezentace]. 11.11.2021. Praha. Sál IR-IS.
201. KRHUT, Rostislav. Družstevní byty v oddlužení. *Insolvenční kongres*. [přednáška, prezentace]. 11.11.2021. Praha. Sál IR-IS.
202. KRHUT, Rostislav. Aktuální praktická témata oddlužení. *Insolvenční kongres*. [přednáška, prezentace]. 11.11.2021. Praha. Sál IR-IS.
203. Opatření Městského soudu v Praze ze dne 27.10.2020, č.j. Spr 2985/2020.
204. Důvodová zpráva k zákonu č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).
205. Důvodová zpráva k zákonu č. 31/2019 Sb.
206. Důvodová zpráva k zákonu č. 31/2019 Sb.
207. Důvodová zpráva k zákonu č. 294/2013 Sb.
208. Důvodová zpráva k plánované novele insolvenčního zákona, Sněmovní tisk 1073/0, Poslanecká sněmovna, VIII. volební období, 2. 11. 2020, Praha.

Oddlužení z pohledu insolvenčního správce

Abstrakt

Rigorózní práce přináší zevrubný vhled do procesu oddlužení, jakožto sanačního způsobu řešení úpadku dlužníka, a to z pohledu insolvenčního správce. Obsahuje přehled jeho povinností a úkolů v časové posloupnosti tak, jak se s nimi správce během řízení setkává od okamžiku jeho ustanovení do zproštění funkce. Tím demonstruje objem práce a nezbytnost dostatečné odborné kvalifikace osoby správce. V jednotlivých kapitolách jsou rozebírány některé aplikační nebo interpretační problémy s případným praktickým řešením, vycházejícím především z judikatury, názorů odborníků, soudců, literatury a odborných článků. Tyto poznatky jsou někdy doplněné o názor autora, či poznámku o postupu insolvenčních správců či soudů v praxi.

Práce se zabývá také financováním agendy insolvenčního správce v oddlužení a hodnocením, zda je dostatečné vzhledem k postupnému nárůstu agendy a povinností tohoto subjektu insolvenčního řízení během posledních let, ale také v souvislosti s plánovanými změnami v oddlužení, které aktuálně přináší evropské právo. Tyto změny jsou hodnoceny z hlediska jejich dopadů na proces oddlužení včetně jeho financování.

První kapitola pojednává o genezi pramenů insolvenčního práva včetně podzákoných právních předpisů a zmiňuje též nejzásadnější novely insolvenčního zákona. Druhá kapitola objasňuje základní pojmy insolvenčního práva, postavení insolvenčního správce, jeho ustanovení do funkce a první úkony v oddlužení. Třetí kapitola je zaměřena na přezkum přihlášených pohledávek včetně jejich seznamu. Čtvrtá kapitola pojednává o soupisu majetkové podstaty včetně neúčinnosti a neplatnosti právních úkonů. Pátá kapitola je věnována jednání s dlužníkem a šestá zprávě pro oddlužení, ve které je navrhován jeden ze způsobů oddlužení. V sedmé kapitole se věnují schválení splátkového kalendáře. Kapitola osmá navazuje průběhem oddlužení. Kapitola devátá se zabývá skončením oddlužení a v desáté kapitole se zabývá odměnou a náhradou nákladů insolvenčního správce.

Klíčová slova: Insolvenční správce, oddlužení, úpadek

Discharge of debt from the insolvency practitioner's point of view

Abstract

The rigorous thesis provides a detailed view of the debt discharge process, as a remedial way of resolving the debtor's bankruptcy, from the perspective of the insolvency practitioner. It contains an overview of his duties and tasks in chronological order as he encounters them during the proceedings from the moment of his appointment until his dismissal. This demonstrates the amount of work and the need for sufficient professional qualifications of the practitioner. The individual chapters discuss some application or interpretation problems with a possible practical solution, based primarily on case law, opinions of experts, judges, literature and professional articles. These findings are sometimes supplemented by the author's opinion or a note about the method of insolvency practitioners or courts in practice.

The thesis also deals with the financing of the insolvency practitioner's agenda in debt discharge and evaluation of whether it is sufficient due to the gradual increase of duties in this kind of insolvency proceeding in recent years, but also in connection with future changes in debt discharge, which currently brings European law. These changes are evaluated in terms of their impact on the debt discharge process, including its financing.

The first chapter deals with the genesis of the sources of insolvency law, including secondary legislation, and also mentions the most fundamental amendments to the insolvency law. The second chapter clarifies the basic concepts of insolvency law, the position of the insolvency practitioner, his appointment to office and the first duties in debt discharge process. The third chapter focuses on re-registered receivables, including their list. The fourth chapter deals with the inventory of assets, including inefficiency and invalidity of legal acts. The fifth chapter is devoted to dealing with the debtor and the sixth to debt discharge report with insolvency practitioner's suggestion for the choice of method of debt discharge solution. In the seventh chapter I deal with the approval of the repayment schedule. Eight chapter continues with debt discharge running. The ninth chapter deals with the finish of debt discharge and the tenth chapter deals with the remuneration and reimbursement of the costs of the insolvency practitioner.

Klíčová slova: Insolvency practitioner, discharge of debt, bankruptcy